

Luk'an **šampi Mũq Xavar** **Běšin öyit**

Me girkə šampi Luk'a İsus Xrist'osi Mũq Xavari yəymişaksunast'a gele əşur biq'i P'avelaxun sagalane bake. Şo hamal iz əşlə şaat' avabakala sa doxt'urey. Me girkə şot'in maya šamsuna avateyan, ama šamesuni tarix 60-62-ci usenxone hari c'eysa. Girke T'eofileynak' šamesunen isə ak'esest'a ki, T'eofil varlu amdare bake, bakes banekon me girke bex c'eysunast'a Luk'a tənginen köməyebe. "Ap'ost'olxoy əşurxo" girkə šampiyoval hame Luk'ane.

Luk'a iç İsus Xrist'osi c'ək'p'i p'as'se şagirdxoxun tene bake, şot'in İsusə oşane q'abulbe. Şot'o görəl girke boş Luk'an İsusi bütüm amdaxoy çark'eseynak' eysuna lap gelene ak'est'un çuresa. Girken ak'esest'a ki, İsus fağırxoynak' q'a içoğoy yaq'a açesp'it'oğoynak', varluğoynak' hamal kəsibxoynak', yəhudi bakala hamal nu bakalt'oğoynak'e hare. Luk'ay doxt'ur baksuna görə girke boş İsusi azariğə q'olaybsuni barada bakala hadisoox lap gelene.

T'iyəmi Mũq Xavar girkurxo bəğat'an Luk'ay girkə samal q'erəze burqesa. Sa angelen K'unuk'bal İoani nanaxun baksuna iz bava sat-urběş avabakesest'a. Oşa İsusi nanaxun baksuni baradane exlətesa, oşa isə saycə Luk'ay

Müq Xavar girke boş bakala p'as's'e yəşt'ə İsusı Yerusalmi xrama taysuni barada.

Luk'an İsusı k'unuk'bak'suni, şeytanen Şot'o sinəyinşbsuni, Şot'ay İzi q'ulluğa burqsuni baradane exlətpsa. İsusı Galileya bölginə bi q'ulluği, Şot'ay Yerusalmi tağat'an bakala hadisəgoy baradal gelo saycə Luk'ay şamp'i girke boşə.

Axırda İsus fariseyxoy q'a k'anun zombalxoy kiyele tadesa, İzi saturbëş avabakest'i k'inək'əl p'uri bəyinebaksa. Axırı Şo hakot'aynak'al hareney: beş günaxxo İz ozane ext'i İz p'iyen şot'oğə os'kseynak'! Beşi çark'eseynak'! Mə barada hələ Adam q'a Yevay günaxaxun burqi İsusı nanaxun baki vədinəl şirik' hema xavareçalene saturbëş avabakest'e. Amdarxoy içəgoy əşp'est'i günaxaxun təmizbakseynak', Buxaçuğoy piyes p'urum saat'luğ bəğəbseynak' sa yaq'e bu! Moval Müq Xavara vəkəki Buxaçuğoy yaq'abi Çark'est'ala q'abulbsun!

Hametər, Luk'an şampi Müq Xavar girke axırncı bulurxo İsusı göynul əqesunen, Şot'ay İzi şagirdxo içəgoynak' İvel Urufa yaq'absuna əyit tast'unene çarksa.

Girke boş bakalorox:

1:1-4 Girke T'eofileynak' şamesun

1:5-2:52 K'unuk'bal İoani q'a İsus Xrist'osi nanaxun baksun

3:1-20 K'unuk'bal İoani q'ulluğ

3:21-4:13 İsusı k'unuk'baksun q'a sinəyinşaksun

4:14-9:50 İsusı Galileyına q'ulluğbsun

9:51-19:27 İsusı Galileyınaxun Yerusalıma tay-sun

19:28-23:56 İsusı Yerusalıma baki axırncı ğımxo

24:1-53 İsusı bəyinbaksun, t'iyəmit'oğö ak'esun q'a göynul eşesun

Girke T'eofileynak' şamesun

¹ Hörmətlü T'eofil, gelet'ine beş arane baki eşurxoxun şamsuna çalışake. ² T'e belxun həysət'inəl şirik' Müq Xavara içöğoy piin ak'i şot'o q'ulluğbit'oğön me eşurxo yax exlətp'i k'inək' ³ zuval t'e belxun bitova yönbəri fikir tadi mot'oğö vaynak' belxun oşel şamsuna lazımez avabaki. ⁴ Metər ki, hun vi zombakit'oğöy düz baksuna tam vėbakan.

K'unuk'bal İoani nanaxun baksuna saturbėş avabakest'un

⁵ İudeyin padçağ İrodi vədınest'a Avia dəst'inəxun * bakala Zəkəriyə s'iyen sa bəyinşe buy, iz çuuxal Aaroni nəsiləxuney, şot'ay s'i Elizabet'ey. ⁶ Şorox p'öğəl Buxaçuğoy piyes düzgün amdarxoney, Buxaçuğön laxi buyruğxo q'a q'aydoğö bitova əyitsuz bex p'ap'est'unbsay. ⁷ Ama Elizabet' ərəmik'† baksuna görə içöğoy əyel tene buy. Şot'oğöy p'rannayal yəş geleney.

⁸ Sa ği Zəkəriyən iz dəst'in navadast'a Buxaçuğoy bėş bəyinşluği q'ulluğane taşt'ay.

* **1:5** 1:5 Avia - Xrama q'ulluğbala bəyinşxoy 24 dəst'inəxun soğoney. Me dəst'oox bütüm Aaroni nəsiləxuney. Bəğa: 1 Hadis. 24:10 † **1:7** 1:7 ərəmik' - əyel eşes nu bakala çuux

⁹ Xrama başı saat' adeğala buxur bok'ospsunal me dönüş içune koft'ey (bëyinşxoy ədətən mot'aynak' çöpt'un bost'ay). Zəkəriyə xramane başı, ¹⁰ amdarxon isə me vədine xrame məəlne çurpi afırıt'unney.

¹¹ Me vədə q'urban eçala gane yön tərəf Zəkəriyəynak' Buxaçuğoy sa angele ak'eşi. ¹² Zəkəriyən şot'o ak'i q'inebi, içü açesebi. ¹³ Angelen isə şot'o pine: «Ma q'iba, Zəkəriyə! Buxaçuğon vi afırına inebaki. Vi çuux Elizabet'en vaynak' sa ğar eçale. Hunal iz s'iya İoan † laxa. ¹⁴ Şot'in vaynak' müqluğ eçale, vi ük' müqluğen buy bakale. Amdarxoy geloval şot'ay dünyəne eysuna görə müq bakale, ¹⁵ şot'aynak' ki, şo Q'onçuğoy piyes kala ak'eğale. Şot'in sal sa vədə nə fi, nəəl q'erəz finağoybala üğünxo tene üğəl, hələ nanay tapane amaq'un İvel Urufen buy bakale. § ¹⁶ Şot'in israilluğoy gelet'u Q'onçuğoc, içoğoy Buxaçuğoc qaydale. ¹⁷ Şo xavareçal İlyay urufen q'a zoren Q'onçuğoy bəş tağale, bavogo içoğoy əyloğoc, tərst'oğo düzgün yaq'aç yönbi, azuk'a şot'ay eyseynak' həzirbale. *

¹⁸ Zəkəriyən angela pine: «P'oy zu mot'oğoy bex p'ap'suna hetərez avabakon? Axiri zuval gele q'ojazu, bez çuğoyal ene yəş c'ovakene». ¹⁹ Angelen şot'o coğabe tadi: «Zu Buxaçuğoy bəş çurk'ala Gavriilzu, me müq xavaral va upseynak'ez yaq'abake. † ²⁰ Həysə isə, hun

‡ **1:13** 1:13 İoan - əbrani muzin Q'onçuğon ük'e bok'ospsaupsune. § **1:15** 1:15 Ams'i oç. 6:3 * **1:17** 1:17 Mal. 4:5-6 † **1:19** 1:19 Dan. 8:16; 9:21

bezi pit'oğo nu vëbaksuna görə, me əyitmux bex p'ap'ala ğinal şirik' əyitp'es ten bakal, lal bakalnu».

²¹ Qavuna çurpi amdarxon isə Zəkəriyəy yaq'at'un bəğsay, şot'ay xramaxun het'u görə metər c'əyi c'əysuna tet'un q'amişaksay. ²² Şo xramaxun c'ere, ama amdarxoxun əyitp'es tene baki. Amdarxonal q'amişt'unbaki ki, şot'o xrama hik'ənesa ak'ésene. Şot'in amdarxoxun kiin-biine əyitey, şot'aynak' ki, laley.

²³ Zəkəriyəy q'ulluği vaxt' çark'at'an şo iz k'oyane qaybaki. ²⁴ Samal oşa isə iz çuux Elizabet' əyeləne mandi, qo xaşal iz k'oyaxun tene c'eri. ²⁵ Şot'in nexey: «Mot'o zaynak' Q'onçuğone bi. Şot'in za eyex badi amdarxoy arane çoməyin manst'axun çark'esedi». †

İsus Xrist'osi nanaxun baksuna saturbəş av-abakest'un

²⁶ Elizabet' ũq xaşın bİhi bakat'an Buxaçuğon angel Gavriila Galileyina bakala Nazaret' şəhəre, ²⁷ iz s'i Mariya bakala ərgən sa xuyəri t'öğöle yaq'abi. Me xuyər Davidi nəsiləxun bakala İosif s'iyen sa amdaraxun nişanluney. §

²⁸ Angelen şot'ay t'öğöl hari pine: «Xeyirq'an baki, ay Buxaçuğoy piyes şaat' ak'eğalo! Q'onçux vaxune». ²⁹ Mariya me əyitmoğon çəşt'irişəbi, me əyitmoğoy k'ə upsuni baradane fikirbsa burqi.

---

† **1:25** 1:25 1:25 - İşq'ara bakala çuğoy əyel nu baksun Buxaçuğon tadi kala sa cazane hesabbaksay. § **1:27** 1:27 Mat'. 1:18

³⁰ Angelen isə şot'o pine: «Ma q'ıba, Mariya, şot'aynak' ki, hun Buxaçuğoy piyes şaat'en ak'eşe. ³¹ Hun bñhi baki sa ğar eçalnu. Şot'ay s'ıya İsus laxalnu. * ³² Şo kala Amdar bakale, Ala Arşit'ay Ğar k'aleğale. Q'onçux Buxaçuğon Şot'o İz bava Davidi taxt'a tadale. ³³ Şo İak'ovi nəsili loxol həmişəluğ padçağ bakale. İz padçağluğiyal axır tene bakal». †

³⁴ Mariyan angela pine: «Mo hetəre bakes bakan? Axırı zu hələ işq'ara tezu». ³⁵ Angelen coğab tadi şot'o pine: «İvel Uruf vi loxol şığale, Ala Arşit'ay kala zoren vi loxol xoji sakale. Kot'aynak'al vaxun bakala Əyel Buxaçuğoy Ğar k'aleğale, Şo İvel bakale. ³⁶ Bəğa, vi q'oom Elizabet'al iz yəşlu vədine ğar əyeləne mande. Şot'o ərəmik't'un ‡ nexey, ama şo ene üqxaşın bñhine. ³⁷ Şot'aynak' ki, Buxaçuğoynak' mümkün nu bakala şey tene bu». §

³⁸ T'e vədə Mariyan pine: «Zu Q'onçuğoy nökerzu, barta za vi pi k'inək'q'an baki».

Angelenal şot'o barti taneşi.

Mariyay q'a Elizabet'i suna aksun

³⁹ T'e vədə Mariya hayzeri kap İudeyani burux ganxo bakala sa şəhərene yaq'a baft'i. ⁴⁰ Şo Zəkəriyəy k'oyane hari. Başı Elizabet'a «Xeyirq'an baki!» pine. ⁴¹ Elizabet'en Mariyay əyitə ibakat'an, içust'a bakala körpə müq baki galepi. Elizabet'al İvel Urufen buybaki ⁴² alloy

* **1:31** 1:31 Mat'. 1:21 † **1:33** 1:33 2 Şam. 7:12-16; İsa. 9:7

‡ **1:36** 1:36 əyel nu eçes bakala çuux § **1:37** 1:37 Burq. 18:14

säsen harayepi: «Hun çupuğoy boş xeyir-bərəket haq'iyonu, vast'a bakala əyeləl xeyir-bərəket haq'iyone. ⁴³ Mo hetərə bakes bakon? Bez Q'onçuğoy Nana bez t'öğöle hare! ⁴⁴ Bəğa, vi əyitə ibakat'an zast'a bakala əyeləl müqluğaxun galepi. ⁴⁵ Q'onçuğon içü pi əyitmoğoy bex p'ap'suna vëbakala çuux he bəxt'əvərə!»

Mariyay alxışp'ala mǎğ

⁴⁶ Mariyan isə pine:

⁴⁷ «Bez ük'en Q'onçuğoy s'iyane alabsa,
Bez elmuxal za Çark'est'ala Buxaçuğo görə
müqebaksa,

⁴⁸ Şot'aynak' ki, Şot'in İzi me gorox k'ulane ak'i.
İsəəl bütüm nəsilxon za bəxt'əvər hesabale,

⁴⁹ Şot'aynak' ki, Bitova Başarbalen zaynak' kala
sa əşe biq'i,

Şot'ay s'i İvele!

⁵⁰ Şot'ay yaq'en tağalt'oğoynak'al

İz ük' bok'ospsun nəsiləxun-nəsiləne c'ovakon.

⁵¹ Şot'in İz zorba kiin gele kala əşurxone biq'i,

İçoğə ala efalt'oğə oq'ane saki.

⁵² Kalaluğbalxo taxt'axune şivk'i,

Goroxt'oğə isə alanebi.

⁵³ Busat'oğə neymət'xon boşevk'i,

Varlut'oğə isə kul ams'ine yaq'abadi.

⁵⁴⁻⁵⁵ Q'onçuğon Avrahama q'a şot'ay nəsilə

Həmişə İz ük' bok'ospsuna ak'est'i,

Beş bavoğoyal tadi əyitə eyex badi

İz nöker İsraila köməyebi». *

* **1:54-55** 1:46-55 Burq. 17:7; 1 Şam. 2:1-10

⁵⁶ Mariya Elizabet'i t'öğöl xib xaşa İša mandit'uxun oşa iz k'oyane qaybaki.

K'unuk'bal İoani nanaxun baksun

⁵⁷ Elizabet'i vaxt' hari p'anep'i, şot'in sa ğare eçeri. ⁵⁸ Şot'ay q'oom-q'onşığon Q'onçuğoy şot'aynak' me kala ük' bok'ospsuna ak'i, içuxun sagala müqt'un baksay.

⁵⁹ Muğumci ğine körpə sünnettbsat'un hari. Şot'ay s'iya iz bava k'inək' Zəkəriyət'un laxsun çuresay. † ⁶⁰ Əylin nanan isə pine: «Təə, kot'ay s'i İoan bakale». ⁶¹ Şot'o pit'un: «Axırı vi q'oomxoy arane metər s'i bakala sa amdar tene bu». ⁶² T'e vədə kiin-biin q'andrişi əylin bavaxunt'un şot'in iz ğare s'iya k'ə laxsun çuresuna xavar haq'i. ⁶³ Zəkəriyənəl sa daxt'ak'i k'ot'or çureşi iz loxol şamepi: «Kot'ay s'i İoane». ⁶⁴ Hat'e saad şot'ay muz qayeşi, şot'inal Buxaçuğə alxışpsane burqi.

⁶⁵ T'iya bakala q'onşığo isə kala qiyene haq'i, me baki əşurxoy barada exlətxoval İudeyani bito burux ganxo yəymişebaki. ⁶⁶ İbakalt'oğonal "axırı me əyel kala baki şu bakala?" pi fikirət'un taysay. Şot'aynak' ki, Q'onçuğoy kul şot'ay loxoley.

Zəkəriyəy xavareçalluğbsun

⁶⁷ Əylin bava Zəkəriyəy loxol İvel Urufe şiri, şot'inal metərə xavareçalluğbi:

⁶⁸ «Alxışq'an baki İsraili Buxaçux Q'onçuğə!

---

† **1:59** 1:59 Lev. 12:3

Şot'aynak' ki, İz azuk'a eyex badi şot'o
çark'esedi,

69 Şot'in İz nöker Davidi nəsiləxun
Yaynak' zorba Çark'est'ale p'ap'esp'i.

70 Gele vaxt' mot'oxun bəş İz İvel xavareçalxoxun
avabakest'i k'inək'

71 Beş düşmənxyoy q'a yax aksun nu çureğalt'oy
kiyexune çark'est'i.

72 Hametər beş bavoğo ük' bok'ospsuna ak'est'i
İz İvel irəzuluğane eyex badi.

73 Hetərə beş bava Avrahama elasp'i əyit tadey
ki,

74-75 Yan beş düşmənxyoy kiyexun çark'eşi
Beş yəşəyinşi axıral şirik' hik'k'alaxun q'İbinut'
Q'onçuğoy bəş İvelluğen q'a düzgünluğen
yəşəyinşi
Şot'o q'ulluğbes bakalyan.

76 Hun isə, ay bez bala, Ala Arşit'in yaq'abi
xavareçal k'aleğalnu,

Şot'aynak' ki, Q'onçuğoy bəş tağalnu,

Şot'ay yaq'a həzirbalnu,

77 Şot'ay azuk'a içoğoy günaxxo
bağışlayınşaksunen

Çark'esuni barada avabakest'alnu.

78 Axırı beş Buxaçux ük' bok'osp'ale,

Şot'ay me ük' bok'ospsunen

Alloyaxun yaynak' t'etər sa Bəğ c'eğale ki,

79 Bisuni xojina saal bayinq'luğa arşalt'oğoy
çoyel işiğ sakane,

Beş turmoğo şip'luği yaq'a yönbane». †

† 1:79 1:78-79 İsa. 9:2

⁸⁰ Körpəl kalabaksunen iz uruf zorbane bak-say. Şo israilluğoy bəş c'eğala ğinal şirik' çölöne manst'ay.

2

İsusi nanaxun baksun (Mat'. 1:18-25)

¹ T'e ğimxost'a imp'erat'or Avgust'en bütüm Rime oçalxo bakala amdarxoy siyəyinə haq'esuni barada əmire tadi. ² Mo samci siyəyinə haq'suney, manu ki K'irini Siriin kalo bakat'ane c'ovakey. ³ Bito siyəyinə haq'eseynak' iz şəhərəne yaq'a baft'i.

⁴ İosifal Davidi əsil-nəsiləxun baksuna görə Galileyin Nazaret' şəhərəxun c'eri İudeyina, Davidi şəhər bakala Bet'lexemane taşi. ⁵ Şo t'et'iya siyəyinə haq'eseynak' iz nişanlı Mariyaxune taşi. Me vədine Mariya bihiney, əyeləl bakala vədəney.

⁶ Bet'lexema əyel bakala vaxt' hari p'anep'i, ⁷ Mariyanal iz süft'in ğarane eçeri. Əyelə q'ondağbi nəvəne laxi, şot'aynak' ki, q'onağxo mandala k'oya şot'oğoynak' ga tene bəğğəyeşey.

Angelxoy eğel bəğalxo müq xavar tast'un

⁸ T'e oçala sürün t'öğöl üşe navad zap'k'ala eğel bəğalxonoy. Şot'oğon çölöt'un kəybsay. ⁹ Bürdən Q'onçuğoy sa angel şot'oğoy bəşe c'eri, Q'onçuğoy tamtarağen şot'oğoy çoyel işiğe saki. Eğel bəğalxo kala q'iyene haq'i.

¹⁰ Angelen şot'oğoy pine: «Ma q'İbanan! Zu vəynak' bütüm amdarxo müq't'ala sa xavarez

eçere. ¹¹ Ğe Davidi şəhəre efi Çark'est'ale nanaxun baki. Mo Q'onçuxXrist'ose. ¹² Vəynak' nişan mo bakale: vən nəve boş bask'i q'ondağbaki Körpə əyel bəğğəbalnan».

¹³ Bürdən angeli t'öğöl Buxaçuğo alxışp'ala kala göye q'oşune ak'əsi. Şot'oğon metərt'un nexey:

¹⁴ «Ən alloyluğxo Buxaçuğo alxış, Şot'ay çureğala amdarxoynak' isə oçali çoyel serluğq'an baki!»

¹⁵ Angelxo qaybaki göynul əqesit'uxun oşa eğel bəğalxon pit'un: «Ekinan Bet'lexema tağen, Q'onçuğon yax avabakest'i me baki əşlə beş piin ak'en».

¹⁶ Şorox kap hayzeri tat'unşi, hariyal Mariya, İosifa saal nəve boş bask'i Əylə bəğət'unbi. ¹⁷ Eğel bəğalxon Əylə ak'at'an Şot'ay barada içoğo pit'oğo bitova exlətt'unbi.

¹⁸ Mot'o ibakalt'oğoy bitot'in eğel bəğalxoy me exlətə məət't'əlt'un manst'ay. ¹⁹ Mariyan isə bütüm me exlətxo iz ük'e boş efi me barada fikirebsay. ²⁰ Eğel bəğalxon bütüm içoğoy ak'it'oğo q'a ibakit'oğo görə Buxaçuğo alxışp'i tərifləyinşbsun qoşt'un qaybaki. Şot'aynak' ki, hər şey angelen içoğo exlətp'i k'inək'e baki.

İsusi sünnət baksun

²¹ Muğumci ğine Əylin sünnət bakala vaxt' hari p'ap'at'an Şot'ay s'iya İsust'un laxi. Me s'i Şot'o hələ Nanay tapane bakalt'uxun bəşe angeli tərəfəxun tadeşey. *

* **2:21** 2:21 Lev. 12:3; Luk'. 1:31

22 Moiseyi k'anuna görə təmiz bakala vaxt' çark'it'uxun oşa † İosifen q'a Mariyan Əylə Q'onçuğə həsrəbseynak' Yerusəlimat'un eçeri, ²³ şot'aynak' ki, Q'onçuğoy k'anuna samesene: «Bütüm süft'in ğar əylux Q'onçuğə həsrəbakalane». ‡ ²⁴ Hamal şot'oğon q'urbant'un eçeri, hetər ki Q'onçuğoy k'anunast'a əmir bakeney: «P'ə giyə, nəəl ki p'ə göyərcini bala». §

Simeoni Buxaçuğə alxışp'ala afırı

²⁵ T'e vədə Yerusəlima Simeon s'ila sa amdare buy. Şo düzgün hamal Buxaçuğə və amdarey. Şot'in israilluğoy çark'esunane yaq'bəğsay, * İvel Urufal şot'oxuney. ²⁶ İvel Urufen şot'o saturbəş avabakest'enedey ki, şo Q'onçuğon yaq'abi Xrist'osa ak'inut' biyalatene.

²⁷ Metərлуğen, İvel Urufen Simeona xrame məəlinene eçeri. Me vədə körpə İsusə İz bavanan xramat'un eçeri. Şorox k'anuna laxesi ədətə əməlbseynak't'un harey. ²⁸ Simeonen Şot'o iz q'ujel ext'i Buxaçuğə alxışpsun metərə pi:

²⁹ «Ay bitot'ay Q'onçux, isə Vi pi k'inək' Me Vi nöker arxayin biyes banekon.

---

† **2:22** 2:22 - Moisey k'anunen çuğoy təmiz baksun əyel bakit'uxun oşa q'ırx ğiin bele çarksa. Bəğa: Lev. 12:2-8. ‡ **2:23** 2:23 C'eys. 13:1-2,12 § **2:24** 2:22-24 Lev. 12:6-8 * **2:25** 2:25 israilluğoy çark'esun - israilluğoynak' Buxaçuğoy padçağluğen eçala çark'esun. Mo israilluğoy içoğoy günaxxoxun hamal rimluğon içoğoy loxol bala kalaluğbsunaxun çark'esune. Beğa: İsa. 40:1-2; 61:2-3.

30-32 Şot'aynak' ki, bütüm azuk'xoy ak'es bakal Vi həzirbi çark'esuna, Millətxoynak' həzirbi işığa, Vi azuk' İsrailəynak' bakala tamtarağa Bez piin azk'i». †

33 İsusi nana q'a bava isə Simeoni içoğoy Əylin barada uk'ala me əyitmoğoxun məət't'əlt'un mandı. 34 Simeonen şot'oğoy xeyir-bərəkət tadi Əylin Nana Mariya metərə pi: «Me Əyel İsraila gelet'ay bist'uni q'a əqesuni səbəbkər bakale. Şo amdarxoy nu q'abulbala sa nişan bakseyinak'e təyin bake. 35 Morox bito gelet'ay boş bakala fikirxo çoyel c'evkseyinak' bakale. Vi ük'e isə q'ilınc bağale».

Xannay xavareçalluğbsun

36 T'et'ıya Aşer tayfinaxun bakala P'enueli xuyər Xanna s'ila çuux xavareçalal buney. Şo gele yəşluney. İzi cəyil vədine işq'ara taşi, vüğ usene işq'araxun yəşəyınşı. Oşa şo süpüre mandı. 37 Mo səksən bip' yəşt'ə süpür sa çuuxey. Şo xramaxun c'etenesay, ğurux efi afırıpsun üşəğəna Q'onçuğone q'ulluğbsay.

38 İosif q'a Mariya xrama bakat'an, Xannal şot'oğoy İşalayınşaki Buxaçuğoy şükürebı. Şot'in Yerusalmı çark'esuna yaq'bəğala bütüm amdarxoynak' Körpə İsusı barada exlətpsane burqı.

Nazaret'a qaybaksun

39 İosif q'a Mariya Q'onçuğoy k'anuna şameşit'oğoy bitova əməlbıt'uxun oşa Galileyına

† 2:30-32 2:30-32 İsa. 42:6-7; 49:6; 52:10

- içoğoy şəhər bakala Nazaret'at'un qaybaki.
⁴⁰ Əyel isə kalabaksunen içust'a zor q'a müdriklüğü avuze baksay. Buxacığoy çuresunal İçuxuney.

P'as's'e yəşt'ə İsusı xrama eysun

⁴¹ Hər usen C'ovaksuni axsibayast'a‡ İsusı bava-nana Yerusalmat'un taysay. ⁴² İsusı p'as's'e yəş bakat'an şorox p'urum ədətə görə t'iyat'un taşi. ⁴³ Axsibay çark'it'uxun oşa şorox qaybaki k'oya tayseynak' yaq'at'un baft'i. Ama İsus Yerusalma manedi. Şot'ay bava-nanay isə mot'oxun xavar buteney. ⁴⁴ İsusı içoğoxun yaq' tağalt'oğoy arane baksunat'un fikirbsay. Ama sa ği dirist' yaq' taşit'uxun oşa Şot'o dost'urxoy q'a q'oomxoy arane qəvesat'un burqi. ⁴⁵ Şot'o bəğətet'unbi, şot'aynak'al qəvesun-qəvesun Yerusalmat'un qaybaki.

⁴⁶ Xib ğinaxun oşa Şot'o xramaxunt'un bəğəbi. İsus məlimxoy t'öğöl arşi şot'oğō ümüxelaxsay, şot'oğoxun k'ənesa exlətp'i xavare haq'say. ⁴⁷ Şot'o ümüxlaxalt'oğoy bito Əyləst'a bakala haq'ıla q'a Şot'ay tadala coğabxo matt'un manst'ay. ⁴⁸ İosifen q'a Mariyan Şot'o ak'i məət't'əlt'un mandi. İsusı Nanan pine: «Ay bez Ğar, mo hik'ə beş bel ençeri? Axırı vi bavan q'a zu nigərən mandi vayan qəvesay». ⁴⁹ İsusen şot'oğō coğabe tadi: «Za het'aynak'nan qəvesay? Avatenaniy ki, Zu Bez Bavay k'oya bakalazu?»
⁵⁰ Ama şot'oğōn İsusı k'ə upsun çuresuna q'amış

‡ 2:41 2:41 C'eys. 12

tet'un baki. ⁵¹ Oşa İsus İz nana-bavaxun sagala Nazaret'ane qaybaki. Şo şot'oğoy əyitəxun tene c'eysay. İz Nanan isə bütüm me əşurxo iz ük'e boş enefsay.

⁵² İsus kalanebaksay, kalabaksunenal iz müdriklüğ avuze baksay. Buxaçuğoy q'a amdarxoy Şot'o çuresunal ğiba-ği avuzebaksay. §

3

K'unuk'bal İoani eysun

(*Mat'. 3:1-12; Mrk'. 1:1-8; İoan. 1:19-28*)

¹ İmp'erat'or T'iberiin kalaluğbsuni qos's'emci useney. T'e vədineşta P'ont'i P'ilat' İudeyani kaloney. İroden Galileyina, iz viçi Filip'en İt'ureyina q'a T'raxont'is oçalxo, Lisaniyanal Abileniyanane kalaluğbsay. ² Xanan q'a K'ayafa isə samci bəyinşxoy kalot'uniy. Hat'e vədə çölö Zəkəriyəy ğar İoana Buxaçuğoy əyite p'ap'i. ³ Şot'inal İordan oqe hərrəmine bakala bütüm oçalxo tarapsun amdarxo içoğoy günaxxo bağışlayinşakseynak' toobabi k'unuk'baksunane karoozbsay. ⁴ Hetər ki, xavareçal İsayay girke boş şameşeney:

«Çölö bayanbalt'ay ost'aar səse c'eysa:

"Q'onçuğoy yaq'a həzirbanan,
Şot'ay c'ovakala cığırxo düzbanan.

⁵ Hər dərə buybakale,
Hər burux, hər təpə oçalaxun barabar bakale,

Yaq'e k'ori ganxo düz bakale,
Ala-oq'a ganxo barabar bakale.

⁶ Bütüm amdarxonal Buxaçuğoy çark'est'una
ak'alt'un"». *

⁷ İoanen k'unuk'bakseynak' iz t'öğöl eğala
amdarxo nexey: «Ay dizik'i nəsil! Şina pi
ki, vəynak' həzirbaki cazinaxun ef elmoğo
çark'est'es bakalnan? † ⁸ Toobina ef tadala
barurxoxun ak'est'anan. Ef ük'e boş "Beş bava
Avrahame" pi arxayin ma bakanan. Vəx nexzu,
Buxaçuğon me jëyurxoxunal Avrahameynak'
əyloxe yaratmışes bakon. ‡ ⁹ Ene tavar xodurxoy
tume bitene. Metərluğen, şaat' bar nu tadala hər
xod bot'eşi aruğone bosesa». §

¹⁰ Camaaten şot'oxun xavare haq'say: «P'oy
yan k'ə ben?» ¹¹ İoanen şot'oğo metəre
coğab tadi: «İzi p'ə gurat' bakalt'in sunt'u nu
bakalt'uq'an tadi. Haketərəl, iz ukun bakala
amdaren nu bakalt'uxun t'e ukuna cöybeq'an».

¹² Naloggirbalxonal k'unuk'bakseynak' şot'ay
t'öğöl hari xavart'un haq'say: «Məəlim, yan k'ə
ben?» * ¹³ İoanen şot'oğo pine: «Vəx tapşurbi
q'ədərəxun gele nalog ma girbanan».

¹⁴ Bəzi əsk'ərxonal hari şot'oxun xavart'un
haq'i: «P'oy yan k'ə ben?» İoanenal
şot'oğo coğabe tadi: «Şuk'k'alaxun zoren
təngə ma haq'anan, nahaq' gala şuk'k'ala
taxsirkər ma c'evk'anan, ef haq'ala maaşaxun
irəziləyinşakanan».

---

* **3:6** 3:4-6 İsa. 40:3-5 † **3:7** 3:7 Mat'. 12:34; 23:33 ‡ **3:8** 3:8
İoan. 8:33 § **3:9** 3:9 Mat'. 7:19 * **3:12** 3:12 Luk'. 7:29

15 Amdarxon umuden yaq'e bəğsay, bitot'inal İoani barada içoğoy boş fikirt'unbsay: «Mo Xrist'os bakes banekon?» 16 İoanen şot'oğo bütümə metərə coğab tadi: «Zu vəx xenenez k'unuk'bsa. Ama zaxun gele Zorbone eysa. Zu Şot'ay torok'ali bağa şadbsunal layiğ tezu. Şot'in vəx İvel Urufen q'a aruğon k'unuk'bale. 17 İz ec'a təmizbi taxıla ambara topbseynak' k'oda † İz kiyel həzire. Koloşa isə Şot'in nu açala aruğoy boş bok'osp'ale». 18 Hametər, İoanen q'erəzəl gele ögüd-nəsyətxo tast'unen amdarxo Mıq Xavarane p'ap'epsay.

19 Ama hari kalaluğbal İrodi iz viçey çuux İrodiya haq'suna q'a şot'ay mandiyal pis əşurxo pisləyişat'an 20 İroden şot'o biq'i zindanane bostest'i. Metərлуğen, iz biq'i pis əşurxoy loxol soğoval avuzebay. ‡

İsusi k'unuk'baksun
(Mat'. 3:13-17; Mrk'. 1:9-11)

21 Bito amdarxo k'unuk'bakat'an, İsusal k'unuk'ebaki. Şot'in afırık'at'an göy qayeşi. 22 İvel Urufal göyərçini bədənen baki Şot'ay loxole şiri. Göynuxunal sa səse hari: «Hun Bezi çureğala Ğarnu, Vaxun irəzizu». §

İsusi əsil
(Mat'. 1:1-17)

---

† 3:17 3:17 k'oda - durut'ilap'at'k'a ‡ 3:20 3:19-20 Mat'. 14:3-4; Mrk'. 6:17-18 § 3:22 3:21-22 Burq. 22:2; İvel məğ. 2:7; İsa. 42:1; Mat'. 3:17; Mrk'. 1:11; Luk'. 9:35

²³ İsusen İz q'ulluğa burqat'an təxminən otuz yəşt'əney. Amdarxoy fikiren, Şo Helin ğar bakala İosifi ğarey. ²⁴ Helinaxun bəş isə Şot'ay əsili boş bakalorox moroxey: Mat't'at', Levi, Melxi, Yannay, İosif, ²⁵ Mat't'atiya, Amos, Naum, Esli, Naggay, ²⁶ Maat, Mat't'atiya, Semeyin, İosex, İoda, ²⁷ Yoxanan, Resa, Zerubbabil, Şealt'iel, Neri, ²⁸ Melxi, Addi, Kosam, Elmadam, Er, ²⁹ Yesus, Eliyazar, Yorim, Mat't'at', Levi, ³⁰ Simeon, İuda, İosif, Yonam, Eliak'im, ³¹ Melea, Menna, Mat't'at'a, Nat'an, David, ³² Yesse, Oved, Boaz, Salmon, Naxşon, ³³ Amminadav, Admin, Arni, Xesron, P'eres, İuda, ³⁴ İak'ov, İsaak', Avraham, Tera, Naxor, ³⁵ Serux, Ragav, Falek', Ever, Şela, ³⁶ Kenan, Arp'ak'şad, Sam, Noy, Lemek', ³⁷ Met'uşelax, Xanok', Yered, Mahalalel, Kenan, ³⁸ Enoş, Şet', Adam - Buxaçuğoy ğar.

4

İsusi sinəyişaksun (*Mat'. 4:1-11; Mrk'. 1:12-13*)

¹ İordan oqaxun qaybakit'uxun oşa İvel Uruf İsusi loxoley. Şot'in İsusa ams'i oçalane taşeri.

² T'et'iya iblisen İsusa q'ırx ği sinəyişebi. Me q'ırx ğinast'a İsusen hik'k'al tene kəyi, ama axırda busane baki.

³ T'e vədə iblisen Şot'o pine: «Əgər Hun Buxaçuğoy Ğarnusa, me jəna əmirba ki, şumq'an baki». ⁴ Ama İsusen şot'o metərə coğab

tadi: «"Amdar təkç'ə šumen tene yəşəyinşon",
pine šameše». *

⁵ Oşa iblisen İsusə alloy sa galane taşeri,
Şot'o sa dayğinen dünyəni bito padçağluğxo
ak'esedi. ⁶ İblisen İsusə pine: «Zu dirist'
mot'oğoy kalaluğa q'a tamtarəğa Va tadoz!
Morox zane tadeşe, zuval şu çureğayiz, şot'o tades
bazkon! ⁷ Bəğa, əgər Hun za bul k'os'bayin,
morox bito Vi bakale». ⁸ İsusen isə metərə coğab
tadi: «"Vi Q'onçux bakala Buxaçuğ bul k'os'ba,
təkç'ə Şot'o q'ulluğba" pine šameše». †

⁹ Mot'oxun oşa iblisen İsusə Yerusəlimane
eçeri, Şot'o xrame bel sa gala efi pine: «Əgər
Hun Buxaçuğoy Ğarnusa, Va memiin oq'a bosa.

¹⁰ Axiri

"Buxaçuğon Va görə İz angelxo əmirebon ki,
Va q'orişeq'at'un,

¹¹ Va içoğoy kiyel taşat'un,
Vi tural sa jəna nu laft'ane" ‡

pine šameše». ¹² Ama İsusen şot'o metərə
coğab tadi: «"Vi Q'onçux bakala Buxaçuğ
sinəyinşmaba" pine šameše». §

¹³ İblisen İsusə hər cürə sinəyinşit'uxun oşa
samal vədə Şot'oxun kule haq'i.

İsusə İz q'ulluğa burqsun

(Mat'. 4:12-17; Mrk'. 1:14-15)

¹⁴ İsus Urufi zoren Galileyinane qaybaki.
Şot'ay barada xavar bito t'e gala yəymişe baki.

---

* **4:4** 4:4 K'an. 8:3; Mat'. 4:4 † **4:8** 4:8 K'an. 6:13 ‡ **4:11**
4:10-11 İvel məğ. 91:11-12 § **4:12** 4:12 K'an. 6:16

15 Şot'in t'iyanı sinagogxo zomebsay, bitot'inal İçu tərifləyinşebşay.

*İsusi Nazaret'a nu q'abulbaksun
(Mat'. 13:53-58; Mrk'. 6:1-6)*

16 Sa ği İsus İz kalabaki Nazaret' şəhərene hari, Şamat' ği eğat'anal həmişənin k'inək' sinagogane taşı. T'iya Şo İvel Şamurxoxun k'alpseynak' turele hayzeri. 17 Şot'o İsayə xavareçali girkət'un tadi. İsusen girkə qaypi me əyitmux şameşi ganune bəğəbi:

18 «Q'onçuğoy Uruf Bez loxole, Şot'aynak' ki, Şot'in Za c'ək'p'i *
Fağırxo Mıq Xavara avabakest'eynak'e yaq'abe.
Biq'əsit'oğoy içoğoy çark'esuna,
K'aç'it'oğoy içoğoy pulmoğoy qayesuna,
Çətinluğa bakalt'oğoy içoğoy irəətluğa c'eysuna,
19 Q'onçuğoy ük' bok'ospsuni vaxt' hari p'ap'suna
bayanbseynak'e yaq'abe». †

20 Oşa İsusen girkə but'ek'i, şot'o q'ulluğçina tadi areşi. Sinagoga bakalt'oğoy bitot'in Şot'ay loxolt'un bəğşay. 21 «Vən ibaki me İvel Şam ğe bex p'anep'i» pi İsusen iz exlətəne burqi.

22 Me vədinə bitot'in Şot'ay barada saat't'un fikirşay, İz jomoxun c'eğala saat' əyitmoğoy məət't'əlt'un manst'ay, sunaxun "Mo yəni İosifi ğar tene ki?" pi xavart'un haq'say.

23 İsusen isə davamebsay: «Düze, vən həysə "doxt'urnusa, süft'ə va q'olayba!" məsəlinə Bez eyex badalnan. "K'efernauma bit'oğoy barada

* 4:18 4:18 c'ək'p'i - ləəmdi † 4:19 4:18-19 İsa. 61:1-3

ibakeyan. İsə memiya, Vi yurdnuval hat'e əşurxo ba!" uk'alnan. ²⁴ Vəx düzinəz nex: sal sa xavareçal iz yurdnu q'abul tene baksə. ‡
²⁵ Bəğanan, İlyay vədine, xibinq'ı usen ağala nu hari vədine, dirist' ölkinə kala busaluğ bəkat'anal, İsraila süpür çupux geleney. §
²⁶ Ama Buxaçuğon İlya şot'oğoy saycət'ay t'öğöl təə, Sidoni Sarfat şəhərə bakala sa süpür çuğoy t'öğölə yaq'abi. * ²⁷ Elişa xavareçali vədineyal İsraila cuzamlu amdar geleney. Ama şot'oğoy sayco təə, Siriyalu Naamane təmizbaki». †
²⁸ Sinagoga bakala amdarxo bito me əyitmoğə ibaki əcuğləyinşt'unbaki. ²⁹ Şot'oğon hayzeri İsusə şəp't'unşi. Şot'o şəhər çurpi buruğoy bel eçeri t'et'iin oq'a bost'unt'un çuresay, ³⁰ ama İsus şot'oğoy aranexun c'eri taneşi.

İsusi K'efernaumi sinagogaxun murdar urufa c'evksun
(Mrk'. 1:21-28)

³¹ İsus Galileyin K'efernaum şəhərene hari. T'iya Şot'in Şamat' ğine amdarxone zombsay. ³² Bütüm Şot'ay zombsuna haq'əsi manst'unst'ay, şot'aynak' ki, Şot'in Buxaçuğon ext'iyər tadi sa amdar k'inək'e zombsay. ‡
³³ Sinagoga isə me vədine içust'a murdar uruf bakala sa amdare buy. Bürdən şot'in ost'aar harayepi: ³⁴ «Ay Nazaret'lu İsus, yaxun k'ən çuresa? Yax əfçibsan hare? Zu avazu Hun

---

‡ **4:24** 4:24 İoan. 4:44 § **4:25** 4:25 1 Padç. 17:1 * **4:26** 4:26
 1 Padç. 17:8-16 † **4:27** 4:27 2 Padç. 5:1-14 ‡ **4:32** 4:32 Mat'.
 7:28-29

şunu: Buxaçuğoy İvelonu!» ³⁵ Ama İsusen şot'o q'adağanbi pine: «Şip' çurpa! Me amdaraxun c'eki!» Murdar urufen me amdara bitot'ay beş oq'a saki sal sa zərəl tadinut' şot'oxun c'ere.

³⁶ Bito məət't'əl mandi suna pit'un: «Mo hik'ə? Me amdaren murdar urufxo kalaluğen q'a zorene əmirbsa, şoroxal c'et'unsa!» ³⁷ İsusi barada bakala me exlət t'e oçali hər gala yəymişebaki.

İsusi gele amdarxo q'olaybsun
(Mat'. 8:14-17; Mrk'. 1:29-34)

³⁸ İsus sinagogaxun c'eri Simoni k'oyane taşi. K'oya Simoni q'aynako q'ızdırmin boş boneksay, şot'aynak'al İsusaxun me çuğoynak' köməyt'un çureşi. ³⁹ İsus şot'o İşalayınşaki q'ızdırmina q'adağanebi, çuğoy q'ızdırmal şire. Çuux hat'e saad hayzeri içoğə q'ulluğbsane burqı.

⁴⁰ Bəğ batk'at'an isə amdarxon içoğoy cürbəcür azariğə İsusi t'öğöl eş'tat'un burqı, Şot'inal İz kula t'e azariğoy hər sunt'ay loxol laxi şot'oğə q'olaybsay. ⁴¹ Gelet'oğoxun "Hun Buxaçuğoy Ğarnu!" harayk'a murdar urufxone c'eysay. Amma İsusen şot'oğə q'adağanbi şipebsay, axırı şot'oğon İsusi Xrist'os baksuna avat'unıy.

İsusi İz karoozbsuna davamsun
(Mrk'. 1:35-39)

⁴² Kəybakat'an İsus c'eri amdar nu bakala sa galane taşi. Amdarxon Şot'o qəvesat'un burqı, bəğəbi isə içoğə barti maq'an taşi pi tərbsun

tet'un çuresay. ⁴³ Ama İsusen şot'oğö pine: «Zu t'iyëmi şəhərməğoval Buxaçuğoy padçağluği ey-suni Müq Xavara yəymişiz buq'on, şot'aynak' ki, Zu kot'aynak'ez hare». ⁴⁴ Metərluğen, İsusen İudeyani sinagoxokaroozebsay.

5

Samci şagirdxo

(*Mat'. 4:18-22; Mrk'. 1:16-20*)

¹ Sa ği İsus Ginesar göle t'öğöl çurpeney. Camaaten Şot'ay hərrəmine çurpi Buxaçuğoy əyitəne ümüxlaxsay. ² İsusen göle t'öğöl çurpi p'ə dənə lodk'ane ak'i. Mo çəlibiq'alxoy lodk'ooxey, şot'oğon samal t'öğx içoğoy torurxot'un os'ksay. ³ İsusen Simoni lodk'ina arşi şot'oxun q'ariluğaxun samal əxilbaksunane xaişbi. Oşa isə arşi camaata lodk'in boşt'ane zombsa burqi. *

⁴ Şot'in İz əyitə çark'it'uxun oşa Simona pine: «Lodk'ina bəğəloyluğa taşeri çəli biq'ala torurxo xena bosa». ⁵ Simonen coğabe tadi: «Məəlim, yan üşə kəybakamin əşyanbe, ama hik'k'al biq'es teyan baki. Ama Hun metər upsuna görə zu saal bosoz». †

⁶ Hametərəl bit'un. Şot'oğon t'eq'ədər çəlit'un biq'i ki, içoğoy torurxo ziğebaksay. ‡
⁷ Şot'aynak'al t'iyëmi lodk'ina bakala yoldaşxo k'alt'unpi ki, hari içoğö köməybat'un. Şot'oğonal hari lodk'oğoy p'rannal çəlinen t'etərt'un buybi

* 5:3 5:1-3 Mat'. 13:1-2; Mrk'. 3:9-10; 4:1 † 5:5 5:5 İoan. 21:3

‡ 5:6 5:6 İoan. 21:6

ki, lodk'oox batksane burqi. ⁸ Simon P'et'eren mot'o ak'i İsusı turin oq'a bitı metəre pi: «Ay Q'onçux, zaxun ėxil baka, axırı zu günaxkər sa amdarzu». ⁹ Şot'aynak' ki, şo içal, iz t'öğöl bakaloroxal içoğoy meq'ədər gele çəli biq'suna mat mandet'unıy. ¹⁰ Simonaxun ortağ bakala Zavdayi ġarmux İak'ov q'a İoanal me əşlin loxol mət't'əl mandet'unıy. Ama İsusen Simona pine: «Ma q'İba, isə ene çəlin gala amdar biq'alnu».

¹¹ Metərluğen, şot'oğon lodk'oğo q'arıluga c'evk'it'uxun oşa bitova t'ıya boseri İsusı baç'anexunt'un taşı.

İsusı cuzam baft'i amdara q'olaybsun
(Mat'. 8:1-4; Mrk'. 1:40-45)

¹² Sa ġi şəhərmoğoy sunt'ust'a İsus dirist' iz bədən yara baft'i Ş sa amdarane irəst'hari. Me amdaren İsusı ak'i çooq'a past'əsi xoy-inşebi: «Ay Q'onçux, çureğayın za təmizbes bankon». ¹³ İsusen İz kula boxodi şot'o laft'i pine: «Çurezsa, təmizbaka!» Hat'e saadal me amdar cuzamaxun təmize baki.

¹⁴ İsusen şot'o tapşurebi ki, şuk'k'ala me barada sa əyit maq'an exlətpi. Oşa pine: «Ama taki, va bəyinşa ak'est'a. Vi cuzamaxun təmizbaksuna görə Moiseyen bürüşı q'urbanxoval eça. Barta amdarxon vi q'olaybaksuna avabakeq'at'un». *

¹⁵ Ama İsusı barada samalal gelet'un exlətəpsay. Amdarxo dəst'inen şot'o ümüxlaxsa hamal

---

Ş 5:12 5:12 iz bədən yara baft'i - me azari s'i - cuzamey * 5:14 5:14 Lev. 14:1-32

içoğoy azarxoxun q'olaybakseynakt'un eysay. 16 İsus isə gele vədə şuk'k'al nu bakala ganxo taşi afırınney.

*İsusi p'araliçen duğit'u q'olaybsun
(Mat'. 9:1-8; Mrk'. 2:1-12)*

17 Sa ği İsusen zomebsay. Galileyay q'a İudeyin bito ayizmoğoxun saal Yerusalamaxun bakala fariseyxo q'a k'anun zombalxoval İz t'öğöl arşet'unıy. Azarit'oğö q'olaybseynak' İsusast'a Q'onçuğoy zore buy.

18 Me vədə sa hema tanen nasilk'in boş bask'i sa p'araliçen duği amdara eçeri bona İsusi bəş laxsunt'un çureşi. 19 Ama amdar gele baksuna görə, bona bayes tet'un baksay. T'e vədə şot'oğon k'ojin bel bakala k'irəmit'ə t'at'api p'araliçen duği amdara nasilk'in boş alaxun oq'a İsusi bəş şıvt'unk'i. 20 İsusen şot'oğoy vəluğa ak'i pine: «Ay bez viçi, vi günaxxo bağışlayınşebaki».

21 K'anun zombalxon q'a fariseyxon içoğoy ük'e boş metərt'un fikirbi: «Buxaçuğoy tərsinə əyitk'ala me amdar şuva ki? Buxaçuğoxun başq'a şına günaxxo bağışlayınşes bakon?»

22 İsusen şot'oğoy k'ə fikirbsuna q'amışaki coğabe tadi: «Het'aynak'nan ef ük'e boş metər fikirbsa? 23 Manu hasanda? "Vi günaxxo bağışlayınşebaki" upsun, yoxsa "hayza, tarapa" upsun? 24 Ama vən avabakanan ki, Amdari Ğare oçali çoyel günaxxo bağışlayınşala ext'iyərə bu».

Oşa isə p'araliçen duği amdarane pi: «İsə va nexzu: hayza, vi nasilk'ina ext'a, vi k'oya taki!»
 25 Azariyal hat'e saad bitot'ay piin bəş turele hayzeri, iz nasilk'ina ext'i Buxaçuğə alxışpsun iz k'oyane taşi.

26 Bito məət't'əl mandi, Buxaçuğot'un alxışpsay. Şot'oğon kala q'ıya baft'i metərt'un nexey: «Ğe nu ak'eşi əşurxoyan ak'i!»

Levin şagirdxo gərbaksun
 (Mat'. 9:9-13; Mrk'. 2:13-17)

27 Mot'oxun oşa İsusen c'eri Levi † s'iyen sa naloggirbalane ak'i. Şo nalog gireğala gala arşeney. İsusen şot'o pine: «Bez baç'anexun eki». 28 Şoval hayzeri bitova bosı, İsusı baç'anexune taşi.

29 Oşa Levinen iz k'oya İsusı kala sa q'onaxluğə tadi. Sulfin bel şot'oğoxun sagala gele naloggirbalxo q'a q'erəz amdarxoval buney. 30 Fariseyxon q'a k'anun zombalxon nairəziluğbsat'un burqi. Şot'oğon İsusı şagirdxo pit'un: «Het'u görənən naloggirbalxoxun q'a günaxkərxoxun sagala kəyi-üğsa?» ‡ 31 Ama İsusen şot'oğə metərə coğab tadi: «Azari nu bakalt'oğoy təə, azarit'oğoy doxt'ura eht'iyəce bu. 32 Zu düzgün amdarxo təə, günaxkərxo toobabsuna k'alpsaz hare».

Ğurux efsuni barada exlət
 (Mat'. 9:14-17; Mrk'. 2:18-22)

† 5:27 5:27 Levi Levin t'iyəmi s'i Mat'feyey. ‡ 5:30 5:30 Luk'. 15:1-2

³³ T'e vədə şot'oğon İsus pit'un: «İoani q'a farisexoy şagirdxon usum-usum ğuruxt'un efsa, afırıt'unne, vit'oğon isə kəyi-üt'unğsa».

³⁴ İsusen şot'oğon coğabe tadi: «Laşk'oybakala bəyə t'öğöl arsi yoldaşxo ğurux efsuna məcburbes banekon? ³⁵ Ama sa ği eğale, laşk'oybakala bəyə içoğoy aranexun taşalt'un, t'e vədəl şot'oğon ğurux efalt'un».

³⁶ İsusen şot'oğoynak' sa məsələl eneçeri: «Şuk'k'alən təzə paltaraxun sa k'ot'or çuki bisi paltara yamaluq' tene duğon, tene, ham təzə paltare zığbakon, hamal təzə yamaluq' bisi paltara tene yarayınşon. ³⁷ Şuk'k'alən təzə fina bisi tuluğxoy boş batenekon. Şot'aynak' ki, təzə finen tuluğxo t'öpəvək'on, t'e vədə ham fine baron, hamal tuluğxone xarab bakon. ³⁸ Təzə fi təzə tuluğxone bayeğon. ³⁹ Şuk'k'alən bisi fina ũğit'uxun oşa təzət'u çurteneğon. Şot'aynak' ki, "bisiyo saat'e" unek'on».

6

Şamat' ğine barada zombsun (Mat'. 12:1-8; Mrk'. 2:23-28)

¹ Sa Şamat' ğine İsus taxlı əkini aranexun c'ovakat'an, İz şagirdxon burt'unqı sünbülxo çuki içoğoy məxine şarpi uksa. * ² Fariseyxoy bəzit'oğon pit'un: «Vən het'aynak'nan Şamat' ğine q'adağan baki əşurxo biq'sa?» ³ İsusen şot'oğon coğabe tadi: «Daviden q'a iz t'öğöl bakit'oğon busa bakat'an k'ə bsuna k'altenanpe?»

* **6:1** 6:1 K'an. 23:25

4 Şo Buxaçuğoy k'oyane başi; bəyinşxoxun başq'a şuk'k'ali uksuna icaza nu bakala Q'onçuğə həsrbaki şumurxo ext'i kəye, iz t'öğöl bakalt'oğoval tanedi». † 5 Oşa pine: «Amdari ĞarŞamat' ğineyalq'onçuxe».

*Kul p'araliç amdari q'olaybaksun
(Mat'. 12:9-14; Mrk'. 3:1-6)*

6 Q'erəz sa Şamat' ğine İsus p'urumal sinagoga başi zomebsay. T'et'iya yön kul p'araliç baki sa amdare buy. 7 K'anun zombalxon q'a fariseyxon İsusə taxsırkər c'evkseynak' məənət'un qəvesay, Şot'ot'un fikir tast'ay ki, bəyn Şamat' ğine azarına q'olaybala yoxsa təə. 8 Ama İsusen şot'oğoy k'ə fikirbsuna avaney, şot'aynak'al kul p'araliç baki işq'ara pine: «Turel hayza, bİYex c'eki!» T'e amdara hayzeri bİYexe c'eri.

9 Oşa İsusen şot'oğə pine: «Vəxun xavarez haq'sa, mat'uva icaza bu: Şamat' ğine saat'luğ bsuna, yoxsa pisluğ bsuna? Şİnesa elmoğə çark'est'una, yoxsa şot'o əfçİbsuna?» 10 İsusen t'iya bakalt'oğoy bitot'ay loxol bəği t'e amdara pine: «Vi kula boxoda!» Şot'in boxonedi, iz kulal q'olayebaki. 11 K'anun zombalxo q'a fariseyxo isə gele əcuğləyİNŞəki «İsusə k'ə besyan bakon?» pi, maslaatsat'un burqi.

*İsusi İz p'as's'e şagirdə c'ək'psun
(Mat'. 10:1-4; Mrk'. 3:13-19)*

12 T'e ğİmxost'a İsus buruğone laşi ki, afırık'ane. Şot'in dirist' üşəna Buxaçuğə

† 6:4 6:4 1 Şam. 21:1-6; Lev. 24:9

afırıpsunene c'ovakest'i. ¹³ Kəybakat'an isə İz şagirdxo İz t'öğöl k'alpi şot'oğoxun p'as's'e tana c'ək'p'i ap'ost'ol s'ine tadi: ¹⁴ morox P'et'er s'i tadi Simon, şot'ay viçi Andrey, İak'ov, İoan, Filip', Varfolomey, ¹⁵ Mat'fey, T'omas, Halfay ğar İak'ov, Kənançi † Simon, ¹⁶ İak'ovi ğar İuda saal oşa xəyanətbi İuda İsk'ariot'.

İsusi azariğo q'olaybsun
(Mat'. 4:24-25; Mrk'. 3:7-12)

¹⁷ İsus şot'oğoxun sagala buruğoxun şiri, düzənluğa çurepi. T'et'iya İz baç'anexun tağala şagirdxoxun başq'a, İudeyinxun, Yerusalexun saal Sur q'a Sidona İša bakala oçalxoxun hari gele amdarxone buy. ¹⁸ Şorox İsusa ümüxlaxsa hamal içoğoy azarxoxun q'olaybaksat'un harey. Memiya içoğost'a murdar uruf bakaloroxal q'olayt'unbaksay. ¹⁹ Amdarxoy bitot'in İsusa lafst'unat'un çalışaksay, şot'aynak' ki, Şot'oxun c'eğala zoren bütümə q'olaybsay.

İsusi burux gala bi karooz
(Mat'. 5:1-12)

²⁰ İsusen isə İz şagirdxoy loxol bəği pine:
«He bəxt'əvərnən, ay kəsibxo!
Şot'aynak' ki, Buxaçuğoy padçağluğ efine.
²¹ He bəxt'əvərnən, ay həysə busa bakalorox!
Şot'aynak' ki, boşalnan.

---

† **6:15** 6:15 Kənançi - rimluğoy əleyinə İvel davina həzirləyişakala əbrani millətçi təşk'ilati üzviğo tadeğala s'i.

He bəxt'əvərnən, ay həysə önök'alxo!
Şot'aynak' ki, axşumk'alnan.

²² Amdari Ğara görə amdarxon vəx nifrətbat'an,
vəx içoğoy aranexun şəp'əsi təhk'irbat'an,
ef s'iya biyaburbat'an, he bəxt'əvərnən! §

²³ T'e ği müqbakanan, müqexun cupi-bitanan!
Şot'aynak' ki, göynul ef mükəfət kalane.
Axırı t'e amdarxoy bavoğonal xavareçalxoxun
hametərt'un hərəkətbe. *

²⁴ Ama vay ef hala, ay varluyorox!

Şot'aynak' ki, ene vəx lazım bakalt'oğə haq'enan.

²⁵ Vay ef hala, ay həysə boş bakalorox!

Şot'aynak' ki, busaluğ ak'alnan.

Vay ef hala, həysə axşumk'alorox!

Şot'aynak' ki, yas efi önök'alnan.

²⁶ Amdarxoy bitot'in ef barada şaat' şeymux
uk'at'an, vay ef hala! Axırı şot'oğoy bavağonal
əfçi xavareçalxoxun metərt'un hərəkətbe.

Ef düşmənxo çurekinan
(Mat'. 5:38-48)

²⁷ İse vəx nexzu, ay Za ibakalxo: ef düşmənxo
çurekinan, vəx nifrətbalt'oğə şaat'luğbanan,

²⁸ vəx q'arğışbalt'oğə xeyir-bərəkət tadanən,
vəx incit'mişalt'oğəynak' afırıpanan.

²⁹ Vi sa çoyel sillə duğit'aynak' t'iyəmin
çoyal fırıda, vi alin paltara ext'alt'u gurat'al
tada. ³⁰ Şiin vaxun k'ənesa çureğayin

tada, vi mala ext'alt'uxunal şot'o qaydi ma
çureki. ³¹ Amdarxon vəxun mani yöndə

---

§ 6:22 6:22 1 P'et'. 4:14 * 6:23 6:23 2 Hadis. 36:16; Ap'ost'.
7:52-53

rəft'ərbəsunə çurnansasa, vənal şot'oğoxun t'etər rəft'ərbənan. †

³² Əgər saycə vəx çureğalt'oğonan çuresasa, avuzin k'ə binan baksa ki? Şot'aynak' ki, günaxkərxonal içoğ çureğalt'oğ çurt'unəsa.

³³ Əgər saycə vəynak' saat'luğbalt'oğonan saat'luğ bsasa, avuzin k'ə binan baksa ki? Axırı günaxkərxonal ketərt'un bsa. ³⁴ Əgər tənginə qaydi qoş ext'es bakala amdaranan bərc tast'asa, avuzin k'ə binan baksa ki? Axırı günaxkərxonal suna tənginə tam qaydi qoş ext'alt'un pi bərc tast'a.

³⁵ Ama vən ef düşmənxo çurekinan, şot'oğ şaat'luğ banan, bərcə qaydi qoş haq'suni umuden ma tadanən. T'e vədə ef mükəfət kala bakale, vənal Bitova-Başərbalt'ay ğarmux hesabbakalnan, axırı, Şot'in saycə saat't'oğoynak' təə, ama saat'luğ nu q'amışakalt'oğoynak' q'a pist'oğoynak'al ük'e bok'ospəsa. ³⁶ Ef Bava ük' bok'osp'al bakalt'ullarık', vənal ük' bok'osp'al bakanən.

Divan mabanən
(Mat'. 7:1-5)

³⁷ Divan mabanən ki, vənal divan nu bakanən. Q'inəyinqmabanən ki, vəxal q'inəyinqşmaq'at'un bi. T'iyəmit'oğ bağışlayinqşanən ki, vəxal bağışlayinqeq'at'un. ³⁸ Tadanən - vəxal tadeğale. T'ap'k'a, jık'eşi, çaxk'a-çaxk'a jomol şirik' buy sa usk'unen vəx tadeğale. Şot'aynak' ki, mani usk'unen usk'alnansa, hat'e usk'unenəl vəynak' usk'alt'un».

---

† 6:31 6:31 Mat'. 7:12

³⁹ İsusen şot'oğoynak' p'urumal sa məsələne eçeri: «Sa k'aç'inen t'iyəmi k'aç'ina taşes banekon? P'öğöl kurnu tene baft'on ki? ‡
⁴⁰ Şagird məəliməxun ala tene, ama tam zombakit'uxun oşa hər şagird iz məəlim k'inək' bakale. § ⁴¹ Hun het'aynak' t'iyəmint'ay piyel bakala çöpə anksa, ama vi piyel bakala maqa ten aksa? ⁴² Vi piyel bakala maqa nu ak'i viçə hetəren pes bakon: "Ay viçi! Barta vi piyel bakala çöpə c'evk'az!" Ay p'əçolo, süft'ə vi piyel bakala maqa c'evk'a ki, vi viçey piyel bakala çöpə c'evk'es bakavax».

Xode q'a bare barada məsələ
(Mat'. 7:15-20; 12:33-35)

⁴³ «Şaat' xoden pis bar tene eçon, pis xodenal şaat' bar tene eçon. ⁴⁴ Metərluğen, hər xod iz baraxune çalxesa. Axiri q'aratikənəxun incil həvtet'unq'o, şaşluğaxunal t'ul tet'un həvq'on. ⁴⁵ Şaat' amdaren iz ük'e bakala şaat' şeymoğoxune çoyel c'evk'on, pis amdaren isə iz ük'e bakala pis şeymoğoxun. Şot'aynak' ki, ük'e k'ə bunesa jomoxun şone c'eysa.

Haq'ullu bari zap'k'al q'a haq'ılsuz bari zap'k'al
(Mat'. 7:21; 24-27)

⁴⁶ Het'aynak'nan Za "ay Q'onçux, ay Q'onçux" pi k'ale, ama Bez pit'oğə bex tenan p'ap'espsa? ⁴⁷ Bez t'öğöl hari, Bez əyitmoğə ibaki şot'oğə əməlbala amdar avanan şuva oşq'arst'a? ⁴⁸ Şo

---

‡ **6:39** 6:39 Mat'. 15:14 § **6:40** 6:40 Mat'. 10:24-25; İoan. 13:16; 15:20

oçala bəğəloy kaşp'i k'oja jëne binorin loxol laxala amdarane oşq'ar. Selen çaxk'at'anal k'oja zor bineton, ama şot'o şarpes tene bakon, şot'aynak' ki, k'ojin binora jëne loxole laxese. ⁴⁹ Ama Bez əyitmoğo ibaki şot'oğo nu əməlbala amdar oçali loxol binorasuz k'oj biq'ala amdarane oşq'ar. Selen t'e k'oja çaxek'on, k'ojal hat'e saad baredon. T'e k'oje bist'un hər şeyi axire bakon».

7

Rime q'oşuni baçtani kalat'ay vëbaksun (Mat'. 8:5-13)

¹ İsusen İçu ümüxlaxala amdarxo İz əyitmoğo pi çark'it'uxun oşa K'efernaumane p'ap'i. ² Memiya sa Rime q'oşuni baçtani kalat'ay gele dəyərlü nöker azarayınşaki bask'enev, şo elmoğoy loxoley. ³ Me baçtani kalat'in İsusi barada ibakat'an, hari iz nökerə q'olaybeq'an pi, İudeyin sa hema ağsaq'q'alxo Şot'ay t'öğölə yaq'abi. ⁴ Şorox İsusi t'öğöl hari Şot'o gele xoyinşbi metərt'un pi: «Me amdar Vi köməyə layiğe. ⁵ Şot'aynak' ki, şot'in beş azuk'a çuresa, yaynak' sinagoga biq'est'iyoval şone».

⁶ İsus şot'oğoxun sagala yaq'ane baft'i. Şo k'oja işalayınşakat'an baçtani kalat'in iz dost'urxoxun Şot'aynak' metər xavare yaq'abi: «Ay Q'onçux, zəhmət ma zapa. Vi bezi k'oya baysuna layiğ tezu. ⁷ Kot'aynak'al bezi Vi t'öğöl eysunal za layiğ tez ak'i. Vi sa əyit upsunal bezi nökeri q'olaybakseynek' bəse. ⁸ Zuval tabi bakala sa amdarzu, ama beziyal kiin oq'a bakala əsk'ərxono.

Şot'oğoy sunt'u uk'ayiz "taki!" - tanesa, uk'ayiz "eki!" - enesa; nökerə uk'ayiz "metər bal!" - bsane». ⁹ Mot'o ibakala İsusen baçtani kalat'ay əyitmoğo məət't'əle mandi. Şot'in fıırıpı İz baç'anexun eğala amdarxo pine: «Vəx nexzu: sal İsrailal me cürə vëbaksun tez ak'e».

¹⁰ K'oya qaybakat'anal yaq'abaki amdarxon azari nökerə q'olaybak'it'un ak'i.

Süpür çuğoy ğare bëyinbaksun

¹¹ Mot'oxun samal oşa İsus Nain uk'ala sa şəhərene taşi. İçuxun İz şagirdxo saal q'erəzəl gele amdarxone buy. ¹² Şo şəhəri darvazina İşalayınşakat'an t'et'iin sa süpür çuğoy tək sa ğare meydət'un c'evksay. Şot'oxun sagala şəhərexun kala sa top amdare c'aysay. ¹³ Q'onçuğon t'e çuğo ak'at'an şot'o İz goroxe hari. Çuğo «ma önöpa!» pi ¹⁴İşalayınşaki İz kula sanduğane duği. Meyidə taşalorox çurt'unpi. İsusen isə pine: «Ay cəyil, va nexzu: hayza!» ¹⁵ P'uriyo hayzeri arşi bureqi əyitpsa. İsusen şot'o iz nanane qaydi.

¹⁶ Bitova q'iyen haneq'i. «Beş arane kala sa xavareçale bu!», «Buxaçuğon İz azuk'i loxole bëği!» pi Buxaçuğo alxışpsat'un burqi. ¹⁷ İsusi barada me xavar bütüm İudeyina q'a hərrəminə bakala oçalxo yəymişe baki.

İsus Xrist'os q'a K'unuk'bal İoan (Mat'. 11:2-19)

¹⁸ İoani şagirdxonal bütüm me əşurxoy barada içü xavart'un tadi. T'e vədə İoanen iz

şağırdıxoxun p'ranna iz t'öğöl k'alpi ¹⁹ Q'onçuğoy t'öğöle yaq'abi ki, Şot'oxun xavar haq'eq'at'un: «Eğala Bakalo Hunnu, yoxsa q'erəzt'ay yaq'a bəgen?»

²⁰ Şot'oğon İsusı t'öğöl hari pit'un: «K'unuk'bal İoanen yax Vi t'öğöle yaq'abi ki, xavar haq'ayan: "Eğala Bakalo Hunnu, yoxsa q'erəzt'ay yaq'a bəgen?"» ²¹ Hat'e vədə İsusen gele azarığ, içögost'a murdar uruf bakala amdarxone q'olaybey, gele k'aç'iğoy pulmoğone qaypey. ²² İsusenal şot'oğö metərə coğab tadi: «Takinan, ef ak'i-ibakit'oğö İoana avabakeşt'anın:

K'aç'it'oğon at'unksa, axsağxo tarat'unne,
Cuzamluyox təmizt'unbaks, karurxon
it'unbaks,
P'uriyoroş bəyint'unbaks, kəsibxoynak'al Müq
Xavare bayanbaks. *

²³ Zaxun nu şüpələinşakalo he bəxt'əvərə!»

²⁴ İoanı yaq'abi amdarxo taşit'uxun oşa, İsusen amdarxo İoanı barada exlətpsane burqi: «Vən çölö het'u bəğsanın taşey? Muşen galgal-dala gəşə? ²⁵ P'oy t'e vədə het'u bəğsanın taşey? Toyexlu paltar lapi sa amdara? Ama gözəl paltar lapi tamtarağı boş yəşəyınşaloroş padçağxoy sarayat'un baks. ²⁶ P'oy het'u bəğsanın taşey? Sa xavareçala? Hoo, vəx nexzu, şo lap xavareçalaxunal üst'ün bakalone. ²⁷ Mo iz barada İvel Şame boş metər şameşiyone: "Mone, Vaxun bəş Bez elçinaz yaq'absa.

* **7:22** 7:22 İsa. 35:5-6; 61:1-3

Şot'in Vaxun bəş taşi Vaynak' yaq' həzirbale". †
 28 Vəx nexzu: nanaxun bakit'oğoy arane İoanaxun üst'ün bakalo tene bu. Ama Buxaçuğoy padçağluğa ən mis'ik'oval şot'oxun alane».

29 İsusa ibakalt'oğoy bitot'in, lap naloggirbalxonal Buxaçuğoy yaq'e düz baksuna q'abulbi İoani t'öğöl taşi k'unuk't'unbakey.
 30 Ama fariseyxu q'a k'anun zombalxo İoani k'unuk'bsuna nu q'abulbsunen Buxaçuğoy yaq'al nu q'abulbit'un bakey. ‡

31 Oşa İsusen saal pine: «P'oy me döörin amdarxo şuxun barabar biq'az? Şorox şut'un oşq'ar? 32 Şorox bazari meydane arşi harayk'a suna

"Yan vəynak' t'üt't'əyyan farpi, vən isə əçitenanpi,

Yan önök'ala məğurxoyan məğpi, vən isə önötenanpi"

uk'ala əyloğot'un oşq'ar.

33 Mone, K'unuk'bal İoan hari nə şum tene kəy, nə fi tene ũgi, ama pinan: "Şot'ost'a murdar urufo". 34 Amdari Ğar hari ham kəye, ham ũneği - pinan: "Me tapanxora q'a ũğələ bəğanan! Naloggirbalxoxun q'a günaxkərxoxune dost' bake!" 35 Ama Buxaçuğoy müdriklüğ şo içoğost'a bakalt'oğoy əməlxoxune təst'iğbaksa».

İsusi sa günaxkər çuğo bağışlayınşsun

³⁶ Sa fariseyen İsusı iz k'oya içuxun sagala şum uksane k'alpi. İsusı taşı şot'ay sulfin bel areşi.

³⁷ T'e şəhərə günaxkər sa çuuxe yəşəyinşbsay. Şot'in İsusı fariseyi k'oya baksuna ibakat'an t'iya mas'i mərməri sa q'ave boş saat' adeğala c'əyine eçeri. ³⁸ Çuux baç'anin tərəfəxun İsusı turmoğost'a önk'a areşi. Şot'ay neğur İsusı turmoğoy loxole barst'ay. Çuğon iz popen t'e neğurxo q'aribi, İsusı turmoğoy muçp'i, oşa isə şot'oğoy saat' adeğala c'əyin ləəməst'ane burqi. Ş

³⁹ İsusı iz k'oya k'alpi fariseyen mot'o ak'at'an iz boş metərə fikirbi: «Əgər me amdara xavareçal bakiniy, içü laft'ala çuğoy şu hamal he cürə baksuna avanebakoy, axırı şo günaxkərə». ⁴⁰ İsusen isə şot'o pine: «Simon, Bezi va əyite bu». Şot'inal pine: «Məəlim, bürüşa».

⁴¹ «P'ə tanı hat'e sa amdara borca baksı. Sunt'ay qobaç dinar, t'e sunt'ay isə əlli dinar borca baksı. ⁴² Şot'oğoy borca qaydala imkan tenebaksı, borc tadalt'inal şot'oğoy p'rannayal borca içoğoy bağışlayınşbsa. Vi zənden t'e amdara mat'in gele çureğale?» ⁴³ Simonen coğabe tadi: «Zəndezbsa ki, mat'u gelene bağışlayınşakesa, şot'in». İsusen şot'o «düzen fikirbsa» pine.

⁴⁴ Oşa İsusen çuğoy tərəf bəği Simona pine: «Hun me çuğoy anksa? Zu vi k'oyaz hari, ama hun Bez turmoğoy os'kseynak' Za xeyal ten tadi. Me çuğon isə Bez turmoğoy iz piin neğen os'ki iz

popene q'aribi. ⁴⁵ Hun Za muçaltenpi, me çuğon isə Zu k'oya başit'uxun mağay Bez turmoğone muçe. ⁴⁶ Hun Bez bel zeytuni c'əyin ten ləəmdi, me çuğon isə Bez turmoğoy toyexlu adeğala c'əyine ləəmdi. ⁴⁷ Avanu het'u görə? Me çuğoy gele günaxxone bağışlayınşake, şot'o görə iz çuresunal gelene. Şu ki male bağışlayınşake, şot'ay çuresunal male».

⁴⁸ Oşa İsusen çuğone pi: «Vi günaxxo bağışlayınşebaki».

⁴⁹ T'e vədə İsusaxun sagala sulfin bel arşit'oğon içoğoy arane "me amdar şuva ki, günaxxoval bağışlayınşebsa?" pi əyitpsat'un burqi. ⁵⁰ Ama İsusen çuğoy pine: «Va vi vəbaksunene çark'est'i. Arxayin taki».

8

İsusi bac'anexun tağala çupux

¹ Me əşurxoxun oşa İsus şəhərmoğoy q'a ayizmoğoy tarapsane burqi. Şot'in Buxaçuğoy padçağluği barada karoozbsun Müq Xavarane yəymişbsay. Şot'oxun sagala İz p'as's'e şagird q'a ² içoğoxun murdar urufxo c'eri saal q'erəz azarxoxun q'olaybaki sa hema çuuxe buy: içuxun vüğ murdar uruf c'eri Magdallu Mariya, ³ İrodi k'ojin əşurxo bəğala Xuzay çuux Yoxanna, Susanna, q'erəzəl gele çupux İsusaxunt'unıy. Me çupuğon İsusa q'a Şot'ay şagirdxo içoğoy kisinəxunt'un köməybsay. *

* **8:3** 8:2-3 Mat'. 27:55-56; Mrk'. 15:40-41; Luk'. 23:49

Şareşi şilurxoy barada mäsələ
(*Mat'. 13:1-23; Mrk'. 4:1-20*)

⁴ İsusı t'öğöl bütüm şəhərmoğoxun amdarx-one eysay. Sa ği lap gele camaat ğireşi vədine İsusen şot'oğoynak' metər sa mäsələnə eçeri:

⁵ «Sa əkinçi şil şarp'sane c'eysa. Şark'at'an şilurxoy sa hemo yaq'e t'öğöl bitı turinoq'a çaxçuxesa, q'uşurxonal şot'oğoy t'uk't'i ut'unksa.

⁶ Sa hemo jəluğane bist'a, usumal göyünəbaksı. Ama oçal mal baksuna görə xesuz mandı q'arinebaksı.

⁷ Bəziyo şaşluğane bist'a, şaşurxonal şiləxun sagala kalabaki şot'oğoy haq'layınşesba.

⁸ T'iyəminorox isə bərəkətlu oçalane bist'a, kalabakiyal sabaç q'at avuzin bare tast'a». Mot'o pit'uxun oşa ost'aar pine: «Ümüx bakalt'in ibaqeç'an!»

⁹ İzi şagirdxon isə İçuxun xavart'un haq'i: «P'oy me mäsəlin mənə hik'ə?»

¹⁰ Şot'in pine: «Buxaçuğoy padçağluği sirurxo avabaksun vəxe tadeşe, t'iyəmit'oğoynak' isə hər şeyə mäsəloğonez exlətpsa ki,

"Bəğəç'at'un - ama maq'at'un ak'i,

İbaqeç'at'un - ama maq'at'un q'amışaki". †

¹¹ Me mäsəlin mənə mone: şil - Buxaçuğoy əyite.

¹² Yaq'e t'öğöl bitı şilurxo - mo əyitə ibakalxone. Şot'oğon əyitə it'unbaksı, ama oşa iblisen hari əyitə içoğoy ük'exun ext'i taneşt'a ki, vəbaki çark'eşes nubakat'un.

¹³ Jeluğa bitı şilurux - mo əyitə ibaki şot'o müqluğen q'abulbaloroxe. Ama içoğoy tum ost'aar tene,

† **8:10** 8:9-10 İsa. 6:9-10; Ap'ost'. 28:26-27

şot'aynak'al samal vədə vət'unbaksa, ama hari çətinluğa baft'ala k'inək' qoşt'unbaksa. ¹⁴ Şaşluğa biti şilurux - mo əyitə ibaki, ama me dünyəni narahatçiluğxon (təngə q'azayinşbsun, kef zapsun) içoğə saat' bar tast'a nu bark'ala amdarxone. ¹⁵ Bərəkətlu oçala biti şilurux isə əyitə ibaki, şot'o içoğoy ük'e boş düzgünluğen q'a saat'luğen efi amdarxone. Şot'oğon hər şeyə portp'i bart'un tast'a.

Çırağı barada məsələ
(Mrk'. 4:21-25)

¹⁶ Şuk'k'alən çırağa bəc'ük't'i q'aven but'teneksa, nəəl ki taxt'e oq'a latenexsa. Ama çırağı q'ave loxole laxsa ki, bağalt'oğon ak'e q'at'un. ‡ ¹⁷ Şot'aynak' ki, t'etər sa c'əp'k'in əş teno ki, qavuna nu c'eğane, t'etər sa but' əşəəl teno ki, iz çə nu qayəğane. § ¹⁸ Mot'aynak'al ef hetər ümüxlaxsuna fikir tadanən. Şot'aynak' ki, şi bunesa şot'o samalal gele tadeğale. Ama şi tenosa, izi baksuna zəndbi şeyal iz kiyexun c'eğale». *

İsusi nana q'a viçimux şuva?
(Mat'. 12:46-50; Mrk'. 3:31-35)

¹⁹ Sa ği İsusi Nana q'a viçimux İz t'öğölt'un hari, ama amdarxoy geleluğaxun Şot'o İşalayinşakes tet'un baki. ²⁰ İsusə xavar tadi pit'un: «Vi Nana q'a viçimux c'öş çurpet'un, Va aksunt'un çuresə». ²¹ İsusen şot'oğə coğabe

---

‡ **8:16** 8:16 Mat'. 5:15; Luk'. 11:33   § **8:17** 8:17 Mat'. 10:26;
Luk'. 12:2   * **8:18** 8:18 Mat'. 25:29; Luk'. 19:26

tadi: «Bez Nana q'a viçimux Buxaçuğoy əyitə ibaki şot'o bex p'ap'esp'aloroxe».

İsusi tufana bask'est'un

(Mat'. 8:23-27; Mrk'. 4:35-41)

²² Sa ği İsus İz şagirdxoxun lodk'ina laşi şot'oğö pine: «Ekinan göle t'e tərəf tağen». Şorox yaq'at'un baft'i. ²³ Şorox lodk'inen tağat'an İsusa nep'en taneşeri, Şoval nep'axeşi.

Birdən sa tufane əqeşi. Lodk'a xenen buy-baksane burqi, şoroxal xatalu vəzyətət'un baft'i. ²⁴ Şagirdxon İsusa İşalayınşaki Şot'o muğurbi pit'un: «Məəlim, ay məəlim, yan əfçiyan baksa!» İsusen hayzeri muşa q'a əqeğala xeyurxo q'adağanəbi. Tufanal çurepi, şip'luğə baki.

²⁵ Me vədine Şot'in İz şagirdxo pine: «Ef vëbaksun tene bu?» Şot'oğon isə q'İya baft'i hamal məət't'əl mandi sun-sunaxun xavart'un haq'say: «Me amdar hetər sa amdara ki, muşurxo q'a xenal əmirebsa, şoroxal tabit'un baksa?»

İçust'a murdar uruf bakala amdari q'olaybaksun

(Mat'. 8:28-34; Mrk'. 5:1-20)

²⁶ Oşa şorox Galileyin bəş bakala gadaraluğoy oçalat'un hari. ²⁷ İsus lodk'inaxun q'ariluğa c'əğat'an şəhərexun bakala sa işq'are Şot'oxun irəst'hari. Me amdari boş murdar urufe başey, şot'in ene hema vaxt'e ki paltar tene laney hamal k'oya təə, gərəmzəluğxone yəşəyinşbsay.

²⁸ Şot'in İsusa ak'ala k'inək' haraypi Şot'ay bəş

diz çökt'i ost'aar pine: «Zaxun k'ən çuresa, ay Ala Arşit'ay Ğar? Va xoyinşezbsa, za əzyət ma tada!»²⁹ Şot'in metər şot'o görəne harayey ki, İsusen iz boş bakala murdar urufa c'eySunane əmirbey. Murdar urufen gele vaxt'axune me amdara əzyət tast'ay. T'etərə baksay ki, lap şot'ay kula-tura zinciren ğaçt'unney, ama şot'in p'urumal t'e zincirxo k'as'p'i t'invest'ay, murdar urufenal şot'o çölmoğone taşt'ay.

³⁰ İsusen şot'oxun xavare haq'i: «Vi s'i hik'ə?» Şot'in "Q'oşun" pi coğabe tadi, şot'aynak' ki, iz boş murdar uruf geleney. ³¹ Şot'oğon İsusaxun içoğo bəğğəloyluğxo nu bost'unat'un xoyinşbsa burqı. ³² T'et'ıya - buruğoy bel kala sa bəq'e sürüne otarişaksay. Murdar urufxon İsusaxoyinşt'unbi ki, içoğo bəq'ürxoy boş baysuna icaza tadane. İsusenal şot'oğo icaza tanedi. ³³ Murdar urufxo amdaraxun c'eri bəq'ürxoy boşt'un başı. Dirist' sürüyəl buruğoxun oq'a - gölə baft'i q'əq'əneşi.

³⁴ Bəq' otarişalxon mot'oğo ak'i t'it'eri me barada şəhərə q'a ayizmoğot'un exlətp'i. ³⁵ Camaatal k'ə baksuna tamaşabsane c'eri. Şorox İsusı t'öğöl hari iz boşt'an murdar urufxo c'eri amdara paltarla hamal iz haq'ıl iz bel İsusı turmoğost'a arşit'un ak'i. Şot'oğo q'ıyene haq'i. ³⁶ Me əşurxo ak'it'oğon isə iz boş murdar urufxo başı amdari hetər q'olaybaksuna exlətt'unbi. ³⁷ T'e vədə bütüm gadaraluğon İsusaxoyinşt'unbaşı oçalaxun c'eri taysunat'un xoyinşbsa burqı, şot'aynak' ki, gelet'un q'ıbey. İsusaxoyinşt'unbaşı lodk'ına

laşi qoşe qaybaki. ³⁸ İz boşt'an murdar urufxo c'eri işq'aren İsusı t'öğöl manst'eynak' Şot'o xoyinşebi. ³⁹ Ama İsusen şot'o metəre pi yaq'a badi: «Qaybaka vi k'oya, Buxaçuğon vaynak' bit'oğoval bitova exlətp'a». Me amdarenal taşi İsusı içeynak' bit'oğo dirist' şəhərə yəymişebi.

*Xuyəri bəyinbaksun q'a çuğoy q'olaybaksun
(Mat'. 9:18-26; Mrk'. 5:21-43)*

⁴⁰ İsus qoş qaybakat'an gele amdare Şot'ay bəş c'eri, şot'aynak' ki, bitot'in Şot'ay yaq'ane bəğsay. ⁴¹ Me vədə sinagogi kalo bakala Yair s'iyen sa işq'ar hari İsusı turmoğo biti Şot'o xoyinşebi ki, iz k'oyaq'an hari. ⁴² T'e amdari bakal nu bakal sa dənə p'as's'e yəşt'ə xuyərə buy, şoval elmoğoy loxoley. İsus t'iya tağat'an İz hərrəmine t'ema amdare buy ki, şot'oğoy aranexun satərene c'ovaksay.

⁴³ Me amdarxoy boş içust'a p'as's'e usen p'i taysuni azar bakala sa çuuxə buy. Şot'in izi bakalt'u doxt'urxone xəşləyinşey, ama şot'oğoy saycət'in içü q'olaybes tene bakey. ⁴⁴ Me çuux İsusı baç'anexun hari Şot'ay paltari ətəyə lafedi, hat'e saadal iz p'i taysun çurepi. ⁴⁵ İsusen pine: «Şuvay Za laft'iyo?» Ama şuk'k'alən iz ozane tene ext'i. T'e vədə P'et'eren pine: «Məəlim, axırı Vi hərrəmine amdar gelene!» ⁴⁶ Ama İsusen pine: «Təə, Za şunesa lafedi, şot'aynak' ki, Zaxun zor c'eysunaz hisp'i».

⁴⁷ T'e vədə çuğon izi c'ap' nu mandes bak-suna ak'at'an t'ut'upsun hari İsusı turnoq'a bini. Bütüm camaati bəş izi het'aynak' Şot'o

lafst'una saal hat'e saad hetər q'olaybaksuna İsusa exlətebi. ⁴⁸ İsusen şot'o pine: «Bez xuyər, vi vëbaksunen va çark'esedi. Arxayin taki».

⁴⁹ İsusen me əyitmöğö uk'at'an sinagogi kalat'ay k'oyaxun sa amdar hari pine: «Vi xuyər p'urene, məəlimə ene naraat maba». ⁵⁰ Ama İsusen mot'o ibaki sinagogi kalat'u pine: «Ma q'İba, saycə vëbaka, Vi xuyər yəşəyinşale».

⁵¹ İsus şot'ay k'oya eğat'an P'et'eraxun, İoanaxun, İak'ovaxun saal xuyəri bava-nanaxun başq'a şuk'k'ala İçuxun k'oya baysa tene barti. ⁵² Bitot'in xuyəreynak' önöpü şivant'unbsay. Ama İsusen pine: «Önöməpanan, ko p'uritene, hat'etər basek'e». ⁵³ Şot'oğon isə İsusi loxol axşumsat'un burqı, şot'aynak' ki, xuyəri bisuna avat'unıy. ⁵⁴ İsusen isə xuyəri kiyexun biq'i pine: «Hayza, bez bala!» ⁵⁵ Xuyəri uruf iz bədənəne qaybaki, şoval hat'e saad turele hayzeri. Oşa İsusen pine ki, xuyərə ukunq'at'un tadi. ⁵⁶ Xuyəri bava-nana mat mandet'unıy. Ama İsusen şot'oğö tapşürebi ki, me eşlin barada şuk'k'ala maq'at'un exlətp'i.

9

*P'as's'e şagirdə tadeğala tapşuruğ
(Mat'. 10:1-15; Mrk'. 6:7-13)*

¹ İsusen İz p'as's'e şagirdə İz t'öğöl k'alpi şot'oğö bito murdar urufxo c'evkseynak' saal azarxo q'olaybseynak' zor q'a ext'iyərə tadi.

² Oşa şot'oğo Buxaçuğoy padçağluği barada karoozbsa, azariğo q'olaybsane yaq'abi. ³ Şot'oğo metere pi: «Yaq'eynak' hik'k'al - nə çombağ, nə toray, nə şum, nə təngə, nəəl ki badalb-seynak' gurat' ma ext'anan. ⁴ Mani k'oya bağaynan, t'et'iya mandanan, t'et'iinal yaq'a baft'anan. ⁵ Ama maya ki vəx nu q'abulbayt'un, t'e şəhərexun c'eğat'an ef turmoğoy tozal şap't'anan. Barta mo şot'oğoynak' sa nişanq'an baki». * ⁶ Metərлуğen, şorox yaq'a baft'i hər gala Mıç Xavara yəymişbsun saal azarxo q'olaybsun ayizba-ayiz tarat'unpi.

Me əşurxo biq'ala amdar şuva?

(Mat'. 14:1-2; Mrk'. 6:14-16)

⁷ Bütüm me exlətxo hari t'et'rarx † İrodiyal ümüğo p'anep'i, şot'inal tene avay ki, k'əq'an fikirbi. Şot'aynak' ki, bəzit'oğon "mo İoane p'uri ganuxun bəyinbake", ⁸ bəzit'oğon "İlyane hare", bəzit'oğon "mo damna xavareçalxoxun soğone bəyinbake" next'uniy. ‡ ⁹ İroden isə nexey: «İoani bula bot'est'ezu, p'oy iz barada me exlətxo tağala amdar şuva baki?» Şo İsusa ak'seynak' bisaney.

İsusi qo hazaraxun gele amdara boşevksun

(Mat'. 14:13-21; Mrk'. 6:30-44)

¹⁰ Ap'ost'olxon § İsusi t'öğöl qaybaki içoğoy biq'i əşurxoy barada şot'o exlətt'unbi. Oşa

---

* **9:5** 9:3-5 Luk'. 10:4-11; Ap'ost'. 13:51 † **9:7** 9:7 t'et'rarx - Rim imp'eriin sa hissın kalo. ‡ **9:8** 9:7-8 Mat'. 16:14; Mrk'. 8:28; Luk'. 9:19 § **9:10** 9:10 Luk'. 6:13

İsusen şot'oğo İçuxun Bet'sayda uk'ala sa şəhərene taşeri. ¹¹ Ama camaaten me barada avabaki Şot'ay qoşt'ane baft'i. İsusen şot'oğo şaat'e q'abulbi, şot'oğoynak' Buxaçuğoy padçağluğaxune exlətp'i, q'olaybaksuna eht'iyəc bakalt'oğoval q'olayebi.

¹² Ene bəğ bateksay. P'as's'e şagirdal İsusi t'öğöl hari Şot'o pit'un: «Camaata tərba, barta hərrəmoğo bakala ganxo q'a ayizmoğo taşi içoğoy baskseynek' gaq'at'un bəğəbi, hamal sa şey haq'i kəyeq'at'un. Axırı yan miya çöl ganuyan». ¹³ Ama İsusen şot'oğo pine: «Kot'oğo ukun vən tadan». Şagirdxon pit'un: «Yast'a qo şumaxun q'a p'ə çəlinəxun başq'a hik'k'al buteyax. Saycə taşi mema amdareynak' ukun haq'alane mande!» ¹⁴ T'et'iya isə qo hazara İša işq'are buy. Ama İsusen İz şagirdxo pine: «Şot'oğo dəst'ə-dəst'ə, əlli-əlli arşevk'anan». ¹⁵ Şagirdxonal içoğo pi k'inək' arşevt'unk'i. ¹⁶ İsusen qo şuma q'a p'ə çəlinə ext'i göynul bəği şükərbala afırınane pi. Oşa şot'oğo cöybi İz şagirxone tadi ki, camaata paybeq'at'un. ¹⁷ Bito kəyi-bot'unşi, avuzin mandala k'ot'orxoxun isə p'as's'e zənbile gireşi.

*P'et'eri Xrist'osa çalxsun
(Mat'. 16:13-20; Mrk'. 8:27-30)*

¹⁸ Sa ği İsusen tək afırınney. Şagirdxo Şot'o İşalayınşt'unbaki. İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «Camaaten k'ə nexə? Zu şuzu?» ¹⁹ Şot'oğon metərt'un coğab tadi: «Bəzit'oğon K'unuk'bal İoan, bəzit'oğon - İlya, bəzit'oğon

isə next'un ki, damna xavareçalxoxun soğone bəyinbake». *

²⁰ T'e vədə İsusen xavare haq'i: «P'oy vən Za şunan hesabbsa?» P'et'eren coğabe tadi: «Hun Buxaçuğoy Xrist'osnu». † ²¹ Ama İsusen İz şagirdxo tapşurebi ki, me barada şuk'k'ala maq'at'un pi.

İsusi İz p'uri - bəyinbaksuni barada saturbəş avabakest'un

(Mat'. 16:21-28; Mrk'. 8:31-9:1)

²² Oşa Şot'in pine: «Amdari Ğara ağsaq'q'alxon, samci bəyinşxon q'a k'anun zombalxon gele əzyət tadalt'un, Şot'oxun ço taradalt'un, Şot'o bespalt'un. Ama p'urit'ay xibimci ğine Şo bəyinbakale».

²³ Oşa bitot'u pine: «Əgər şunesa Bez bač'anexun eysun çuresasa, içuxun kul haq'eq'an, hər ğiyal Bez bač'anexun iz xaça ext'iq'an hari. ‡ ²⁴ Şot'aynak' ki, şiin iz elmoğo efsun çureğayin, açesp'ale, ama şiin iz elmoğo zaynak' açesp'i bakayin, şot'o efale.

§ ²⁵ Axırı bito dünyənə q'azayinşi hələl vi elmoğo açespsaxun nəəl ki əfçibaksaxun ten çark'eğalsa, şot'ay k'ə xeyirə bu? ²⁶ Şin Zaxun saal Bez əyitmoğoxun ot'p'ayin, Amdari Ğarenal İzi, İz Bavay saal İvel angelxoy tamtarağen eğat'an şot'oxun ot'p'ale. ²⁷ Vəx düzinəz nex:

* **9:19** 9:19 Mat'. 14:1-2; Mrk'. 6:14-15; Luk'. 9:7-8 † **9:20** 9:20 Xrist'os - Ləəməşiyo, c'ək'eşiyo upsune. ‡ **9:23** 9:23 Mat'. 10:38; Luk'. 14:27 § **9:24** 9:24 Mat'. 10:39; Luk'. 17:33; İoan. 12:25

memiya çurpit'oğoy bəziyoroX Buxaçuğoy padçağluği eysuna lap içoğoy piin ak'it'uxun oşa biyalt'un».

İsusi ak'esuni badalbaksun
(*Mat'. 17:1-8; Mrk'. 9:2-8*)

²⁸ Me əyitmoğoxun oşa muğ ğine c'ovaki. İsusen İçuxun P'et'era, İoana saal İak'ova ext'i afırıpseynak' buruğone laşi. ²⁹ İsusen afırık'at'an İzi ak'esun badalebaki, İzi paltari irəngəl map-mas'i, s'aldalane baki. ³⁰ Hame vədine p'ə işq'ar hari İsusaxun exlətəpsat'un burqi. Mot'oğoy soğo Moisey, t'e soğo isə İlyaney. ³¹ Şot'oğon tamtarağen hari İsusi Yerusalama İzi bisuni bex p'ap'epsuni baradat'un exlətəpsay.

³² P'et'era q'a içuxun bakalt'oğo isə bəğğəloy nep'ene çaxp'ey. Ama muğurbaki şot'oğon İsusi tamtarağa saal İçuxun çurpi p'ə işq'arat'un ak'i. ³³ İşq'arxo İsusaxun cöybakat'an P'et'eren Şot'o pine: «Məəlim, beşi memiya baksun he saat'e! Eki xib dənə çadır biq'en: soğo Vaynak', soğo Moiseyeynak', soğoval İlyaynak'». Əslində şot'in içinal tene avay k'ə nex.

³⁴ P'et'eren me əyitmoğo uk'at'an, sa asoy hari şot'oğo but'ek'i. İçoğoy loxol xoji bitat'an şot'oğon q'it'unbi. ³⁵ Asoyi boşt'an isə sa səse hari: «Mo Bezi Ğare, Bezi c'ək'p'iyone! Kot'o ibakanan!». * ³⁶ Səs bot'bakat'an şot'oğon İsusa

---

* **9:35** 9:28-35 İsa. 42:1; Mat'. 3:17; 12:18; Mrk'. 1:11; 14:13-15; 2 P'et'. 1:17-18

savsat'un ak'i. Şagirdxon baki eşurxo sir k'inək' efi, me barada t'e vaxt' şuk'k'ala exlət tet'unbi.

Ğaraxun murdar urufi c'eysun
(*Mat'. 17:14-21; Mrk'. 9:14-29*)

³⁷ Əyc'indəri, şorox buruğoxun şığat'an, İsusi bəş kala sa top camaate c'eri. ³⁸ Camaati aranexun sa işq'aren harayepi: «Məəlim, xoy-inşezbsa, bez ğara bəğa, şo bez tək sa ğare. ³⁹ Ərəbir kot'ay boş sa murdar urufe baysa, t'e vədə kot'in ost'aar harayene, iz kiin-turin t'ut'unne. Urufen kot'o iz jomoxun kəf baramin incit'mişebsa. Əylə gele əzyət tadit'uxun oşane iz boşt'an c'eysa. ⁴⁰ Zu Vi şagirdxoxun şot'o c'evksuna xaişbezu, ama şot'oğon bacartet'unbi».

⁴¹ İsusenal pine: «Ay nu vėbakala q'a yaq'a açesp'i nəsil! Heq'ədər Zu vəxun mandı vəx portp'oz? Vi ğara Bez t'öğöl eça». ⁴² Əyel İsusə İşalayınşakat'an murdar urufen şot'o oq'a saki jik'epi. Ama İsusen murdar urufa q'adağanəbi, ğaral q'olaybi iz bavane qaydi. ⁴³ Bito Buxaçuğoy kalaluğa ak'i məət't'əlt'un manst'ay.

*İsusi İzi bisuni barada p'urumal saturbəş av-
abakest'un*
(*Mat'. 17:22-23; Mrk'. 9:30-32*)

Amdarxo hələl İsusi biq'i eşurxoxun içoğol tet'un harey. Hame vədine İsusen İz şagirdxo pine: ⁴⁴ «Həysə bezi uk'alt'oğoyönbəri ümüxlaxanan: Amdari Ğar amdarxoy kiyel tadeğale». ⁴⁵ Ama şagirdxon me

əyitə q'amıştet'unbaki. Me əyitin məənə şot'oğoynak' c'ap'e mandi, Şot'oxun me əyiti k'ə upsuna xavar haq'suna isə zap't'unsay.

Ən kalo şuva?

(Mat'. 18:1-5; Mrk'. 9:33-40)

⁴⁶ Sa ği şagirdxon içoğoy arane ən kalo şu baksuni barada həcətbsat'un burqi. ⁴⁷ İsusen şot'oğoy ük'e boş bakala fikirxo avabaki, sa mis'ik' əylə eçeri İz t'öğöl çurdesedi. ⁴⁸ Oşa şot'oğoy pine: «Şin Bez s'iyen me əylə q'abulbayin, Zane q'abulbi baksa, Za q'abulbalt'in isə Za Yaq'abit'une q'abulbi baksa. Şot'aynak' ki, ef arane bitot'uxun mis'ik' bakalo ən kalone».

⁴⁹ İoanen pine: «Məəlim, yan Vi s'iyen murdar urufxo c'evk'ala sa amdaryan ak'i, ama yallarik' Vi baç'anexun tağalt'oğoxun nu baksuna görə şot'o q'adağanyanbi». ⁵⁰ Ama İsusen şot'o pine: «Şot'o mane ma bakanan! Efi əleyinə nu bakalo ef tərəfe».

Samariyaluğoy İsusə nu q'abulbsun

⁵¹ İsusi dünyənexun cöybaksuni vaxt' işalayınşaksunen Şot'in Yerusalima taysunane q'ərara hari. ⁵² İsusen İçuxun bəş İz elçigone yaq'abi. Şorox İsusi eysuni həzirluğa bəğseynak' taşi samariyaluğoy sa ayizet'un başi. ⁵³ Ama samariyaluğon İsusə q'abul tet'unbi, şot'aynak' ki, Şo Yerusalimane taysay.

⁵⁴ İz şagirdxo bakala İak'oven q'a İoanen mot'o ak'i pit'un: «Çurensə, ay Q'onçux, İlyan

bi k'inək' yanal mot'oğo əfçibseynak' göynuxun arux barst'unə əmirben?» † 55 Ama İsusen firipi şot'oğo q'adağanebi. 56 Şoroxal q'erəz sa ayizet'un taşi.

*İsusi şagird baksun k'ə upsuna
(Mat'. 8:19-22)*

57 Şorox yaq' tağat'an sunt'in İsusa pine: «Hun maya tağayin, zu Vi bač'anexun eğoz». 58 İsusen şot'o pine: «Tülküğoyal, göynul purk'ala q'uşurxoyal mese bu. Ama Amdari Gare bul laxala sa gaal tene bu».

59 Q'erəz sunt'u isə pine: «Bez bač'anexun eki». Şot'inal coğabe tadi: «Ay Q'onçux, za icaza tada, süft'ə tağaz bez bava oçalaxbaz». 60 İsusen şot'o pine: «Barta p'urit'oğonq'an içoğoy p'urit'oğo oçalaxbi. Hun isə taki Buxaçuğoy padçağluği barada bayanba».

61 P'urum q'erəz sunt'in pine: «Ay Q'onçux, zu Vi bač'anexun eğoz, ama süft'ə icaza tada tağaz bez k'ojint'oğoxun dirist'oğonbaz».

62 Ama İsusen şot'o pine: «Kötən əşp'est'i, ama qoş bəğalo Buxaçuğoy padçağluğa yarayinş tenebsa».

10

*İsusi yetmiş tana karoozbsa yaq'absun
(Mat'. 10:5-16; 11:21-24; Mrk'. 6:7-13; Luk'. 9:1-6)*

---

† 9:54 9:54 2 Padç. 1:10

1 Mot'oxun oşa Q'ončuğon q'erəz sa yetmiş tan c'ək'p'i, şot'oğoval p'ə tan-p'ə tan İz tağala şəhərmoğo q'a ayizmoğone yaq'abi.

2 Şot'oğo pine: «Məhsul gelene, əşp'al isə mal, şot'aynak'al məhsuli Q'ončuğo xoyinşbanan ki, İz məhsula girbseynak' əşp'alxoq'an yaq'abi.

* 3 Takinan! Zu vəx q'uziğo canavarxoy boş yaq'abala k'inək'ez yaq'absa. † 4 Vəxun nə toray ma ext'anan, nə zənbil, nəəl ki torok'al. Yaq'al şuk'k'alaxun savaxeyir-aabatxeyir ma banan.

5 Şinesa k'oya bağat'an süft'ə "vəynak' xeyirq'an baki!" upanan. 6 T'et'iya xeyir-bərəkətə layiğ sa amdar bakayin, efi şot'aynak' çureşi xeyir-bərəkət şot'ay loxol bakale. Nu bakayin isə şo vəynak' qaybakale. 7 Ef başi k'oyal mandanan, vəx tadalt'uxun ukanan-üğənən, şot'aynak' ki, əşp'al iz haq'q'a layiğə. K'oyaxun k'oya ma c'ovakanan.

8 Maninesa sa şəhərə bağat'an vəx q'abult'unbsasa, ef bəş laxalt'u ukanan. 9 T'iya bakala azariğoval q'olaybanan, şot'oğo "Buxaçuğoy padçağluğ vəx ene işalayınşakene" upanan. 10 Ama maninesa şəhərə vəx nu q'abulbayt'un, t'e şəhəri küçəmoğo c'ekinan, metər upanan: 11 "Ef şəhərə beş turmoğo arşi tozal şap't'i vəxyan qayst'a, ama mot'oval avabakanan ki, Buxaçuğoy padçağluğ ene işabakene." 12 Vəx nexzu, axırinci ğine t'e şəhəri hal Sodomaxun betər bakale.

---

* 10:2 10:2 Mat'. 9:37-38; İoan. 4:35 † 10:3 10:3 Mat'. 10:16

13 Vay vi hala, ay Xorazin, vay vi hala, ay Bet'sayda! Vəst'a baki möcüzoox Sur q'a Sidona bakiniy, şot'oğon gele vaxt'axun çul lapi içoğoy bel jeq' şipi †toobabet'uniy. 14 Şot'aynak'al, axırinci ğine ef hal Sur q'a Sidonaxun betər bakale. 15 P'oy hun, ay K'efernaum? Fikirensa ki, va göynul ěqevk'alt'un? Təə! Vi bula oçala badalt'un!

16 Metər luğen, vəx ümüxlaxalo Za ümüxlaxine baksa, vəx t'öǝxbalo za t'öǝxbine baksa. Za t'öǝxbalo isə Za Yaq'abit'une t'öǝxbi baksa». §

Yetmiş şagirdi qaybaksun

17 Yetmiş şagird müq-müq qaybaki, pit'un: «Ay Q'onçux! Vi s'iyeñ əmirbat'an murdar urufxoval yax tabit'un baksa!»

18 İsusen şot'oğo metəre coğab tadi: «Zu Şeytani s'əq' k'inək' göynuxun bist'una ak'ezu. 19 Mone, Zu vəx dizik'xo q'a sk'arp'ionxo, düşməni k'ə zor bunesa vən zərəl zapinut' turin oq'a laxi çaxçuxpsuna ext'iyərez tadi. * 20 Ama urufxoy vəx tabi baksuna təə, ef s'iyurxoy göynul şamesuna müq bakanan».

İsusi müqluğ

(Mat'. 11:25-27; 13:16-17)

21 Metər upsun q'a İvel Urufi müqluğ İsusi loxol şiysun sane baki, Şoval müqluğen buybaki

† **10:13** 10:13 çul lapi jeq'e boş arşi - Damna israilluğon çul lapi içoğoy bel jeq' şit'unney ki, içoğoy yaslu baksuna nəəl toobabsuna ak'est'at'un. § **10:16** 10:16 Mat'. 10:40; Mrk'.

9:36-37; Luk'. 9:47-48; İoan. 13:20 * **10:19** 10:19 İvel məğ. 91:13

pine: «Ay göye q'a oçali Q'onçux bakala Bava! He şaat'a ki, mot'o içoğö haq'ullu, kamallu hesabalt'oğoxun c'ap'bi xuri əyloğoynak'en qaypi! Hoo, ay Bava, mo Vi şaat' niyətey. ²² Bez Bavay tərəfəxun hər şey Zane tadeşe. Ğare Şu baksuna İz Bavaxun başq'a şuk'k'alən tene ava. Bavay Şu baksunal İz Ğaraxun q'a İz Ğaren avabakest'un çureğala amdarxoxun başq'a şuk'k'alən tene ava». †

²³ Oşa İsus şagirdxoç fıırıpı şot'oğö cöycə pine: «He bəxt'əvərə t'e pulmux ki, ef ak'alt'oğone aksa! ²⁴ Vəx nexzu: xavareçalxoy q'a padçağxoy gelet'ine ef ak'alt'oğö aksun çureşi, ama tet'un ak'i, ef ibakalt'oğoval ibaksun çurt'unşi, ama tet'un ibaki».

Yeyirxax samariyalu barada bakala məsələ

²⁵ Sa k'anun zombalen İsus sinəyinşbseynak' hayzeri pine: «Məəlim, zu k'ə şaat'luğ baz ki, həmişəluğ yəşəyinşə haq'az?»

²⁶ İsusenal şot'oxun xavare haq'i: «K'anuni boş k'ə sameşe? K'alpi hetəren q'amışaksa?»

²⁷ Şot'in coğabe tadi: «Q'onçuğö, Vi Buxaçuğö vi bütüm ük'en, vi bütüm elmuğen, vi bütüm zoren, saal vi bütüm haq'ilen çureki". Saal "vi İşat'u hun va çureğalt'ullarık' çureki"».

²⁸ İsusen şot'o pine: «Hun düz coğaben tadi. Haketərəl ba - yəşəyinşalnu». ‡

²⁹ Ama k'anun zombalen içü təmizə c'evkseynak' p'urum İsusaxun xavare haq'i:

† **10:22** 10:22 İoan. 1:18; 3:35; 10:15 ‡ **10:28** 10:25-28 Lev. 19:18; 18:15; K'an. 6:5; Mat'. 22:35-40; Mrk'. 12:28-34

«P'oy bez išoo şuva?» ³⁰ İsusen metære coğab tadi:

«Sa amdar Yerusalimaxun Yerixoya tağala yaq'e loxol amdar fûq'k'alxoy kiyene kofst'a. Fûq'k'alxon şot'ay paltara c'eq'i, şot'o t'api, oşa isə elmoğoy loxol barti tat'unsa.

³¹ T'etære baksa ki, t'e yaq'en sa bëyinşe c'ovaksa. Şot'in me amdara ak'at'an c'ovaki yaq'e t'e soğo tərəfene taysa. ³² Sa leviluyal t'et'iya İşalayınşakat'an t'e amdara ak'i c'ovaki yaq'e t'e soğo tərəfene taysa.

³³ Samal oşa isə hat'e yaq'en sa samariyalune c'ovaksa. Şot'in me amdara ak'at'an şot'o iz goroxe eysa, ³⁴ şot'ay yaroğo c'əyinen q'a finen os'k'i gəçene. Oşa me amdara iz elema arşevk'i q'onağxo mandala galane eşt'a, şot'ay q'ulluğene çure. ³⁵ Əyc'indəri şot'in q'onağ mandala k'ojin kalat'u c'evk'i p'ə dinar Ş tadi nexə: "Me amdara şaat' bəğa, əgər mot'oxunal gele vi xarc c'eğayin, zu qoş qaybakat'an va tadoz."

³⁶ Vi zənden, me xib tanaxun fûq'k'alxoy kiyel baft'i amdari išoo manuva?»

³⁷ K'anun zombalen coğabe tadi: «Şot'aynak' ük' bok'osp'iyo». İsusenal şot'o pine: «T'e vədə taki, hunal haketər ba».

İsus Mart'ay q'a Mariyay k'oya

³⁸ İsus İz şagirdxoxun yaq' tağat'an şorox yaq'e loxol bakala sa ayizet'un başı. Memiya Mart'a s'iyen sa çuğon şot'o iz k'oyane k'alpi.

39 Şot'ay Mariya s'iyen sa xunçine buy. Şo Q'onçuğoy turmoğost'a arşi Şot'ay əyitmoğone ümüxlaxsay. * 40 Mart'ay isə bul əşlə gərgürey. Şo İsusə işalayınşaki pine: «Ay Q'onçux! Ten aksa ki, bez xunçen əşurxo bütümə bez loxole bose? Kot'o upa ki, za köməybeq'an!» 41 Q'onçuğon isə şot'o metərə coğab tadi: «Mart'a, Mart'a, hun gele şeyaxunen fikirbi naraat baksa, 42 ama lazım bakalo tək sa şeye. Mariyan həgigi lazım bakalt'une içeynak' c'ək'p'e. Moval iz kiyexun tene haq'eğal».

11

Afırıpsuni barada zombsun (Mat'. 6:9-13; 7:7-11)

1 Sa ği İsusen afırınney. Afırıpı çark'it'uxun oşa İz şagirdxoy sunt'in Şot'o pine: «Ay Q'onçux, İoanen iz şagirdxo zombi k'inək' Hunal yax afırıpsuna zomba».

2 İsusen şot'oğə pine: «Afırık'at'an metər upanan:

Ay göynul bakala beş Bava,

Vi s'i İvelq'an baki,

Vi padçağluğq'an hari.

Göynul bakala k'inək'

Oçalal Vi əyitq'an baki.

3 Beşi ğiluğ şuma yax hər ği tada.

4 Yax borclu bakala amdarxo yan bağışlayınşala k'inək'

Hunal beş günaxxo bağışlayınşa.

Yax sinəyinşmaba,

* **10:39** 10:38-39 İoan. 11:1

Ama yax şərəxun çark'est'a».

⁵ Oşa İsusen şot'oğo pine: «Məsələ, ef boş'tan sunt'ay dost'e bu. Üşenin yarinest'a t'e dost'e t'öğöl taşi nexnu: "Bez dost', za xib dənə borc şum tada, ⁶ şot'aynak' ki, bez k'oya amdare hare, iz bəş laxala hik'k'al tezax bu". ⁷ Dost'enal k'oyaxun metərə coğab tast'a: "Za naraat ma ba. Çomo ene kirit'e, əyloخال bez t'öğöl bask'et'un, zu həysə hayzeri va hik'k'al tades tez baksa". ⁸ Vəx nexzu, me amdara iz dost' baksuna görə nuval tadayin, şot'ay inaden çuresuna görəl bakayin hayzeri şot'ay çureğalt'u tadale.

⁹ Şot'o görəl vəx nexzu: çurekinan - vəx tadeğale, qəvekinan - bəğəbalnan, çomo t'apanan - vəynak'al qayeğale. ¹⁰ Şot'aynak' ki, hər çureğalt'in haq'ale, hər qəveğalt'in bəğəbale, hər çomo t'ap'k'alt'aynak'al çomo qayeğale.

¹¹ Ef arane t'etər sa bava bune ki, iz ğaren içuxun çəli çureğane, ama çəlin gala şot'o dizik' tadane? ¹² Nəəl ki, qoq'la çureğayin, şot'o sk'arp'ion tadane?

¹³ Metərluğen, əgər vən pis baksun-baksun ef əyloğo şaat' şeymux tades bananksasa, göynul bakala Bavan İçuxun çureğalt'oğo İvel Uruf tene tadon ki?»

İsus q'a Baal-Zevul

(Mat'. 12:22-30; Mrk'. 3:20-27)

¹⁴ Sa ği İsusen lal sa amdaraxun murdar urufane c'evk'i. Murdar uruf c'erit'uxun oşa lale muz qayeşi. Camaat mat manedi. ¹⁵ Ama

şot'oğoy bəzit'oğon next'uniy: «Kot'in murdar urufxo şot'oğoy kalo bakala Baal-Zevuli zorene c'evksa». * 16 T'i'yəmit'oğon isə İsusə sinəyiñsbəynak' Şot'oxun göynuxun eğala sa möcüzə ak'est'unat'un tələbbsay. †

17 Ama şot'oğoy k'ə fikirbsuna avabakala İsusen şot'oğə pine: «İz boş dava bakala padçağluğ vərəne bakon. İz boş dava bakala k'ojal şareğon. 18 Əgər Şeytanal iç-içuxun davinane c'eysasa, şot'ay padçağluğ hetərə portp'on? Vəñ nexnan ki, Zu murdar urufxo Baal-Zevuli zorenez c'evksa. 19 Ama əgər Zu murdar urufxo Baal-Zevuli zorenez c'evk'sasa, t'e vədə ef amdarxon şi zorene c'evksa? Kot'aynak'al şorox içan vəynak' divanbal bakalt'un. 20 Ama əgər Zu murdar urufxo Buxaçuğoy zorenez c'evk'sasa, mo şo upsune ki, Buxaçuğoy padçağluğ ef aranene.

21 Əgər zorba sa amdar belxun-oşe silaxlayiñşaki iz k'oja q'orişəbsasa, şot'ay var-dövləteynak' q'ı butene. 22 Ama şot'oxun zorbat'in içü hücümbi q'alib eğayin, t'e vədə şot'ay güvəyiñşəki silaxxo iz kiyexun exedon, talayinşi şeyurxoval cöyebon. 23 Zaxun sagala nu bakalo Bez əleyinəne, Zaxun sagala nu girbalt'in şarene. ‡

24 Murdar uruf amdaraxun c'eğat'an xesus ganxone tarak'on, içeynak' irəətlüğe qəveğon. Şot'o nu bəğəbat'an isə unek'on: "Bezi c'eri k'oya qaybakaz". 25 K'oya qaybakat'anal şot'o şameşi

* 11:15 11:15 Mat'. 9:34; 10:25 † 11:16 11:16 Mat'. 12:38; 16:1; Mrk'. 8:11 ‡ 11:23 11:23 Mrk'. 9:40

giresine ak'on. ²⁶ Me vədə şot'in taşi içuxun samalal betər bakala vüğ murdar urufe eçon. Şoroxal t'iya başi mant'undon. T'e vədə me amdari hal süft'int'uxunal pise bakon».

²⁷ İsusen mot'o uk'at'an sa çuğon amdarxoy boşt'an alloy səsen Şot'o pine: «Va iz tapane taradiyo, va dös tadiyo he bəxt'əvərə!» ²⁸ Ama İsusen pine: «Buxaçuğoy əyitə ibaki şot'o əməlbəloroxe bəxt'əvər!»

Xavareçal İonay nişan
(Mat'. 12:38-42)

²⁹ Camaat Şot'ay hərrəminə gelene bak-say. İsusenal pine: «Həysət'in nəsil gele pise. Şot'oğon möcüzət'un qəvesa, ama şot'oğon İonay möcüzənaxun başq'a sal sa möcüzə tene tadeğal. § ³⁰ Şot'aynak' ki, İona Ninevin camaateynak' hetər sa möcüzə bakenesa, Amdari Ğaral me nəsiləynak' hat'etər bakale. * ³¹ Güney tərəfin çuux-padçağenal † axırinci ğine me nəsilə amdarxoxun sagala bəyimbaki şot'oğon taxsırkər c'evk'i pisləyinşale. Axırı şo dünyəni t'e t'öğölxun hayzeri Solomoni müdrək əyitmoğon ümüxlaxsane harey. Ama memiya Solomonaxunal ala Bakalono. ³² Ninevin amdarxonal axırinci ğine me nəsiləxun sagala bəyimbaki şot'oğon taxsırkər c'evk'alt'un. Axırı şot'oğon

---

§ **11:29** 11:29 Mat'. 16:4; Mrk'. 8:12 * **11:30** 11:30 İon. 3:4 † **11:31** 11:31 güney tərəfi çuux-padçağ - yəni, Səbaxun Solomoni t'öğöl hari çuux-padçağ. 1 Padç. 10:1-13; 2 Hadis. 9:1-12

İonay karooza ibaki toobabet'uniy. Ama həysə ef t'öğöl Bakalo İonaxunal üst'üne! ‡

Bədəni çirağ

(Mat'. 6:22-23)

³³ Şuk'k'alən şama bəc'ük't'i şot'o c'əp'k'in gala, nəəl ki q'ave oq'a latenexo. Ama şama çirağı q'ave boşe laxon ki, bona bağalt'oğon işiğa ak'at'un. §

³⁴ Amdara işiğlu balo isə izi pule. Əgər vi pul sağlam bakayın, dirist' vi bədənəl işiğlu bakale. Ama piin zəif ak'ayın, bədənəl bayinq'une bakon.

³⁵ Metərлуğen, bəğa ki, vast'a bakala "işig" bayinq'un maq'an baki. ³⁶ Şot'aynak' ki, dirist' vi bədən işiğlu baki sal sa ga bayinq'un nu mandayın, vast'a bakala işig şamen vi loxol sakala işig k'inək' bakale».

Vay ef hala, ay fariseyxoy!

(Mat'. 23:1-36)

³⁷ İsusen mot'oğo pit'uxun oşa fariseyxoy sunt'in şot'o iz k'oya şum uksane k'alpi. Şoval şot'ay k'oya taşi sulfin bel areşi. ³⁸ İsusi şum ukalt'uxun bəş İz kulmoğo nu os'ksuna ak'ala farisey məət't'əle mandı. *

³⁹ T'e vədə Q'onçuğon şot'o pine: «Vən, ay fariseyxoy, ef t'alik'i, boşq'avi bač'anal os'nank'sa, ama ef bonaxun tamaxkərлуğen

---

‡ **11:32** 11:32 İon. 3:5 § **11:33** 11:33 Mat'. 5:15; Mrk'. 4:21;

Luk'. 8:16 * **11:38** 11:38 - T'e vaxt' iudeyxon sa ədət k'inək' şum ukalt'uxun bəş içoğoy kula oşk'alat'uniy. Me hərəkəten içoğoy pakbsunat'un ak'est'ay.

q'a pısluğen buynan. ⁴⁰ Ay haq'ılsuzxo, q'amıštenanbaksa ki, qavuna bakalt'u Yaratmıřalt'ine bona bakalt'ual yaratmıře. ⁴¹ Vəx isə ef q'ave boş bakalt'oğo kəsıbxo tast'une manst'a, t'e vədə vəynak' hər şey təmize bakon.

⁴² Ama vay ef hala, ay fariseyxo! Şot'aynak' ki, vən irəəni q'a q'erəzəl göyüni vis' paye sunt'u tast'una ən vacıb hesabbi, insafa q'a Buxaçuğo çuresuna isə t'öǧnən bost'a! Ama sunt'u bat'an, t'e sunt'ual gərəy eyexun nu c'evk'an! †

⁴³ Vay ef hala, ay fariseyxo! Axırı vən sinagogxo ən hörmətlü gala arst'una, bazarın meydaxo amdarxon vəxun p'ə kiin kul-kiye biq'i "xeyırq'an baki" upsunanən çuresa.

⁴⁴ Vay ef hala! Şot'aynak' ki, vən insanxoy nu avabaki iz looxun çaxp'i c'ovakala açi gərəmzoğxonan oşq'arst'a».

⁴⁵ T'e vədə k'anun zombalxoy sunt'in İsusə coğabe tadi: «Məəlim, hun mot'oğo upsunen yaxal təhk'irenbsa». ⁴⁶ İsusenal metərə pi: «Vay efiyal hala, ay k'anun zombalxo! Şot'aynak' ki, amdarxo bİhi yūken yūkləyinşnanbsa, ama vən ef k'eşinal me yūkürxo tenan duğsa.

⁴⁷ Vay ef hala! Şot'aynak' ki, ef bavoğon bəsp'i xavareçalxoynak'nən məğbərox‡ biq'sa. ⁴⁸ Metərluğen, ef bavoğon, kalboğon bit'oğo təst'iğnanbsa. Şot'aynak' ki, şot'oğont'un xavareçalxo bəsp'e, vənal şot'oğoynak' məğbəroxnan biq'sa. ⁴⁹ Mot'aynak'al Buxaçuğoy əyit metərəy: "Zu şot'oğoynak' xavareçalxo

† 11:42 11:42 Lev. 27:30 ‡ 11:47 11:47 məğbərə - but' gala bakala gərəmzəluğ

q'a ap'ost'olxo yaq'aboz, ama şot'oğon bəzit'oğo bəsp'alt'un, bəzit'oğo şəp'eğalt'un".

⁵⁰ Mot'aynak'al me nəsilən dünyəni binora laxəsit'uxun mağay ⁵¹ bari bütüm xavareçalxoy p'iya görə coğab tadale: Aveli p'iyaxun burqı q'urban eçala gane q'a xrami arane bəsp'i Zəkəriyəy p'iyal şirik'. Hoo, Zu vəx nexzu, me əşurxo görə coğab tadalo me nəsil bakale. §

⁵² Vay ef hala, ay k'anun zombalxo! Şot'aynak' ki, avabaksuni çomoy açara exnandi, ama nə vən bağalo tenan baki, nəəl t'iya baysun çureğalt'oğo tenan barti».

⁵³ İsus t'et'iin c'eğat'an, k'anun zombalxon q'a fariseyxon Şot'o p'əbulla sualxo tadi çətinluğa bast'unt'un çuresay ki, ⁵⁴ İz jomoxun c'eğala sa sərf əyiten Şot'o təlinə badat'un.

12

Ma q'ıbanan

(Mat'. 10:26-33)

¹ Me vədə İsusi hərrəminə hazarxon amdarxone gireşi. Şorox t'eq'ədər gelet'uniy ki, sun-sunay loxolt'un laysay. İsusen süft'ə İz şagirdxoxun exlətə burqı pine: «Fariseyxoy əyinəl ma vəbakanan! Şot'aynak' ki, şorox p'əçolat'un. * ² T'etər c'ap' sa şey teno ki, əşk'ərə nu c'eğane, t'etər c'əp'k'in sa şeyal teno ki, nu avabakeğane. † ³ Mot'o görəl vən bayinq'una pit'u ğene işiğa ibakalt'un, t'e bonin

---

§ 11:51 11:50-51 Burq. 4:8; 2 Hadis. 24:20-21 * 12:1 12:1 Mat'. 16:6; Mrk'. 8:15 † 12:2 12:2 Mrk'. 4:22; Luk'. 8:17

otağa ümüğoy tume pi hər əyitəl üğülxun bayan bakale.

⁴ Ay Bez dost'urxo, vəx nexzu: bədənə bəsp'i şot'oxun oşa q'erəz hik'k'al nu bes bakalt'oğoxun ma q'ıbanan.

⁵ Ama şuxun q'ıbsun lazım baksuna vəx uk'az: amdara bəsp'it'uxun oşa, şot'o cəhənnəmə boses bakala Buxaçuğoxun q'ıbanan! Hoo, vəx nexzu, şot'oxun q'ıbanan.

⁶ Qo çoval tene ki, p'ə xuri tənginə toyəğalo? Ama şot'oğoyal sayco Buxaçuğoy eyexun tene c'eysa.

⁷ Ef bel bakala popurxoval isə bəq'ələsene! Ma q'ıbanan, vən bəq'əlpi çark'es nu bakala çovalxoxun gele dəyərlunan!

⁸ Zu vəx mot'oz nex: şiin Za amdarxoy bəş çalxayin, Amdari Ğarenal şot'o Buxaçuğoy angelxoy bəş təmiz ük'en çalxale.

⁹ Ama şiin Za amdarxoy bəş nu q'abulbayin, şoval Buxaçuğoy angelxoy bəş q'abul tene bakal.

¹⁰ Amdari Ğare əleyinə k'ənesa uk'ala amdar bağışlayınşakale, ama İvel Urufi əleyinə uk'alo tene bağışlayınşakal. †

¹¹ Vəx sinagogxo, kalaluğbalxoy bəş eçat'an vəx hetər çark'est'uni, k'ə upsuni barada naraat ma bakanan. ¹² İvel Urufen vəx t'e dayğınast'a k'ə upsuna zombale». §

Dövlətli q'ammazi barada məsələ

¹³ Amdarxoy boşt'an sunt'in İsusə pine: «Məəlim, bez viçə upa ki, bavaxun mandi mirasa zaxun cöybeq'an». ¹⁴ İsusen şot'o

---

† **12:10** 12:10 Mat'. 12:31-32; Mrk'. 3:28-29 § **12:12** 12:11-12 Mat'. 10:19-20; Mrk'. 13:11; Luk'. 21:14-15

metəre coğab tadi: «Ay viçi, Za şina ef loxol divanbal, nəəl ki, mal cöybal laxe?» ¹⁵ Oşa İsusen şot'oğə pine: «Diggətlü bakanan, hər cür tamaxkərлуğaxun əxil bakanan, şot'aynak' ki, amdari şaat' yəşəyinşbsun dövləti geleşuğaxun asulu tene».

¹⁶ T'e vədə İsusen şot'oğə me məsəlinəne exlətp'i: «Sa varlu amdari oçalen bol məhsule tast'a. ¹⁷ Me amdarenal iz ük'e boş fikirebsa: "Me məhsula bez laxala ga butezax. İsə k'ə baz?"

¹⁸ Oşa pine: "Metər booz: bez bütüm ambarxo şark'oz. Oşa samalal kalo biq'i bez bütüm taxıla q'a mala t'iya bak'oz. ¹⁹ Oşa isə bez elmux irəətluğa c'əğale. Bez yəşəyinşi axıral şirik' bəs bakala var-dövlətzax bu. Kəyi-üği kef booz!" ²⁰ Ama Buxaçuğon şot'o pine: "Ay axmağ, me üşə vi elmoğə vaxun haq'alt'un. P'oy vi girbiyo şu mandale?"

²¹ Hametər içeynak' dövlət girbi, ama Buxaçuğoy bəş dövlətlü nu bakala hər sunt'ay axır metər bakale».

Hik'k'ali fikirə ma zapanan!

(Mat'. 6:20-21; 25-34)

²² Oşa İsusen iz şagirdxo metəre pi: «Kot'aynak'al Zu vəx nexzu: "K'ə ukalyan?" pi, ef elmoğoy, "K'ə lak'alyan?" pi, ef bədəni fikirə ma zapanan. ²³ Elmux uksunaxun, bədən isə lapsunaxun vacibe.

²⁴ Gəynoğə bəğanan: şot'oğon nə bitet'unst'a, nə extet'unbsa, nə ambarxo tet'ux bu, nə kururxo. Ama Buxaçuğon şot'oğə ukesest'a. Vən isə q'uşurxoxun heq'ədər dəyərlunan! ²⁵ Ef

mat'ine fikirbsunen iz ömürə malcəəl bakayin boxoy bes bakon? ²⁶ Əgər vən me mis'ik' şeyə bes tenan baksasa, ene q'erəz şeyurxoy fikirə zap'suni he məənə bu?

²⁷ İsə vardurxoy hetər kalabaksuna bəğanan! Şot'oğon nə zəhmət tet'un zap'e, nə əltet'unst'a. Ama vəx nexzu, lap Solomonenal bütüm iz vardövləti boş me vardurxoy saycət'ullarık' tene lapey. * ²⁸ Ay vəluğ mal bakalxo, Buxaçuğon çölə ğe baki, əyc'ə isə aruğo boşəgala oya metər lapesest'asa, yəni vəx tene lapest'on ki?

²⁹ Şot'o görəl "k'ə ukalyan?", "k'ə uğəlyan?" pi fikir ma banan, mot'aynak' naraat ma bakanan. ³⁰ Şot'aynak' ki, mo Buxaçuğon nu çalxalt'oğoy əsəs fikire. Ef Bavan isə efi het'u eht'iyəc baksuna avane. ³¹ Vən isə tək Buxaçuğoy padçağluğa qəveynan, t'e vədə mandi şeymuxal vəx avuzin tadeğale.

³² Ma q'ıba, ay mis'ik' sürü! Şot'aynak' ki, ef Bavan padçağluğa vəx tast'unane çuresi. ³³ Ef bakalt'u toydanan, kəsibxo paybanan. Vəynak' isə nu bisibakala kisoox, göynul nu çark'ala dövlət həzirbanan. T'et'iya nə oğri tene eğon, nə şot'o mığmıgen tene k'as'k'on. ³⁴ Şot'aynak' ki, ef dövlət mayanesa, ef ük'əl t'et'iya bakale».

Ayiğ bakanan

(*Mat'. 10:34-36; 24:42-51; Mrk'. 13:32-36*)

³⁵ «Bəğanan ki, ef biğ həmişə ğaç, çirağxo isə bəc'ük't'i həzirq'an baki. ³⁶ Laşk'oyaxun qaybakala ağay yaq'a bəğala, şot'in çomo

* **12:27** 12:27 1 Padç. 10:4-7; 2 Hadis. 9:3-6

t'ap'sun q'a qaypsuna həzir bakala nöker k'inək' bakanan. † ³⁷ He bəxt'əvərə t'e nökerxo ki, içoğoy ağa qaybakat'an şot'oğoy muğure aksa! Vəx düzinəz nex: t'e vədə şot'in içine iz bığa gəçp'i nökerxo sulfin bel arsest'on, şot'oğoy q'ulluğebon. ³⁸ Ağan içoğoy lap üşenin yarine, nəəl ki kəykəymoğoy hari muğur ak'ala nökerxo he bəxt'əvərt'un!

³⁹ Avabakanan ki, əgər k'ojin q'onçuğon oğrin mani vədine eysuna avabakiniy, iz k'oj fūq'teneğoy. ⁴⁰ Hametər, vənal həzir bakanan, şot'aynak' ki, Amdari Ğar vən nu yaq'bəğala vədine eğale».

⁴¹ P'et'eren pine: «Ay Q'onçux, me məsəlinə tək yaynak'en exlətpsa, yoxsa bitot'aynak'?» ⁴² Q'onçuğon coğabe tadi: «Ağan iz nökerxoy loxol kalo laxi, şot'oğoy iz vədineş't'a şum tast'una tapşurbi ext'ibərli q'a haq'ullu nöker şuva p'oy? ⁴³ He bəxt'əvərə t'e nöker ki, iz ağan k'oya qaybakat'an içü əşlin bele aksa! ⁴⁴ Vəx düzinəz nex, ağan me nökerə iz bito var dövləti loxol kalo laxale. ⁴⁵ Ama əgər t'e nökerən iz ük'e boş "bez ağa c'əyi eğale" pi, t'iyəmi nökerxo q'a çuux-nökerxo t'ap'k'ayin, kəyi-üği finağoyluğbayin, ⁴⁶ t'e nökeriğə şot'in nu yaq'bəğala ğine, sal iz haq'ile nu eğala vədineş't'a eğale. Hariyal şot'o bihi caza tadale, oşal ext'ibərsuzt'oğoxun sa biq'ale.

⁴⁷ İz q'onçuğoy çureğalt'u avabaksun şot'ay çureğalt'u əməl nu bala nöker gele t'ap'eğale.

⁴⁸ Ağay çureğalt'u nu avabaki cazina layiğ

† **12:36** 12:35-36 Mat'. 25:1-13

əş biq'alo isə mal t'ap'eğale! Şu gelene tadeşesa, şot'oxun geleyal haq'eğale. Şu gele əşe tapşurbakesa, şot'oxun tələb bakaloval gele bakale.

Dünyəni p'ə gala cöybaksun

⁴⁹ Zu dünyəne arux şip'saz hare. K'ə bakoy me arux bəc'ük'eşi bok'i bakiniy! ⁵⁰ Ama Zu gele əzyət ak'i biyalazu. Za tapşurbaki əşləl bex p'ap'esp'amin Zu çətinluği boş bakalazu! ‡ ⁵¹ Vəñ fikirnanbsa ki, Zu oçali çoyel şip'luğ eşt'az hare? Təə, vəx nexzu ki, Zu cöybaksun eşt'az hare! ⁵² Şot'aynak' ki, mot'oxun oşa sa k'oya qo tan yəşəyinşebsasa, şorox sun-sunaxun cöybaki xib tan p'ə tani loxol, p'ə tan xib tani loxol əqeğale. ⁵³ Bava ğaraxun, ğar bavaxun, nana xuyərəxun, xuyər nanaxun, q'aynako binaxun, bin q'aynakoxun cöybakalt'un». §

Nişanxo q'amışaksun

(Mat'. 16:2-3)

⁵⁴ Oşa İsusen bütüm camaata mot'oval pine: «Vəñ bəğ batk'ala tərəfəxun eğala asoya ak'at'an hat'e saad "ağala eğale" nexnan, düzəl c'enesa. ⁵⁵ Güney tərəfəxun muşe fupsuna ak'at'an "gele gam bakale" nexnan, düzəl c'enesa. ⁵⁶ Ay p'əçolorox, oçali q'a göye nişanxon k'ə upsuna q'amışakes bananksa, ama həysət'in vaxt'en k'ə upsuna q'amışakes tenan baksax?

⁵⁷ Vəynak' het'ay düz baksuna het'u görə q'amışakes tenan baksax? ⁵⁸ Axırı əgər hun

---

‡ 12:50 12:50 Mrk'. 10:38 § 12:53 12:51-53 Mat'. 10:34-36; Mik'. 7:6

va taxsırkər balt'uxun sagala divanbali t'öğöl tağayın, vaynak' şaat'e bakon ki, şot'oxun yaq'acə barişakavax. Tenesa, şot'in va divanbali t'öğöl xork'ale, divanbalen isə va zindani kalat'ay kiyel tadale. Şot'inal va zindana bosale. ⁵⁹ Vəx nexzu: t'et'iin axırnci köpiyal şirik' tadinut' ten c'eğal». *

13

Amdarxo toobabsuna k'alpsun

¹ Me vaxt' t'et'iya bakala bəzi amdarxon İsusa xavart'un tadi ki, P'ilat'en sa hema Galileyluğə bəsp'i şot'oğoy p'iya içoğoy eçala q'urbanxoy p'iyane gərbe. ² İsusen kot'o metərə çoğab tadi: «Vən penanp'oy me Galileyluyox mandı Galileyluğoxun betər günaxkərt'unıy ki, me cürət'un p'uri? ³ Təə! Ama Zu vəx nexzu: əgər tooba nu baynan, vənal bito şot'oğollarik' əfçibakalnan. ⁴ Nəəl ki, Siloami q'ala muğes's'e tane bel biti şot'oğə besebi, fikirnanbsa ki, şorox mandı Yerusolimluğoxun gele taxsırkərt'unıy? ⁵ Təə! Ama Zu vəx nexzu: əgər tooba nu baynan, vənal bito şot'oğollarik' əfçibakalnan».

Bar nu tadala incilnə xod (Mat'. 21:18-19; Mrk'. 11:12-14)

⁶ Oşa İsusen me məsəlinəne eçeri: «Sa amdari ganu incilnə xode baksa. Me amdaren hari xodin loxol meyvəne qəvesa, ama tene bəğəbsa. ⁷ Şot'in bağbana nexə: «Mağay bəğə, xib usene ki, hari me incilnə xodin loxol meyvəz qəvesa,

* **12:59** 12:58-59 Mat'. 5:25-26

ama bəğətezbsa. Bot'a kot'o, het'aynak' ams'i gala ga biq'ane?» ⁸ Bağbanen isə metərə coğab tast'a: "Ağa, sa usenal kot'o ma galda. Zu iz tuma kaşezkon, peyinez şik'on. ⁹ Eğala usen meyvə tadayin, lap şaat'; nu tadayin, t'e vədə bont'on"».

Azari çuğoy Şamat' ğine q'olaybaksun

¹⁰ İsusen Şamat' ğine sa sinagoga zomebsay. ¹¹ T'et'iya sa çuuxe buy. Şot'o muğes's'e useney ki, murdar urufen azari boş efi iz baç'ana k'os'beney. Şot'in iz baç'ana sal düzbəs tene baksay. ¹² İsusen me çuğə ak'at'an şot'o k'alpi pine: «Ay çuux, hun vi azaraxun çarenk'i». ¹³ İsusen İz kula şot'ay loxol lanexi, şoval hat'e saad düzbaki bureqi Buxaçuğə alxışpsa.

¹⁴ Ama sinagogi kalat'in İsusi azarina Şamat' ğine q'olaybsuna görə əcuğon biq'i camaata metərə pi: «Əş biq'seynak' üq ğino, hat'e üq ğimxoy sunt'ust'a q'olaybakseynek' ekinan, Şamat' ğine təə». * ¹⁵ İsusen isə şot'o metərə coğab tadi: «Ay p'əçolorox! Şamat' ğine pi ef öküzə nəəl ki elema xe üğəst'inut', ağıla ğaç enanfsa? ¹⁶ İz bava Avraham bakala me çuğə Şeytanen muğes's'e usene ki, iz kula-tura ğaçp'i efene. P'oy isə Şamat' ğine pi, me çuğə çark'est'un lazım tene?»

¹⁷ İsusen me əyitmoğə uk'at'an İçuxun nu irəziləyinşakalt'oğəynak' əyibe baki, camaat isə Şot'ay biq'ala şaat' əşurxo görə müqebaksay.

---

* **13:14** 13:14 C'eys. 20:9-10; K'an. 5:13-14

*Xardali šile q'a əyini barada bakala məsəloox
(Mat'. 13:31-33; Mrk'. 4:30-32)*

¹⁸ Oşa İsusen pine: «Buxaçuğoy padçağluğ het'uva oşq'ar? Şot'o het'u oşq'ardaz? ¹⁹ Şo amdaren ext'i iz ganu bit'i sa xardali šiləne oşq'ar. T'e šil kalabaki xode baksa. Göye q'uşurxonal şot'ay taymoğoy loxol mest'un biq'sa».

²⁰ İsusen saal pine: «Buxaçuğoy padçağluğ het'uva oşq'ar? Şot'o het'u oşq'ardaz? ²¹ Şo çuğon ext'i xib tay xarin boş bapı sa əyin k'inək'e. Şot'in dirist' boq'oyane ayevkon".

*Q'ac' çomo
(Mat'. 7:13-14; 21-23)*

²² İsusen şəhərmoğoxun, ayizmoğoxun c'ovaki zombsun Yerusolimane taysay. ²³ Sa amdaren şot'oxun xavare haq'i: «Ay Q'onçux, yəni mal amdar çark'eğale?» İsusen şot'oğo metəre coğab tadi:

²⁴ «Çalışakanan q'ac' çomoxun bakinan. Vəx nexzu: gelet'in çalışakale me çomoxun bağane, ama bayes tene bakal. ²⁵ K'ojin q'onçuğon hayz-eri çomo but'k'it'uxun oşa isə vən c'öşin tərəf mandı çomo t'ap'k'alnan, xoyinşbi uk'alnan: "Ağa, çomo qaypa!", ama şot'in "nə vəx çaltezaxsa, nə efi mayin eysuna tez ava" pi coğab tadale. † ²⁶ T'e vədə vən "yan vaxun sagala kəyi-üyanğə, hun beş küçəmoğo zomenbsay" uk'alnan. ²⁷ Ama şot'in vəx uk'ale: "Ay şər bakalorox, Zu nə efi şu baksuna, nəəl efi mayin

† **13:25** 13:25 Mat'. 25:11-12

eysuna tez ava! Zaxun ǎxilbakanan bito!" pi coǵab tadale. ‡

²⁸ T'e vədə Avrahama, İak'ova, İsaak'a saal bütüm xavareçalxo Buxaçuǵoy padçaǵluǵa, vǎx isə c'öş boseşi ak'at'an ef arane öñöp'sun, uluxxo ğıric'est'un bakale. ²⁹ Ama me vədine dünüyeni bip' t'öǵölxun q'erəz amdarxo hari Buxaçuǵoy padçaǵluǵa, q'onaxluǵı sulfin bel arsalt'un. § ³⁰ Metərluǵen, həysə axırncı bakalorox samci, samci bakalorox isə axırncı bakalt'un». *

Yerusalimi axır
(Mat'. 23:37-39)

³¹ T'e vədə İsusı t'öǵöl bəzi fariseyxo hari pit'un: «C'eki taki memiin, şot'aynak' ki, İrod padçaǵen Va bespsune çuresa». ³² İsusen şot'oǵo pine: «Takinan t'e tülkünə upanan: "Metəre, Zu ğe q'a əyc'ə murdar urufxo c'evk'i amdarxo q'olayboz, xibimci ğine isə Bez əşlə çark'est'oz". ³³ Ama ğe, əyc'ə saal oşın ği Bez yaq'a davambiz buq'on. Axırı bakes tene bakon ki, xavareçala Yerusalimaxun ǎxil besp'at'un!

³⁴ Ay Yerusalim, Yerusalim! Xavareçalxo besp'ala, t'iya yaq'abakit'oǵo jǎlayınşala şəhər! Zu vǎx hema kərəmez q'urten iz s'irik'xo q'ənədxoy oq'a girbala k'inək' girbsun çuresi? Ama vǎn çurtenansı! ³⁵ İse mone, ef k'oj vərəne manst'a. Vǎx mot'oz nex: vǎn "Q'onçuǵoy s'iye

---

‡ **13:27** 13:27 İvel məǵ. 6:8 § **13:29** 13:28-29 Mat'. 8:11-12; 22:13; 25:30 * **13:30** 13:30 Mat'. 19:30; 20:16; Mrk'. 10:31

Eğalt'u alxışq'an baki!" uk'amin Za ene tenan ak'al». †

14

İsus q'a fariseyxoy kalo

¹ Sa Şamat' ğine İsus fariseyxoy kalat'oğoy sunt'ay k'oya şum uksane taşı. Bitot'in İçune fikir tast'ay. ² İçuxun çobaço içust'a bədənə xe giresuni azar bakala sa amdare buy. ³ İsusen fariseyxoxun q'a k'anun zombalxoxun xavare haq'i: «Şamat' ğine amdarxo q'olaybsun k'anunen düze yoxsa təə?» ⁴ Ama şot'oğon qaqtet'unpi. İsusen isə t'e amdari kula biq'i şot'o q'olaybi yaq'anebi. ⁵ İsusen şot'oğo pine: «Əgər efi mat'aysa ğar, nəəl ki öküz Şamat' ğine kərizə baft'ayin, şot'o hat'e saad c'evtenank'on?» * ⁶ Şot'oğonal İsusi me suala coğab tades tet'un baki.

Q'onağxoy barada məsələ (Mat'. 22:1-10)

⁷ Oşa İsusen k'aleşit'oğoy içoğoynak' best'a ga c'ək'psuna ak'at'an şot'oğoynak' metər sa məsələne exlətp'i: ⁸ «Əgər sunt'in va laşk'oy k'alpenesa, mərəkəyə taşı best'a ma arsa. Bərkə k'ojin q'onçuğoy vaxunal hörmətlü sa q'onağə bu? ⁹ T'e vədə vəx p'rannal laşk'oy k'alpit'in hari va "me amdara ga tada" uk'ayin, hun ot'psun taşı oq'a gala arşala bakalnu. ¹⁰ Ama maninesa mərəkəyə tağat'an ən oq'a gala arsa ki, va k'alpi

† **13:35** 13:35 İvel məğ. 118:26; Yer. 12:7; 22:5; 26:6 * **14:5**
14:5 Mat'. 12:11

amdaren hari va "dost', t'e bel c'ovaka" peq'an. T'e vədə vaxun sagala aršit'oğoy bitot'ay bəš hörməten q'azayınşon. † 11 Şot'aynak' ki, içü ala biq'alo oq'a, içü oq'a biq'alo isə ala bakale». ‡

12 İçü q'onağ k'alpit'u isə İsusen metəre pi: «Berezərin nəəl ki biyəsin ukun tadat'an vi dost'urxo, viçimoğo, q'oomxo, dövlətlü q'onşiğo ma k'alpa, şot'aynak' ki, oşa şot'oğonal va k'alpi t'e q'onaxluği əvəzə c'eğalt'un. 13 Ama q'onaxluğ tadat'an kəsibxo, mayifxo, axsağxo, k'aç'iğo k'alpa. 14 T'e vədə hun bəxt'əvər bakalnu, axiri şot'oğost'a t'e q'onaxluği əvəzə c'eyseynak' hik'k'al butene. Şot'aynak' ki, hun düzgün amdarxoxun sagala bəyinbakat'an va şot'ay əvəz tadeğale».

15 Sulfin bel aršit'oğoy sunt'in mot'o ibaki İsusə pine: «Buxaçuğoy padçağluğa şum ukalo he bəxt'əvəre!» 16 İsusen isə şot'o metəre coğab tadi: «Sunt'in gele amdar k'alpi kala sa q'onaxluği həzirluğe bəğsa. 17 Şuma arşala vədə hari p'ap'at'an iz nökerə k'alpit'oğoy t'öğöl yaq'abi nexə ki, "bürüşanan, hər şey həzire".

18 Ama şot'oğoy bitot'in sa məənə bəğəbi hərt'in sa əyite nexə. Sunt'in "za bağışlayınşa, oçalez haq'e, taşi şot'o bəğalazu" nexə. 19 T'iyəmint'in "za bağışlayınşa, qo çüt öküzəz haq'e, taşi şot'oğoy hetər əşbsuna bəğalazu" nexə. 20 Xibimcit'in isə nexə: "Zu təzəz laşk'oybake, kot'aynak'al eyes tez bakon".

† 14:10 14:7-10 Məs. 25:6-7 ‡ 14:11 14:11 Mat'. 23:12; Luk'. 18:14

²¹ Nökərenal qaybaki bitova iz ağa exlətebsa. T'e vədə k'ojin q'onçux əcuğləyinşəki nökərə nexə: "Usumluğen taki, şəhəri küçəmoğə, dönboğə bakala kəsibxo, mayıfıxo, axsağxo, k'aç'iğə miya eça".

²² Oşa nökəren hari nexə: "Ağa, vi əmirbit'u biyan, hələ avuzin gaal manedi". ²³ Ağan isə iz nökərə metərə əmirbsa: "Taki, bütüm yaq'moğə, çəpərxo tarapı şu ak'ayin bez k'oya eça. Barta bez k'oj q'onağxon buybeq'an. ²⁴ Vəx nexzu: süft'ə k'aleşit'oğoxun sayco bez sulfin bel tene arsal!"»

Şagird baksuni toy
(Mat'. 10:37-38)

²⁵ İsusaxun sagala geले amdare taysay. İsusen şot'oğəç fırapı pine: ²⁶ «Bez t'öğöl hari, ama iz bava-nana, çuğə-əyloğə, viçə-xunça nəəl ki lap iz elmoğə Zaxun üst'ün biq'alo Bezi şagird bakes batenekon. ²⁷ İz xaça için iz əmna bel taşeri Bez baç'anexun nu eğaloval Bez şagird bakes tene bakon. §

²⁸ Ef boşt'an sunt'in sa q'ala biq'sun çureğayin, süft'ə arşi xaşlayınşakala tənginə tene bəq'əlk'on ki, bəyn me əşlə çark'est'eynak' iz təngə p'oyesa yoxsa təə? ²⁹ Axırı şot'in q'alın binorına laxi əşlə çark'est'es nu bakayin, mot'o ak'alt'oğoy bitot'in şot'o lağa haq'i uk'alt'un: ³⁰ "Biq'sa burqene, çark'est'es tene baksa".

³¹ Nəəl ki, sa padçağ t'iyəmi padçağaxun davina c'eğat'an şot'in iz vis' hazar əsk'əri içəğoy

loxol eğala q'a hazar əsk'əri bəş çurpes baki-nu baksuna saturbəş fikirtenebon ki? ³² Nu bacarbes baksunal ak'ayin, t'iyəmi padçağ hələ əxil amaq'un elçiğə yaq'abi şot'oxun barişaksune çurəğon.

³³ Hametərəl, ef boş't'an sayco iz bakala hər şeyaxun kul nu haq'ayin, Bez şagird bakes tene bakon.

³⁴ El saat' şeye, ama elen iz elaxoyluğa açesp'ayin, şot'o het'ina elaxp'es bakon? ³⁵ Şo nə oçaleynak' tene lazım bakon, nəəl peyin k'inək' tene yarayinşon. Şot'o hat'etər bot'unson. Ümüx bakalt'in ibakeq'an!» *

15

Açi eğeli barada bakala məsələ

(Mat'. 18:12-14)

¹ Bütüm naloggirbalxo q'a günaxkərxo İsusə ümüx laxsey nak' İz t'öğölt'un eysay.

² Fariseyxon q'a k'anun zombalxon isə "me amdaren günaxkərxone q'abulbsa, şot'oğoxun şume ukxa" pi t'ot'ot'unney. *

³ T'e vədə İsusen şot'oğoy nak' me məsəlinəne eçeri: ⁴ «Sa amdari sabaç eğele bu, sa gıyal şot'oğoy sunt'u açesebsa. Ef zənden, şot'in doxsan vuy eğela çöle barti, t'e açi eğela bəğəbamin şot'o qəvteneğon ki? ⁵ Bəğəbiyal şot'o müq-müq iz əmna bel laxi, ⁶ k'oya hari isə iz dost'urxo, q'onşiğə k'alpi tene uk'on ki,

* **14:35** 14:34-35 Mat'. 5:13; Mrk'. 9:50 * **15:2** 15:2 Luk'. 5:29-30

"ekinan, bezi müqluğa şerik bakanan, açesp'i bez eğela bəğəbezu"?

⁷ İse avabakanan ki, göynulal sa toobabi günaxkərə görə doxsan vuy toobina eht'iyəc nu bakala düzgün amdara görə müqbaksunaxun gele müqbakalt'un.

Açi təngin barada bakala məsələ

⁸ İse vəynak' sa məsələl exlətp'az. Sa çuğoy vis' draxmane † bu, sa giyal şot'in şot'oğoy sunt'u açesebsa. Ef zənden, şot'in t'e sa draxmina bəğəbamin şama bəc'ük't'i k'ojin bip' dönbinə şampi şot'o tene qəveğon ki? ⁹ Bəğəbiyal iz İsat'oğoy, q'onşiğoy k'alpi tene uk'on ki, "ekinan, bezi müqluğa şerik bakanan, açesp'i tənginə bəğəbezu"?

¹⁰ İse avabakanan ki, Buxaçuğoy angelxoval toobabi sa günaxkərə görə müqt'unbaksa».

Açi ğare barada bakala məsələ

¹¹ İsusen mot'oval exlətebi: «Sa amdari p'ə ğare bu. ¹² Sa ği ğarmoğoy mis'ik't'in iz bava nexə: "Ay bava, vi var-dövlətəxun bez paynu koft'alt'u za tada". Bavanal iz var-dövlətə iz p'ə ğare arane cöyebəsa.

¹³ Sa hema ği oşa mis'ik' ğaren iz bakalt'u girbi əxil sa oçala yaq'ane bafst'a. Şot'in t'iya p'ap'it'uxun oşa pozğun yəşəyinş c'ovakest'i iz var-dövlətə çark'esest'a. ¹⁴ Ğaren iz bakala hər şeyə xəşləyinşebəsa.

† **15:8** 15:8 draxma - gümüş tənqə

Samal oşa, t'e ölkine kala sa busaluğe baksa. Şot'in çətinluğ aksane burqsa. ¹⁵ Mot'aynak'al ğaren t'e ölkine amdarxoy sunt'ay t'öğöl əşbalane baksa. T'e amdaren şot'o iz oçalxo böq' bəğsane yaq'absa. ¹⁶ Şo t'ema busane manst'a ki, böq'urxon ukala yemenal tapanə boşevksuna irəzine baksa, ama haşot'oval tadal tene baksa.

¹⁷ Ğaren iz taxsıra q'amışakat'an isə nexə: "Bez bavay heq'ədər tənġinen əyiteşi əşp'ale bu, bitot'ayal boşamin ukala şume bu. Zu isə memiya busa bisaz!" ¹⁸ Hayzeri bavay t'öğöl taşi şot'o uk'oz: "Ay bava, zu göye † q'a vi bəş günaxezbe. ¹⁹ Zu ene vi ğar k'alesuna layiğ tezu. Za tənġinen əyitp'i sa əşp'al k'inək' hesabba".

²⁰ Metərлуġen, ğar hayzeri iz bavay t'öğölə taysa. Şo hələ əxil amaq'un iz bavan şot'o ak'i goroxe eysa. İz ğare bəş t'it'eri şot'o q'ujbi muçene. ²¹ Ğaren nexə: "Ay bava, zu göye q'a vi bəş günaxezbi. Zu ene vi ğar k'alesuna layiğ tezu." ²² Bavan isə iz nökerxo nexə: "Usum bakanan, ən gözəl xələt eçeri şot'o lapest'anan. İz k'əşine boğoçal lavk'anan, iz turel torok'al lapest'anan. ²³ Kökbi mozinal eçeri şampanan. Ekinan uken-üğən müqluğben!" ²⁴ Şot'aynak' ki, bezi me ğar p'ureney - qayebaki, açeney - bəğəneşi". Metərлуġen, me müqluğa c'ovakest'at'un burqsa.

²⁵ Bavay kala ğar isə çölönəy. Şo k'oya qaybakat'an fare, eçin səsurxo ibaki ²⁶ nökerxoy sunt'u iz t'öğöl k'alpi xavare haq'sa: "Mo hik'ə?"

---

† 15:18 15:18 göy - yəni, Buxaçux

27 Nökəren şot'o nexə: "Vi viçinə qaybake. Vi bavanal şot'ay salamat qaybaksuna görə kökbaki mozinane şampe".

28 Kala ğar t'eq'ədər əcuğləyinşebaksa ki, bona baysunal tene çuresa. Bavan isə c'öş c'eri şot'o xoyinşebşa. 29 Ama ğaren iz bava metərə coğab tast'a: "Bəğa, hema usene ki, vaynak' nökər k'inək' əşezbsa. Sal sa vədəl vi əyitəxun tez c'ere. Ama zaynak' sa keçin balal ten q'iymişi ki, bez dost'urxoxun kəyi-üğəz. 30 Me vi ğaren isə vi bütüm var-dövlətə tarak'ala çupuxxoynak' xaşlayinşi çark'esedi. Ama şo qaybakat'an hun içeynak' kökbi mozinan şame". 31 Bavan şot'o nexə: "Ay bez ğar, axırı hun həmişə zaxunnu, bez bakaloval bito vine. 32 Ama yan həysə müq bakalayan, müqluğ c'ovakest'alayan! Axırı, vi me viçi p'ureney - qayebaki, şo açeney - bəğəneşi!"».

16

Yön bəğəbala kalaluğbali barada məsələ

1 İz şagirdxo isə İsusen mot'oğone pi: «Dövlətlü sa amdari iz əşurxo bəğala sa amdare baxsa. Şot'o xavart'un tast'a ki, t'e amdaren iz var-dövlətə şarene. 2 Dövlətlü amdarenal şot'o iz t'öğöl k'alpi nexə: "Mo hik'ə, vi barada zu k'öz ibaksa? Za hər şeyi hesaba tada. Hun ene kalo bakala ten".

3 T'e vədə əşurxo bəğala amdaren için içeynak' nexə: "İsə zu k'ə booz? Ağan kalaluğbsuna bez kiyexun exest'a. Nə kaşp'sun kaşk'alt'oğoxun tezu, nə dilənçiluğbalt'oğoxun.

4 Ama avazu k'ə booz! Gərəy t'etər baz ki, me əşləxun c'erit'uxun oşa za içoğoy k'ojurxo q'abulbala amdar bakane".

5 Şot'aynak'al iz ağa borclu bakalt'oğō soğō-soğō k'alpi nexē: "Bez ağa heq'ədərən borclu?"

6 Sunt'in nexē "sabaç bat' * zeytuni c'əyin". Əşurxo bəğalēn şot'o pine: "Vi q'əbizə ext'a, arşa usum şampa: əlli". 7 Oşa t'iyəmint'une nexē: "P'oy vi heq'ədər borcvax bu?" Şot'in coğabē tast'a: "Sabaç k'or † arum". Əşurxo bəğalt'in şot'o nexē: "Vi q'əbizə ext'a şampa: səksən".

8 Dövlətlü amdarenal t'e haq'suzluğbala əşp'ala iz yön bəğəbsuna görē tərifləyinşēbsa. Axiri me dünyəni amdarxon içoğollarikt'oğoxun bakala əşurxost'a işiğā tarak'ala amdarxoxun gelet'un q'amış. 9 Zuval vəx nexzu: me dünyəne bakala var-dövlətēn vəynak' dost' q'azayinşanan ki, oşa me dövlət çark'at'an vəx həmişəluğ dünyəne q'abulbal bakane.

10 Mis'ik' sa əşləst'a ext'ibərliu bakalo, kala əşləst'al ext'ibərlune. Mis'ik' sa əşləst'a haq'suz bakalo isə kala əşləst'al haq'suze.

11 Metərлуğēn, əgər me dünyəni var-dövlətə vəx ext'ibərbes tene baksasa, əsil var-dövlətə vəx şina ext'ibərbōn? 12 Əgər q'ert'ay bakalt'u ext'ibərliu tenan c'eysasa, efi bakalt'u vəx şina tadōn?

13 Sal sa nökərēn p'ə ağa q'ulluğbes batēnekon. Şot'aynak' ki, nə sunt'u nifrətbi t'iyəmint'u çurēğale, nəəl ki sunt'u ğaçēsi t'iyəmint'u pis

* **16:6** 16:6 sabaç bat' - təxminən 3950 lit'ir † **16:7** 16:7 sabaç k'or - təxminən 39500 lit'ir

piin bəğale. Vənal ham Buxaçuğo hamal var-dövlətə q'ulluğbes batenankon». †

14 Təngəpərəst' fariseyxon bütüm me əyitmoğo ibaki İsusi loxol axşumt'unney.

15 İsusen isə şot'oğo pine: «Vəx amdarxoy bəş düzgünnan ak'est'a, ama Buxaçuğon ef ük'əne aksa. Ama avabakanan ki, amdarxon üst'ün biq'alt'uxun Buxaçuğon irit'ene.

Buxaçuğoy padçağluğ q'a K'anun

16 K'anuni q'a xavareçalxoy girkurxo İoan eğaminey. Şot'oxun oşa isə Buxaçuğoy padçağluği Müq Xavare yəymişaksa, bütüməl t'iya baysunt'un çuresa. § 17 Ama göye q'a oçali əfçibaksun K'anuni girke boş bakala sa ğis'e aşt'unaxun hasande. *

18 İz çuğo c'evk'i q'erəz çuğoxun laşk'oybakalo pozğune. İşq'araxun c'eri çuğo haq'aloval pozğune. †

Dövlətlün q'a kəsibi barada məsələ

19 Sa dövlətlü amdare baksa. Şot'in həmişə iz loxol toyexlu tünd ç'oç'a irəngen paltar q'a nəzik' kətani parçinen paltare layey, izi hər ğiyal köfe boşe c'ovaksay. 20 Saal Lazar s'iyen sa kəsibe baksa. Şot'ay bədən dirist' yara baft'ine baksa. Şo t'e dövlətlü amdari çomoy tume bask'i 21 iz pul şot'ay sulfinaxun barala k'ot'orxoy loxole baksa. Xəyoğonal hari şot'ay yaroğone lamey.

---

‡ 16:13 16:13 Mat'. 6:24 § 16:16 16:16 Mat'. 11:12-13 * 16:17 16:17 Mat'. 5:18 † 16:18 16:18 Mat'. 5:32; 19:19; Mrk'. 10:11-12; 1 K'or. 7:10-11

²² Mone, kəsib bisane, angelxonal şot'o lap Avrahami t'öğölt'un taşt'a. Dövlətlü amdari vaxt'al p'anep'sa, şoval bisane. Şot'o oçalaxt'unbsa. ²³ Me amdaren cəhənnəmə koruğ ak'at'an, iz pulmoğo alabi əxil bakala Avrahama, saal iz t'öğöl Lazarane aksa. ²⁴ Şot'in ost'aar nexə: "Ay bez bava Avraham, za gorox eki! Lazara yaq'aba, iz k'əşin bula xena badi bez muza şəyinbeq'an, me aruğoy boş koruğez aksa". ²⁵ Ama Avrahamen nexə: "Bez ğar, vi eyex bada ki, hun vi yəşəyinşast'a şaat' şeymux, Lazaren isə pis şeymuxə ak'e. İ səəl şot'in miya irəətluğə bəğəbe, hun isə koruğen aksa. ²⁶ Hamal ef q'a beş arane t'etər sa bəğəloyluğə laxesə ki, nə memiin ef tərəf, nəəl kekiin me tərəf şinesa çuralğayin, c'ovakes tene baksa".

²⁷ Dövlətlü amdaren nexə: "Ay bava, t'e vədə va xoyinşezbsa, Lazara bez külfəti t'öğöl yaq'aba. ²⁸ Axiri qo viçizax bu. Barta şot'oğə metər sa ga baksuna avabakest'eq'an ki, şorox me koruğ ak'ala gala maq'at'un hari. ²⁹ Avrahamen şot'o nexə: "Şot'oğost'a Moiseyi q'a xavareçalxoy girkurxono, barta t'iya şameşit'oğəq'at'un əməlbə". ³⁰ Dövlətlü amdaren isə nexə: "Təə, ay bez bava Avraham, şot'oğoy t'öğöl p'urit'oğoxun soğə nu tağayin, toobabalo tet'un". ³¹ T'e vədə Avrahamen şot'o nexə: "Əğər şot'oğon Moiseya q'a xavareçalxo tet'un ümüxlaxsasa, p'urit'oğoxun soğə bəyinalbakayin tet'un vəbakal"».

Günax, vëluğ saal vëzifə
(Mat'. 18:6-7; Mrk'. 9:42)

¹ Oşa İsusen İz şagirdxone pi: «İnsanxo pis yaq'a taşala şeymux müt'lək' bakale. Ama t'iyəmint'u yaq'nuxun c'evksuni səbəb bakalt'ay vay hala! ² Şiin me mis'ik' hesabbakalt'oğoxun sunt'u pis yaq'a zap'k'ayin, t'e amdareynak' iz q'oq'exun kala sa jomok'ojin jë suruk'bi dənizə bosesun şaat'e bakon. ³ Şot'o görə vëx fikir tadanan.

Əgər vi viçen günax əşp'est'i va pislüğbenesa, şot'o töhmətba. Ama şot'in toobabayin, şot'o bağışlayınşa. * ⁴ Əgər lap sa ğinast'a vüğ kərəm günax əşp'est'i va pislüğbayin, oşa vüğ kərəməl vi t'öğöl hari "toobazbi" uk'ayin, şot'o bağışlayınşa». †

⁵ Sa ği ap'ost'olxon Q'onçuğo pit'un: «Yast'a bakala vëluğa avuzba!» ⁶ Q'onçuğon şot'oğo metərə pi: «Əgər vëst'a sa xardali şile hama vëluğ bunesa, me tutna xoda "va tumexun c'evk'i taşə dənizə bit'a" unank'on, şot'inal ef əyitə bəneğon. ‡

⁷ Ef boş't'an mat'ina iz kötən zap'k'ala nəəl ki eğel bəğala nökerə çölöxun qaybakat'an "usum baka, arsa şum uka" uk'on? ⁸ Şuk'k'alən! Şot'o "bezi biyəsin şuma həzirba, zu kəyi-üğəminal vi biğa ğaç'p'i za q'ulluğba, oşa hun unkon" uk'alnan? ⁹ Oşal hayzeri t'e nökerə iz bit'oğo görə "dirist'bakal" ten uk'al. Axırı şot'in iz borcane bi. ¹⁰ Vənal haketər, vëx bürüşit'oğo

---

* **17:3** 17:3 Mat'. 18:15 † **17:4** 17:4 Mat'. 18:21-22 ‡ **17:6**
17:5-6 Mat'. 17:20

bitova bex p'ap'esp'it'uxun oşa upanan: "Yan tərifə layıǵ nu bakala nökərxoyan, şot'aynak' ki, k'ə beyansa beş borce"».

Vis' tani cuzam azaraxun q'olaybaksun

¹¹ İsus Yerusallima taǵala yaq'e loxol Samariin q'a Galileyin arane bakala zahmani t'öǵölxune c'ovaksay.

¹² Ayizmoǵoy sunt'u baǵat'an şot'o vis' cuzamlu amdare irəst'hari. Şorox əxil çurpi

¹³ ost'aar harayt'unpi: «İsus! Ay məəlim, yax gorox eki!»

¹⁴ İsusen şot'oǵo ak'i «takinan, vəx bəyinşxo ak'est'anan» pine. Şoroxal tat'unşi. Tet'əre baki ki, şorox hələ yaq'a

amaq'un təmizt'unbaki. § ¹⁵ Şot'oǵoxun sunt'in izi q'olaybaksuna ak'at'an Buxaçuǵo ost'aar

alxışpsun qayebaki. ¹⁶ Şo İsusi turin oq'a biti Şot'o dirist'bakane pi. Me amdar isə sa samariyaluney.

¹⁷ T'e vədə İsusen pine: «Q'olaybakiyoroş vis' tan teney ki? P'oy mandi vuy tan maya?

¹⁸ Yəni me samariyalunaxun başq'a qoş qaybaki Buxaçuǵo alxışp'al bateneki?»

¹⁹ Oşa t'e amdara pine: «Hayza, taki, vi vəbaksunen va çark'esedi».

Buxaçuǵoy padçaǵluǵ hevaxt' eǵala?

²⁰ Sa ği fariseyxon İsusaxun «Buxaçuǵoy padçaǵluǵ hevaxt' eǵala?» pi xavart'un

haq'i. İsusenal şot'oǵo metəre coǵab tadi: «Buxaçuǵoy padçaǵluǵ ef piin aksunen tene

eğal. ²¹ Şuk'k'alēn şot'o "bëğa, şo memiyane" nēl ki "t'et'iyane" tene uk'al, şot'aynak' ki, Buxaçuğoy padçağluğ ene ef aranene». *

²² İz şagirdxo isə İsusen mot'oğone pi: «T'etər ğimxo eğale ki, Amdari Ğare ef arane bakala ğimxoy sunt'u aksun çureğalnan, ama ak'alatenan. ²³ Amdarxon vëx "bëğa, Şo t'et'iyane" nēl ki, "memiyane" uk'alt'un. T'it'eri bēmağanan! ²⁴ Şot'aynak' ki, s'əq'en göye sa tərəf duği t'iyəmi tərəfəl şirik' hetər işiğēbsasa, Amdari Ğaral İz qaybakala ğine hat'etər bakale. † ²⁵ Ama süft'ə Şot'in gele əzyət zap'k'alane, həysət'in nəsili amdarxoy tərəfəxun t'öox boşəgalane.

²⁶ Noye döörəst'ə hetərə bakesa, Amdari Ğar eğala ğimxost'al hat'etər bakale. ²⁷ Noy gəminə başı ğinal şirik' insanxon kəyi-üt'ünğsay, laşk'oyt'un baksay, işq'arat'un taysay. Oşa sel hari bitova əfçinebi. ‡ ²⁸ Lut'e ğimxost'al hametərey. İnsanxon kəyi-üt'ünğsay, haq'i-toyt'unst'ay, bit'unst'ay, bit'unq'say. ²⁹ Ama Lut' Sodonaxun c'eri ğine göynuxun arux q'a kükürde bari, bitoval əfçinebaki. § ³⁰ Amdari Ğare eğala ğiyal hametər bakale.

³¹ T'e ği iç k'ojin bel, iz şeymux isə k'ojin

---

* **17:21** 17:21 Mat'. 24:23; Mrk'. 13:21 † **17:24** 17:23-24 Mat'. 24:23,26-27; Mrk'. 13:21 ‡ **17:27** 17:26-27 Burq. 6:5-8; 7:6-24; Mat'. 24:37-39 § **17:29** 17:28-29 Burq. 18:20-19:25

boş bakala amdar * şot'oğo exst'eynak' bona maq'an başı. Çölö bakaloval qoş maq'an qaybaki. † 32 Lut'e çuğo ef eyex badanan! ‡ 33 İz elmoğo çark'est'un çureğalt'in şot'o açesp'ale, ama şiin iz elmoğo açesp'ayin, şot'in iz elmoğo efale. § 34 Vəx nexzu: t'e üşe sa gane boş bakala p'ə tanaxun sunt'u ext'alt'un, t'e soğo isə mandale. 35 Sagala dən berxala p'ə çuğoxun sunt'u ext'alt'un, t'e soğo isə mandale. * 36 Çölö bakala p'ə tanaxun sunt'u ext'alt'un, t'e soğo isə mandale».

37 Şot'oxun xavart'un haq'i: «Ay Q'onçux, me eşurxo maya bakala?» Şot'in isə pine: «Cəmdəy mayanesa, q'irğiyoşal t'iya gireğale». †

18

Süpür çuğoy q'a insafsuz divanbali barada məsələ

1 İsusen İz şagirdxoynak' həmişə afırıp'i urufaxun maq'at'un bit'i pi sa məsələne eçeri: 2 «Sa şəhərə sa divanbale baksa. Şot'in nə Buxaçuğo tene çalxsay, nə amdarxo tene hörmətsay. 3 Hat'e şəhərə sa süpür çuuxal baneksa. Çuğon t'e divanbali t'öğöl hari nexse: "Bez rəgibəxun bakala məhk'əmin əslə hun bəğa". 4 Ama

* **17:31** 17:31 k'ojin bel - Filist'inə k'ojurxoy bul hamavare bake. T'iya c'öşin tərəfi k'as'k'alent'un laşe. Amdarxon içoğoy gele vaxt'a k'ojin belt'un c'ovakest'e: əşt'unbe, afırt'unpe, useni eğarix vədəmoğo t'et'iya bast'unk'e. † **17:31** 17:31 Mat'.

24:17-18; Mrk'. 13:15-16 ‡ **17:32** 17:32 Burq. 19:26 § **17:33** 17:33 Mat'. 10:39; 16:25; Mrk'. 8:35; Luk'. 9:24; İoan. 12:25

* **17:35** 17:34-35 Mat'. 24:40-41 † **17:37** 17:37 İov. 39:30; Mat'. 24:28

divanbalen sa heq'ədər vaxt' mot'o əməlbsun çurtenesa, oşa isə için içeynak' metərə fikirbsa: "Düze, zu nə Buxaçuğə tez çalxsa, nə amdarxo tez hörmətbsa, ⁵ ama me çuğon bez zəhlə şipsuna görə iz əşlə bəğoz, tene bez ümüğə taşale"».

⁶ Oşa Q'onçuğon pine: «İnanbaksa me haq'suz bakala divanbalen k'ə nex? ⁷ Kot'in ketərə bsasa, t'e vədə Buxaçuğon hetərə bon? Yəni İz c'ək'p'it'oğoy, üşə-ğena İçuxun köməy çureğalt'oğoy əşlə bəği düzgün q'ərar tene c'evk'on ki? Şot'oğə gele yaq'bəğesedon ki? ⁸ Vəx nexzu: şot'oğoy əşlə usumluğən bəğale. Ama Amdari Ğar eğat'an oçali çoyel Buxaçuğə vəluğ bəğəbale?»

Farisey q'a naloggirbali barada məsələ

⁹ İçoğə düzgün hesabbi, t'iyəmit'oğə isə oq'a sakala amdarxoynak' İsusen me məsəlinəne eçeri:

¹⁰ «Sa ği p'ə tan afırıpseynak' xramat'un baysa. Soğə farisey, t'iyəmino isə naloggirbal.

¹¹ Fariseyen turel çurpi iz barada metərə afırıpsa burqi: "Ay Buxaçux, Va şükürezbsa ki, zu nə t'iyəmit'oğollarik' amdarfüq'k'al, haq'suz, q'ert'ay çuğoy loxol bəğal tezu, nəəl ki me naloggirbalt'ullarik'. ¹² Şamat'e p'ə kərəm ğuruxez efsa, bütüm bez q'azanci vis' paye sunt'uval tast'a".

¹³ Naloggirbal isə əxil çurpi, iz pulmoğə göynul alabsunal q'inebsa. Saycə iz bel t'api nexey: "Ay Buxaçux! Za günaxkərə gorox eki!"

14 İse Zu vëx nexzu: t'e farisey təə, naloggir-bale Buxaçuğoy piyes düzgün ak'eşi iz k'oya taşi. Şot'aynak' ki, için içü ala biq'alo oq'a bakale, içü oq'a biq'alo isə ala». *

İsusi əyloğə xeyir-bərəkət tast'un
(*Mat'. 19:13-15; Mrk'. 10:13-16*)

15 Amdarxon İsusi t'öğöl körpə əyloğoval et'unşt'ay ki, Şot'in xeyir-bərəkət tast'eynak' İz kula şot'oğoy loxol laxane. Şagirdxon isə mot'o ak'i şot'oğə İša tet'un barti. 16 Ama İsusen əyloğə İz t'öğöl k'alpi pine: «Bartanan əylux Bez t'öğölq'at'un hari. Şot'oğə gal-madan! Şot'aynak' ki, Buxaçuğoy padçağluğ metərt'oğoye. 17 Vëx serinaz nex: şiin Buxaçuğoy padçağluğa sa əyel k'inək' nu q'abulbayin, t'iya sal sa vədine bayes tene bakon».

Var-dövlət q'a Buxaçuğoy padçağluğ
(*Mat'. 19:16-30; Mrk'. 10:17-31*)

18 Sa kalaluğbalen İsusaxun xavare haq'i: «Ay şaat' Məəlim, zu k'ə baz ki, həmişəluğ yəşəyinqə miras k'inək' haq'az?» 19 İsusen şot'o pine: «Za het'aynak'en şaat' nexə? Şaat' bakalo tək Buxaçuxə. 20 Şot'ay əmirxo avanu: "Əxlagsuzluğ ma ba, bəsmaba, başmaq'a, əfçidən şuk'k'ali əleyinə şahidluğ ma ba, bavanana hörmətba"». †

21 Şot'in isə pine: «Mot'oğə bitova əyelluğaxun əməlezbsa». 22 Mot'o ibakat'an

* **18:14** 18:14 Mat'. 23:12; Luk'. 14:11 † **18:20** 18:20 C'eys. 20:12-16; K'an. 5:16-20

İsusen şot'o pine: «Vi sa şey kame: hik'k'ə buvaxsa toydi kəsibxo payba. T'e vədə göynul vi var-dövlət bakale. Oşa qaybaka, Bez baç'anexun eki». ²³ Şot'in isə me əyitmoğə ibaki pərtə baki, şot'aynak' ki, gele dövlətlüney.

²⁴ İsusen şot'ay pərt baksuna ak'i pine: «Var-dövlət bakalt'oğoynak' Buxaçuğoy padçağluğa baysun heq'ədər çətine! ²⁵ Serine ki, buşe bəke deşiyexun c'ovaksun dövlətlü amdari Buxaçuğoy padçağluğa baysunaxun hasande». ²⁶ Mot'oğə ibakalt'oğon pit'un: «Ketəresa, şuva çark'eşes bakon»? ²⁷ Şot'in isə pine: «İnsanxoynak' мүmkün nu bakala əşurxo Buxaçuğoynak' мүmküne».

²⁸ T'e vədə P'et'eren pine: «Mone, yan hər şeyə bosı vi baç'anexunyan hare». ²⁹ İsusen şot'oğə pine: «Vəx serinaz nex: Buxaçuğoy padçağluğeynak' iz k'oja, iz çuğə, iz viçimoğə, iz bava-nana, nəəl ki əyloğə efi t'etər sa amdar tene bakal ki, ³⁰ me dünyəne şot'oxun hema q'at gele, gələcəyə isə həmişəluğ yəşəyinq nu haq'ane».

*İsusen İz p'uri-bəyinbaksuni barada xibimci kərəm xavare tast'a
(Mat'. 20:17-19; Mrk'. 10:32-34)*

³¹ İsusen İz p'as's'e şagirdə t'öox zapi şot'oğə pine: «Mone, yan Yerusolimayan taysa, xavareçalxonAmdari Ğare barada şampiyoroxal bito bex p'ap'ale. ³² Şot'o Buxaçuğə nu vəbakalxoy kiyel tadalt'un, lağa haq'alt'un, təhk'irbalt'un, Şot'ay çoyel çuk'alt'un.

³³ Şot'o tatarlayınşı oşa besp'alt'un. Xib ğinaxun oşa isə Şo bəyinbakale».

³⁴ Ama şagirdxon me əyitmoğoxun hik'k'al q'amış tet'unbaki. Me əyitmoğoy məənə c'ap'e mandi, şot'oğonal Şot'ay pit'oğo tet'un q'amışaki.

*İsusi k'aç'i amdari pulmoğo qaypsun
(Mat'. 20:29-34; Mrk'. 10:46-52)*

³⁵ İsus Yerixoya İşalayınşakat'an sa k'aç'i amdar yaq'e t'öğöl arsi dilənçilüğəbsay. ³⁶ K'aç'i amdaren iz t'öğölxun gele amdar c'ovaksuna ibaki xavare haq'i: «K'ə bake?» ³⁷ Şot'o pit'un: «Nazaret'lu İsuse memiin c'ovaksa».

³⁸ T'e vədə şot'in harayepi: «Ay Davidi Ğar İsus, za gorox eki!» ³⁹ Bəş tağalt'oğon şot'o q'adağanbi şipbsunt'un çuresay, ama şot'in samalal ost'aare haraypi: «Ay Davidi Ğar! Za gorox eki!» ⁴⁰ İsusen çurpi əmirebi ki, şot'o İz t'öğölk'at'un eçeri. Amdar İşalayınşakat'an İsusen şot'oxun xavare haq'i: ⁴¹ «K'ən çuresa vaynak' baz»? Şot'in pine: «Ay Q'onçux, bez pulmoğon ak'eq'an». ⁴² İsusen şot'o pine: «Vi pulmux qayeşeq'an, vi vë baksunen va çark'esedi». ⁴³ Hat'e saad me amdari pulmux qayeşi, şot'inal Buxaçuğo alxışp'i İsusi baç'anəxune taşi. Amdarxonal mot'o ak'i bitot'in Buxaçuğo alxışt'unbi.

19

İsus q'a Zak'k'ay

1 İsus Yerixoya başı t'et'iin c'ovaneksay.
 2 T'et'iya naloggirbalxoy kalo bakala Zak'k'ay s'ila sa dövlətlü işq'are buy. 3 İsus ak'seynak' içü besebsay. Ama iz boy oq'oloy baksuna görə amdarxoy kiyexun Şot'o ak'es tene baksay. 4 Şot'o görəl bəş t'it'eri sa incilnə xodane laşi ki, İsus t'et'iin c'ovakat'an ak'ane.

5 İsus t'e gala p'ap'at'an ala bəği pine: «Zak'k'ay, usum oq'a şiki. Ğe Zu vi k'oya mandalazu». 6 Şoval usum oq'a şiri İsus müqlüğən q'abulebi. 7 Amdarxon mot'o ak'i t'ot'opsat'un burqi: «Taşi sa günaxkəri k'oyane q'onağ baki!»

8 Zak'k'ay isə turel hayzeri Q'onçuğə metərə pi: «Ay Q'onçux, bez var-dövləti qıt'u kəsibxo payboz, şuxunal haq'suz sa şey ext'ezsa, bip' q'at avuz qaydoz». 9 İsusen şot'o pine: «Ğe me k'oya çark'esune hari, şot'aynak' ki, me amdaral Avrahami ğare. 10 Axırı Amdari Ğar açit'oğə qəveşi çark'est'eynak'e hare».

Amanat təngin barada məsələ
 (Mat'. 25:14-30)

11 İsusen amdarxoynak' sa məsələl exlətebi, şot'aynak' ki, Şo ene Yerusalisa İşalayınşakeney, amdarxonal t'etərt'un fikirbsay ki, Buxaçuğoy padçağluği eyseynak' male mande. 12 İsusen pine: «Sa s'ila amdar əxil sa ölkinə yaq'ane bafst'a ki, t'iya iz padçağ baksuna təst'iğbi qaybakane. * 13 Tağalt'uxun

* **19:12** 19:12 T'e döörəst'ə Rime İmperiin sa bölgün padçağ c'ək'eşi amdar iz kalaluğa burqsunaxun bəş süft'ə Rima taşi iz padçağluğa təstiğbakalaney.

běš iz nökərxoxun vis' tana k'alene, şot'oğo vis' mina † tənginə tadi nexə: "Zu eğamin me tənginen alverbanan".

¹⁴ Ama t'e ölkın amdaxon şot'o nifrətbsuna görə şot'ay baç'anexun elçiğo yaq'abi pest'unst'a: "Me amdari beş padçağ baksuna çurteyansa".

¹⁵ Ama me amdar padçağ baneksa. Qay-bakat'an isə təngə tadi nökərxo izi t'öğöl k'alpest'i şot'oğoy heq'ədər q'azayınşbsunane avabaksun çuresa. ¹⁶ Samcit'in hari nexə: "Ağa, vi sa minan vis' minane eçere". ¹⁷ Ağan şot'o nexə: "Dirbaşnu, bez saat' nökər. Ən mis'ik' sa əşləst'a ext'ibərli c'eyşuna görə va vis' şəhəri loxol kalaluğbsunaz ext'ibərbsa". ¹⁸ P'əmcit'in hari nexə: "Ağa! Vi sa minan qo minane eçere." ¹⁹ Ağan şot'o "vaal qo şəhəri kaloz laxsa" nexə.

²⁰ T'iyəmint'in isə hari nexə: "Ağa! Mo vi vis' mina, kot'o dəsmərə bəc'ürpi ezfe. ²¹ Şot'aynak' ki, vaxun q'izbe. Axırı hun gorox nu eğala sa amdarnu. Nu laxi ganuxun exenst'a, nu ezbi ganuxun exenbsa". ²² Ağan şot'o nexə: "Ay pis nökər, va vi jomoxun c'eğala əyitmoğon biq'oz! Huncə nexnu ki, bezi q'əddar baksuna, nu laxi ganuxun exst'una, nu bit'i ganuxun exbsuna avanuy. ²³ P'oy t'e vədə het'u görə bez tənginə faizen ten tade ki, zu eğat'an bez laxit'uxun avuzin ext'az?"

²⁴ Oşa iz t'öğx bakalt'oğo nexə: "Me amdari kiyexun tənginə ext'i vis' mina bakalt'u tadanan!" ²⁵ Şot'o next'un: "Ağa, axırı şot'ay ene

---

† 19:13 19:13 mina - 100 dirhəmə barabar, 100 ğiluğ maşey.

vis' mina bune!" ²⁶ Ama şot'in coğabe tast'a: "İsə ibakanan, vəx nexzu: şust'a bune, şot'o samalal gele tadeğale, şust'a tenosa, iz kiye bakaloval haq'eğale. † ²⁷ Bezi içoğoy loxol padçağ baksuna nu çureğala bez düşmənxo isə miya eçanan, bez piin bəş içoğoy bula bot'an!"»

İsusi Yerusalisa baysun

(*Mat'. 21:1-11; Mrk'. 11:1-11; İoan. 12:12-19*)

²⁸ İsusen me məsəlinə exlətp'it'uxun oşa p'urum bəş baft'i Yerusaliমাçe taşi. ²⁹ Zeytuni buruğoy döşel bakala Bet'fagen q'a Bet'anya uk'ala ayizmoğo işalayınşakat'an, Şot'in İz şagirdxoxun p'ranna bəş yaq'abi pine: ³⁰ «Ef bəş bakala ayize takinan. T'iya bağat'an hələ şuk'k'alən nu c'idi, çaç sa elemi bala bəğəbalnan. Şot'o şadbi miya eçanan. ³¹ Şiin vəxun "het'aynak'nən me elemi balina şadbsa?" xavar haq'ayin, upanan: "Q'onçuğone lazım"».

³² Şagirdxonal taşi bitova içoğo pi k'inək' at'unk'i. ³³ Şot'oğon elemi balina şadbat'an şot'ay q'onçuğon xavare haq'i: «Me elemi balina het'aynak'nən şadbsa?» ³⁴ Şot'oğon coğabt'un tadi: «Mo Q'onçuğone lazım». ³⁵ Şot'oğon elemi balina İsusi t'öğöl et'unçeri, oşal t'e elemi loxol içoğoy paltara lap'ti İsusa şot'ay loxol arşevt'unk'i. ³⁶ Şo tanesay, amdarxonal Şot'ay tağala yaq'a içoğoy paltarxot'un past'st'ay.

³⁷ İsus hari Zeytun buruğoy döşel p'ap'at'an t'iya bakala şagirdxon içoğoy ak'i bito möcüzöğo

† 19:26 19:26 Mat'. 13:12; Mrk'. 4:25; Luk'. 8:18

göre mǔq baki, Buxaçuğo ost'aar səsen alxıpsat'un burqi:

³⁸ «Q'onçuğoy s'iyen eğala padçağa xeyir-bərəkətq'an baki!

Göynul şip'luğ, ən alloyluğxo alxısq'an baki!» §

³⁹ Amdarxoy arane bakala bəzi fariseyxon Şot'o pit'un: «Məəlim, vi şagirdxoy səsə bot'a!»

⁴⁰ Ama İsusen şot'oğo metəre coğab tadi: «Vəx nexzu, əgər korox şip' çurk'ayin, jëyurxo muzal bakale!»

İsusi Yerusalimeynak' öñöpsun

⁴¹ İsus Yerusalima İşalayınşakat'an şəhərə ak'i şot'aynak' öñönepi. ⁴² Şot'in pine: «K'ə bakoniy, hun ğeq'a bakayin va serluğa taşala yaq'a q'amışakinuy! Ama me yaq' hələ ki vaynak' c'ap'e. ⁴³ İşəəl, va t'etər sa ğimxone yaq'bəsa ki, vi düşmənxon va haq'seynak' eçeri vi q'alin tume k'ul şipi oçala şot'oxun barabar balt'un. Şot'oğon vi bip' t'öğə biq'i va hər tərəfəxun sıxışt'ırışalt'un. ⁴⁴ Vaal, vi boş bakala amdarxoval əfçibalt'un. Vast'a sa jəna jəne loxol tet'un bark'al, şot'aynak' ki, Buxaçuğoy va İşalayınşakala vədinə ten q'amışaki».

İsusi alverçiğo xramaxun şəp'esun

(*Mat'. 21:12-17; Mrk'. 11:15-19; İoan. 2:13-22*)

⁴⁵ Oşa İsus xrame məəlne başi t'et'iya alverbal-toğo şəp'esane burqi. ⁴⁶ Şot'oğo metəre pi: «"Bez k'oj afırıbseynak' bakala k'oj bakale" *

---

§ **19:38** 19:38 İvel məğ. 118:26 * **19:46** 19:46 İsa. 56:7; Yer. 7:11

pine sameşe. Ama vën şot'o fûq'k'alxoy mesanan c'urevk'e!»

⁴⁷ İsusen hər ği xrama zomebsay. Samci bëyinşxon, k'anun zombalxon q'a azuk'i sanballu amdarxon isə Şot'o bespseynak' yaq't'un qəvesay. ⁴⁸ Ama mot'o hetər balt'un avatet'uniy, şot'aynak' ki, amdarxo dim İz hərrəminet'un baksay, Şot'ay jomoxun c'eğala sa əyitəl tet'un c'ovakest'ay. †

20

İsusa tadesi ext'iyər

(Mat'. 21:23-27; Mrk'. 11:27-33)

¹ Ğimxoy sa ği İsusen xrama amdarxo zombi hamal Mûq Xavara yəymişat'an samci bëyinşxo, k'anun zombalxo saal ağsaq'q'alxo Şot'o İşalayinşaki ² pit'un: «Upa bëyn, Hun me əşurxo mani ext'iyərenen bsa? Va me ext'iyərə şina tade?» ³ İsusen şot'oğö metərə coğab tadi: «Zuval vəx metər sa sual tadoz. Za upanan: ⁴ İoanen k'unuk'bseynak' ext'iyərə mayina haq'ey? Göynul bakala Buxaçuğoxun, yoxsa amdarxoxun?»

⁵ Şot'oğonal içoğoy arane maslaatp'i metərt'un pi: «Əgər uk'ayan "Buxaçuğoxuney", t'e vədə "p'oy het'aynak' şot'o vėtenanbaki?" uk'ale.

⁶ Uk'ayan "amdarxoxuney", dirist' azuk'en yax jəlayinşebon. Şot'aynak' ki, amdarxon İoani xavareçal baksuna vət'un».

† **19:48** 19:47-48 Luk'. 21:37

⁷ Axırdal Şot'o "yan avateyan mayına" pit'un coğab tadi. ⁸ İsusen isə şot'oğö pine: «T'e vədə Zuval vəx me əşurxo mani ext'iyären bsuna uk'alatez».

Pis bağbanxoy barada məsələ
(*Mat'. 21:33-46; Mrk'. 12:1-12*)

⁹ Mot'oğö pit'uxun oşa İsusen amdarxoy-nak' metər sa məsələne exlətpsa burqi: «Sa amdaren t'ulluğə lasaksa. Oşa t'e t'ulluğa bare vədine içü p'ap'ala paya tast'uni şərten bağbanxo tadi q'erəz ölkinəne taysa. Şo t'et'iya boxoy vaxt' manst'uni s'iyene taysa. *
¹⁰ Hari t'ul p'ap'i vədine t'e bağbanxoy t'öğöl iz nökerəne yaq'absa ki, izi paya şot'oğoxun ext'ane. Ama t'ulluği əsp'alxon t'e nökerə t'api kul ams'i yaq'at'unbsa. ¹¹ T'ulluği q'onçuğon q'erəzəl sa nökerə yaq'absa, ama bağbanxon mot'oval t'api biyaburt'unbsa, kul ams'i qoşt'un yaq'absa. ¹² T'ulluği q'onçuğon xibimci nökerəl yaq'anebsa, ama bağbanxon şot'oval yaralayınşi şəp't'unsa. ¹³ T'e vədə t'ulluği q'onçuğon nexə: "İsə k'ə baz? Barta bez bakal nu bakal sa ğara yaq'abaz, bərkə şot'o hörmətbat'un". ¹⁴ Ama bağbanxon şot'o ak'i içoğoy arane exlətp'i next'un: "Mo varise! Ekinan kot'o bəsp'en ki, miras yaxq'an mandi". ¹⁵ Haketərəl bsat'un, şot'o t'ulluğaxun c'evk'i best'unbsa.

İsə ef zənden, t'ulluği q'onçuğon şot'oğö k'ə bale? ¹⁶ Şot'in hari me bağbanxo əfçibale,

---

* **20:9** 20:9 İsa. 5:1-7

t'ulluğa isə q'erəzt'oğo tadale». Amdarxon mot'o ibaki "Buxaçuğon maq'an bi!" pit'un.

17 Ama İsusen şot'oğoy piin boş bəği pine: «P'oy me Şam k'ə upsuna?

"Barizap'k'alxon bosı jě Ən vacib t'öğin jěne baki". †

18 Me jěne loxol bitalo şareğale, jě mat'ay loxol bitayın isə şot'o č'ak'k'ale».

19 K'anun zombalxon q'a samci bəyinşxon q'amışt'unbaki ki, İsusen me məsəlinə içoğoy baradane exlətp'i. İmkan bakiniy Şot'o hat'et'iya bit'unq'oy, ama amdarxoxun q'it'unbsay.

Hər tani iz haq'q'

(Mat'. 22:15-22; Mrk'. 12:13-17)

20 K'anun zombalxon q'a samci bəyinşxon İsusı bač'anexun busmışt'unbsay. Şot'ay t'öğöl sa hema amdaral yaq'abet'unıy. T'e amdarxon içoğo təmiz ak'est'i dim İsusı t'öğöl bakalat'unıy, İz jomoxun sa sərf əyit c'eğala k'inək' isə Şot'o biq'i Rimen təyinbi kalat'ay kiyel tadalat'unıy.

21 Şot'oğon İsusaxun xavart'un haq'i: «Məəlim, yan avayan ki, Hun düzen əyitp'i zombsa, şuk'k'aleynak'al tərəfkəşluğ tenbsa. Buxaçuğoy yaq'a düzen zombsa. 22 İse upa bəyn, beşi Rime imp'erat'ora nalog tast'un düze, yoxsa təə?»

23 Ama İsusen şot'oğoy bic'luğa q'amışaki metəre pi: 24 «Za sa dinar ak'est'anan. Şot'ay loxol bakala şikil q'a s'i şiya?» Şot'oğon coğabt'un tadi: «İmp'erat'ori». 25 İsusen şot'oğo

† 20:17 20:17 İvel məğ. 118:22

pine: «T'e vədə imp'erat'ori haq'q'a imp'erat'ora, Buxaçuğoy haq'q'a isə Buxaçuğo tadanən».

²⁶ Metər, İsusə amdarxoy bəş əyiti loxol biq'es tet'un baki. Şot'ay coğabal mat mandi şip' çurt'unpi.

Bəyinbaksuni barada sual

(*Mat'. 22:23-33; Mrk'. 12:18-27*)

²⁷ Bəyinbaksun tene bu uk'ala sa hema saduk'eyen‡ İsusə t'öğöl hari xavare haq'i: ²⁸ «Məəlim, Moiseyen yaynak' metərə şampe: "Əgər sa amdari laşk'oy baki viçi əyelsuz biyayin, şot'in t'e viçey süpür mandi çuğə haq'i p'uri viçey nəsilə davam beq'an".

§ ²⁹ Məsələn, vüğ viçine baksa. Samcit'in sa çuuxe haq'sa, içoğoy əyel bakinut' bisane. ³⁰ Oşa p'əmcə viçene me çuğə haq'sa, ama şoval içoğoy əyel bakinut' bisane. ³¹ Oşa xibimcit'inal şot'o haneq'sa. Haketər vüğ viçey vüğəranal me çuğə haq'i, ama içoğoy əyel bakinut' bisat'un. ³² Axırda me çuux içal bisane. ³³ P'oy isə p'uriyoroş bəyinbakat'an me çuux şot'oğoy mat'ay çuux bakale? Axırı, vüğ viçey vüğəranal me çuğə haq'ened».

³⁴ İsusən şot'oğə metərə coğab tadi: «Me döörin amdarxo laşk'oyt'un baksa, işq'arat'un taysa. ³⁵ Ama p'urit'oğoy bəyinbakit'uxun oşa həmişəluğ yəşəyinşə layiğ hesabkalorox

‡ **20:27** 20:27 saduk'eyen - Rime hökmətəxun gəç bakala arist'ok'rat p'art'iya. İvel Şamaxun tək Moiseyi qə girkət'un q'abulbsay, nə bəyinbaksuna, nə angelxo, nəəl axırinci ğine tet'un vəbaksay. § **20:28** 20:27-28 K'an. 25:5; Ap'ost'. 23:8

isə nə lašk'oy tet'un bakal, nə işq'ara tet'un tağal. ³⁶ Ene biyalatet'un, şot'aynak' ki, angelxo oşq'ardalt'un, bəyinbakala ğarmux baksuna görəl şorox Buxaçuğoy ğarmuxt'un. ³⁷ Moiseyenal şaşe barada bakala hadisinə şamk'at'an Q'onçuğo "Avrahami Buxaçu, İsaak'i Buxaçu saal İak'ovi Buxaçuşe" nexə. Metər, Moiseyen içinal p'urit'oğoy bəyimbaksunane ak'est'a. * ³⁸ Buxaçu p'urit'oğoy tene, dirist't'oğoy Buxaçuşe, axırı Şot'aynak' bito dirist'e».

³⁹ K'anun zombalxoy bəzit'oğon metərt'un pi: «Məəlim, Hun he gözəlen pi». ⁴⁰ Eneyal İsusaxun sa şey xavar haq'suna zap't'unşi.

Xrist'os şi Ğara?

(Mat'. 22:41-46; Mrk'. 12:35-37)

⁴¹ T'e vədə İsusen şot'oğoy pine: «Het'aynak't'un nex ki, Xrist'os Davidi Ğare? ⁴²⁻⁴³ Axırı Daviden için "İvel məğurxo" girke boş "Q'onçuğon bez Q'onçuğoy pine: Zu Vi düşmənxo Vi turin oq'a sakamin Bez yön tərəf arsa" † pene.

⁴⁴ Metərluğen, Daviden Şot'o "Ağa" pine k'ale. T'e vədə Şo hetərə Davidi ğar bakes bakon?»

K'anun zombalxoxun vəx bəğanan

(Mat'. 23:5-7; Mrk'. 12:38-40)

⁴⁵ Amdarxon bitot'in me əyitmoğoy ümüxlaxat'an, İsusen İz şaqirdxo pine:

* **20:37** 20:37 C'eys. 3:6 † **20:42-43** 20:42-43 İvel məğ. 110:1

46 «K'anun zombalxoxun vəx bəğanan. Şot'oğoy çureğalo boxoy paltar lapi tarapsun, amdarxoy içoğo bazarin meydanxo ak'i p'ə kiin kulkiye biq'i "xeyirq'an baki" upsun, sinagogxo q'a q'onaxluğxo best'a arst'une. 47 Şot'oğon süpür çupuğoy dövlətə ut'unksa, oşa isə içoğo ak'est'eynak' boxoy afırt'unne. Me amdarxoy caza lap bihi bakale».

21

Süpür çuğoy nəzir (Mrk'. 12:41-44)

1 İsusen xrama bakala nəziri q'utin t'öğöl nəzir laxala dövlətlü amdarxone bəğsay. 2 Şot'in sa kəsib süpür çuğoyal nəziri q'utina p'ə lep't'on * təngə laxsuna anek'i.

3 İsusen pine: «Vəx düzinəz nex: me kəsib süpür çuğon bitot'uxun gele təngəne laxi. 4 Şot'aynak' ki, bitot'in içoğoy bakala ganuxunt'un laxi, me çuğon isə iz kəsib ganuxun, iz xaşluğeynak' kiye bakalt'une tadi».

Dünyəni axırı işalayınşaksuni nişanxo (Mat'. 24:1-28; Mrk'. 13:1-23)

5 T'iya bakalt'oğon xrame q'əşəng jëyurxoxun, Buxaçuğoy s'iyal laxesi payurxoxun exlətp'at'an İsusen pine: 6 «T'etər ğimxo eğale ki, vən memiya ak'alt'oğoxun hik'k'al tene mandal. Jëne loxol jë tene mandal, bito oçalaxun barabar bakale».

* 21:2 21:2 lep't'on - ən mis'ik' təngə

⁷ Şot'oxun xavart'un haq'i: «Məəlim, me Vi piyoroX hevaxt' bakale? Me əşurxoy İşalayınşaksuna mani möcüzəlü nişanxon ak'est'ale?» ⁸ İsusen pine: «Eht'iyat'lu bakanan, feret' ma bakanan! Şot'aynak' ki, Bez s'iyen gele amdaren hari "zu Şozu", "vaxt' İşalayınşakene" uk'ale. Şot'oğoy bač'anexun ma baft'anan. ⁹ Davoğoy q'a amdarxoy eşesuni s'iya ibakat'an ma q'ıbanan. Şot'aynak' ki, morox süft'ə bakalane. Ama mo hələ axır tene».

¹⁰ Oşa şot'oğoy metərə pi: «Azuk' azuk'i, padçağluğ padçağluğı loxol eşeğale. ¹¹ Ost'aar oçal galpsunxo, hər gala busaluğ, pis azarxo saal dəhşətlü əşur bakale, göyenal yax möcüzəlü nişanxo ak'est'ale.

¹² Ama bito me əşurxoxun bəş Za görə vəx biq'alt'un, təqıbbalt'un, zindanxo badalt'un. Vəx sinagogxo q'a padçağxoy saal kalaluğbalxoy bəş coğab tast'eynak' taşalt'un. ¹³ Morox vəynak' Mıç Xavara yəymişbseynak sa fürsət bakale.

¹⁴ Vənal saturbəş k'ə coğab tast'uni barada ma fikirbanan. ¹⁵ Şot'aynak' ki, Zu vəx t'etər sa exlətpsuni yönə avabaksun q'a haq'ıl tadoz ki, ef bəş c'eğalt'oğoy saycət'in nə ef sa əyitə p'ə bes tene bakal, nəəl ki şot'ay bəş çurpes tene bakal. † ¹⁶ T'etər bakale ki, vəx lap ef nanoğon, bavəğon, viçimoğon, q'oomxon q'a dost'urxonal biq'est'alt'un, vəxun bəzit'oğoy bəsp'esaldalt'un. ¹⁷ Za görə bitot'in vəx nifrət balt'un. ‡ ¹⁸ Ama ef belxun sa popal kam tene bakal. ¹⁹ Hər şeyə portbsunen ef elmoğoy çark'est'alnan.

† **21:15** 21:14-15 Luk'. 12:11-12 ‡ **21:17** 21:12-17 Mat'. 10:17-22

20 Q'oşunxoy Yerusalmi bip' t'öğə haq'layınşbsuna ak'at'an avabakanan ki, şot'ay vərən baksuni vaxt' işalayınşakene. 21 T'e vədə İudeyina bakalorox bito buruxmoğoq'at'un t'it'eri, barta şəhərə bakalorox t'et'iin c'ereq'at'un, şəhərexun t'öğx bakalorox isə t'et'iya maq'at'un başi. 22 Şot'aynak' ki, me ğimxo həyif haq'ala ğimxo bakale, bito şameşiyorox bex p'ap'ale. Ş 23 T'e ğimxost'a bñhi çupuğoy q'a dös tadala çupuğoy vay hala! Şot'aynak' ki, me ölin bel kala bələ eğale, Buxaçuğoy əcuğal me azuk'i bel barale. 24 Şorox q'ılncaxun biyalt'un, q'erəz millətxonal şot'oğə kiyel badi içoğoy əsir balt'un. Hametərəl, Yerusalm q'erəz millətxoy kiyel bakala vaxt' çark'amin, şəhər şot'oğoy turin oq'a çaxçuxegale.

Amdari Ğare eysun

(Mat'. 24:29-35; Mrk'. 13:24-31)

25 Göynul bakala bəğen, xaşen, muç'uliğon möcüzəlü nişanxo ak'est'alt'un. Millətxo oçali çoyel bakala dənizi gürultinaxun q'ıya baft'alt'un, şot'oğon koruğ ak'alt'un. *

26 Oçali loxol eğala bəlinəxun amdarxon içoğə açesp'alt'un, şot'aynak' ki, göynul bakala p'lanet'xo jik'eğale. 27 T'e vədə şot'oğon Amdari Ğare asoyxoy loxol tamtarağen q'a İz kala zoren eysuna ak'alt'un. 28 Me əşurxo bex p'ap'sa

---

Ş 21:22 21:22 Yer. 5:29; Hos. 9:7 * 21:25 21:25 İsa. 13:10; Yez. 32:7; Yol. 2:31; Qay. əyit 6:12-13

burqat'an tıkbaki ef bula alabanan, şot'aynak' ki, ef çark'esun ene işane».

²⁹ Oşa İsusen şot'oğoynak' sa məsələl eneçeri: «İncilnə xoda q'a mandi xodurxo bəğanan: ³⁰ şot'oğon xazal qayk'at'an vən mot'o ak'i avananbaxsa ki, yöy ene işane. ³¹ Haketərəl vən me şeymoğoy burqesuna ak'at'an avabakanan ki, Buxaçuğoy padçağluğ işane. ³² Vəx düzinəz nex: hələ me nəsil c'ovaki tağamin morox bito bex p'ap'ale. ³³ Göy q'a oçal c'ovaki taneğon, ama Bezi əyitmux sal sa vədə c'ovaki tene tağon.

³⁴ Bəğanan ki, ef fikir tarapsuni, uğsuni saal hetər yəşəyişbsuni loxol maq'an baki, tene t'e ğinen vəx bürdən biq'ale, sal ef xavaral tene bakal! ³⁵ Axırı t'e ği oçali çoyel yəşəyişala amdarxoy bitot'aynak' eğale. ³⁶ Vənal ef bel eğala me bəloğoxun çark'eşi Amdari Ğare bəş çomas'i çurpes bakseynak' afırıpsunaxun çurmapanan».

³⁷ İsusen hər ği xrama amdarxo zomebsay, üşena isə taşi Zeytuni burux uk'ala galane c'ovakest'ay. † ³⁸ Savaxt'an üşenen isə camaat İsusə ümüxlaxseynak' Şot'ay t'öğöl, xramat'un eysay.

22

İsusə bəspseynak' həzirluğ bəğsun

(Mat'. 26:1-5; Mrk'. 14:1-2; İoan. 11:47-53)

¹ Əyinsuz Şume axsibay işalayinşebaksay. Me axsibayi s'iya C'ovaksuni axsibayal next'uniy.

† **21:37** 21:37 Luk'. 19:47-48

* 2 Samci bëyinšxon q'a k'anun zombalxon camaati İsusı bač'anexun taysunaxun q'ıt'unbsay, šot'aynak'al Šot'o bespseynek' sa yaq't'un qəvesay.

İuday İsusı toyst'un

(*Mat'. 26:14-16; Mrk'. 14:10; İoan. 13:18-30*)

3 Hame vədə Şeytan p'as's'e şagirdaxun soğo bakala, İsk'ariot' k'aleğala İuday boşe başı.

4 Šot'inal taşı samci bëyinšxoxun q'a xrame q'aroolçiğoy kalat'oğoxun İsusı şot'oğoy kiyel mani yönen tast'uni barada exlətebi. 5 Şorox müqt'unbaki, şot'o təngə tast'unat'un əyit tadi.

6 İudal irəzine baki. Šot'in İsusı camaataxun c'əp'k'in şot'oğoy kiyel tast'eynak' yaq'e qəvesa burqi.

Axırncı biyəsin ukun

(*Mat'. 26:17-30; Mrk'. 14:12-26; İoan. 13:21-30; 1 K'or. 11:23-25*)

7 Əyinsuz šume axsibayı C'ovaksuni axsibayı q'urbanluğ q'uzina šamk'ala ği hare. † 8 İsusen P'et'era q'a İoana bəş yaq'abi pine: «Takinan, yaynak' axsibayı ukuneynak' həzirluğ bəğanan».

9 Šot'oğon isə İsusaxun xavart'un haq'i: «P'oy həzirluğa maya bəgen?»

10 İsusen şot'oğo pine: «Bəğanan, vən şəhərə bağat'an ef bəş gamaten xe taşala sa amdar c'eğale. Šot'ay bač'anexun takinan, şo bağala k'oya bakinan. 11 T'e k'ojin q'onçuğo upanan: "Məəlimen vaxun xavare haq'sa: <Bez şagirdxoxun sagala C'ovaksuni

* 22:1 22:1 C'eys. 12:1-27 † 22:7 22:7 C'eys. 12:1-27

axsibayi ukuna ukseynak' q'onaği otağ maya?
 >" ¹² K'ojin q'onçuğon vëx alin k'oya həzirbaki
 sa otağ ak'est'ale. T'et'iya həzirluğ bəğanan». ¹³ Şot'oğon taşi hər şeyə İsusen pi k'inək't'un
 ak'i, C'ovaksuni axsibayi ukuneynak' həzirluğa
 bët'unği.

¹⁴ Ukuni vədə hari p'ap'at'an İsus
 ap'ost'olxoxun sagala sulfin bel areşi. ¹⁵ İsusen
 şot'oğə pine: «Zu koruğ aksa burqamin me
 C'ovaksuni axsibayi ukuna vëxun sagala uksuna
 gelez çuresay. ¹⁶ Vëx mot'oz nex: Buxaçuğoy
 padçağluğa C'ovaksuni axsibay k'ə upsuni tam
 çoyel c'eğamin, Zu me axsibayi ukuna ene
 ukalatezu».

¹⁷ Oşa İsusen cama ext'i şükürbi pine: «Mot'o
 ext'anan, ef arane cöybanan. ¹⁸ Vëx nexzu:
 Buxaçuğoy padçağluğ eğamin Zu t'ulen tadala
 me baraxunal ũğalatez».

¹⁹ Oşa İsusen şumal ext'i şükürebi. Şot'o cöybi
 İz şagirdxo tadi pine: «Mo vëynak' q'urban
 tadeğala Bez bədəne. Za eyex bast'eynak' metər
 banan».

²⁰ Haketərəl biyəsin ukunaxun oşa camane
 ext'i pi: «Me cam vëynak' barala Bez p'iyen
 ğaçeşi Təzə İrəzilüğe. † ²¹ Ama mone, Za
 xəyənətbalt'in Zaxun sagala iz kula me sulfi-
 nane boxost'a. § ²² Amdari Ğar İçeynak'
 hetər samesenesa t'etərə taysa, ama Şot'o
 xəyənətbala amdari vay hala!» ²³ Şagirdxon me

---

† 22:20 22:20 Yer. 31:31-34 § 22:21 22:21 İvel məğ. 41:9

amdari içoğoy bošt'an şuva bakes bakon pi sun-sunaxun xavar haq'sat'un burqi.

²⁴ Oşa içoğoy arane ən kalo şu hesabbaksuni baradal sa exlote baki. * ²⁵ Ama İsusen şot'oğō pine: «Q'erəz millətxoy padçağxonal q'a kalaluğbalxonal amdarxoy loxol kalaluğt'unbsa, oşal içoğō şot'oğōy havadart'un † hesabbsa.

²⁶ Ama vən metər ma bakanan! Barta ef arane ən kalo ən mis'ik'o k'inək'q'an baki, kalaluğbaloval q'ulluğçi k'inək'q'an baki. ‡

²⁷ Axiri şuva kalo, sulfin bel arşiyo, yoxsa q'ulluğ balo? Sulfin bel arşiyo tene ki? Ama Zu ef arane q'ulluğçi k'inək'zu. §

²⁸ Zu sınaxxoxun c'ovakat'an Zaxun sa gala bakiyoroş vənnan. ²⁹ Bez Bavan Za padçağluğa tapşurbi k'inək', Zuval vəxəz padçağluğ tapşurbsa ki, ³⁰ vənal Bez padçağluğast'a Bez sulfin bel arşi kəyi-üğənan, hamal İsraili p'as'se tayfina divanbseynak' taxt'urxo arşanan.

P'et'eri danmişaksuna saturbëš avabakest'un

(*Mat'. 26:31-35; Mrk'. 14:27-31; İoan. 13:36-38*)

³¹ «Simon, Simon! Şeytanen vəx arum k'inək' xaxalaxun c'ovakest'eynak' ene icazina haq'ene.

³² Ama Zu vast'a bakala vəluğ maq'an açi pi vaynak' afırızpi. Oşa hun p'urum Zaç qaybakat'an vi viçimoğō ük' tada». ³³ Şot'in İsusə coğabe tadi:

---

* **22:24** 22:24 Mat'. 18:1; Mrk'. 9:34; Luk'. 9:46 † **22:25** 22:25 havadar - t'iyəmint'oğō köməybala amdar. Kalaluğbalxoynak' q'a c'ək'əsi amdarxo tadeğala s'i. ‡ **22:26** 22:25-26 Mat'. 20:25-27; 23:11; Mrk'. 9:35; 10:42-44 § **22:27** 22:27 İoan. 13:12-15

«Ay Q'ončux, zu Vaxun zindanal, bisunal taysuna həzirzu». ³⁴ Ama İsusen pine: «P'et'er, va nexzu: ğe dadalen elk'amin hun Za çalxsunaxun xib kərəm danmişakalnu».

³⁵ Oşa şagirdxoxun xavare haq'i: «Zu vəx təngəsuz, toraysuz, torok'alsuz yaq'abat'an sa şeyaxun koruğ ak'enan?» Şot'oğon coğabt'un tadi: «Sal sa şeyaxun». * ³⁶ T'e vədə İsusen şot'oğə pine: «Həysə isə şi ki təngə q'a toray bune şot'o ext'eq'an. Q'ılinc nu bakalt'inal iz paltara toydi q'ılincq'an haq'i. ³⁷ Şot'aynak' ki, vəx nexzu: İvel şamast'a bakala "k'anuna pozmişalt'oğoxun taye baki" † əyitə tam bex p'ap'esp'iz buq'on. Şot'aynak' ki, Bez barada şameşiyorox bito bakale». ³⁸ Şot'oğon pit'un: «Ay Q'ončux, mone, memiya p'ə q'ılince bu». Şot'in isə şot'oğə pine: «Bəse».

İsusi Zeytun buruğoy bel afırıpın
(*Mat'. 26:36-46; Mrk'. 14:32-42*)

³⁹ İsus c'eri həmişənin k'inək' Zeytun buruğone laşi. İz şagirdxoval İz bač'anexunt'un taşi. ⁴⁰ T'iya p'ap'at'an İsusen şot'oğə pine: «Afırıpınan ki, sinəyınşaksun vəxun əxilq'an baki».

⁴¹ İsus İç isə şot'oğoxun sa jě boses bakala q'ədər aralayınşaki, oşa diz çökt'i afırınəpi. ⁴² Şot'in metərə pi: «Ay Bez Bava, əgər mümkünesa, me cama ‡ Zaxun əxilba. Ama Bez təə, barta Vi çureğala k'inək'q'an baki».

---

* **22:35** 22:35 Mat'. 10:9-10; Mrk'. 6:8-9; Luk'. 9:3; 10:4 † **22:37** 22:37 İsa. 53:12 ‡ **22:42** 22:42 cam - İsusi xaçe loxol bisuni nişan

⁴³ T'e vədə göynuxun sa angel İsusə ak'eşi İçu zore tadi. ⁴⁴ İsusen əzyət aksun samalal ük'en afırınney. Şot'ay ap' oq'a bitala p'iye k'at'punxo k'inək'ey.

⁴⁵ İsus afırıpıt'uxun oşa hayzeri İz şagirdxoy t'öğöle hari, ama şot'oğə nep'axe ak'i. ⁴⁶ Şot'in İz şagirdxo pine: «Het'aynak'nan bask'e? Hayzeri afırıpınan ki, sinəyişaksun vəxun əxilq'an baki».

İsusi biq'esun

(Mat'. 26:47-56; Mrk'. 14:43-50; İoan. 18:3-12)

⁴⁷ Mone, İsusen metər əyitk'ala vədine, bürdən sa dəst'ə amdare ak'eşi. P'as's'e şagirdxoxun soğə bakala, İuda uk'ala şagird isə t'e dəst'in bəşe taysay. Şo İşalayınşebaki ki, İsusə muçk'ale. ⁴⁸ Ama İsusen şot'o pine: «İuda, yəni Amdari Ğara sa muçbsunenen toyst'a?»

⁴⁹ İsusi hərrəmine bakalt'oğon isə me əşurxo ak'at'an şot'o pit'un: «Ay Q'onçux, bərkə beş q'ılincxo ext'en?» ⁵⁰ Hat'e dayğal şot'oğoy sunt'in q'ılincen duği samci bəyişxoy kalat'ay nökeri yön ümoğə tumexun bonet'i. ⁵¹ Ama İsusen "bəsp'anan!" pi İz kula nökeri ümoğoy loxol laxi şot'o q'olayebi.

⁵² Oşa İsusen İz baç'anexun hari samci bəyişxo, xrame q'aroolçığoy kalat'oğə saal ağsaq'q'alxo pine: «Zu amdard fūq'k'alzu ki? Q'ılincen q'a maqen het'aynak'nan hare Bez

baç'anexun? ⁵³ Zu hər ği vəxun sagala xramazuy, t'e vədə Za galtenanst'ay. Ama həysə ef vaxt'e hare - bayıq'luği § kalaluğbala vaxt'!» *

P'et'eri İsusaxun danmişaksun

(*Mat'. 26:57-58; 26:67-75; Mrk'. 14:53-54; 14:65-72; İoan. 18:13-18; 18:25-27*)

⁵⁴ İsusə biq'i tat'unşeri, Şot'o samci bəyinşxoy kalat'ay k'oyat'un eçeri. Samal aralu isə P'et'eral şot'oğoy bağ'anexun tanesay. ⁵⁵ Məəlin biyex eçeri aruxt'unbi. P'et'eral hari t'e aruğoy hərrəmine arşit'oğoy arane areşi.

⁵⁶ Aruğoy işiğ P'et'eri loxole biti, t'iya bakala çuux nökerxoy sunt'inal şot'o anek'i. Şot'in P'et'eri loxol saal bəği pine: «Moval İsusaxun sagalaney». ⁵⁷ Ama P'et'eren "ay çuux, zu t'e amdara çaltexsa!" pi danmişebaki.

⁵⁸ Samal oşa q'erəz sa amdarenal şot'o ak'i pine: «Hunal şot'oğoxun soğonu». Ama P'et'eren pine: «Təə, ay işq'ar!»

⁵⁹ Sa saadaxun oşa q'erəz sa amdarene ak'i pi: «Həgigiyal, me amdar şot'oxun sagalaney! Ate-nank'sa ki, mo galileyalune?» ⁶⁰ Ama P'et'eren pine: «Ay işq'ar, hun het'uxunen əyite avatez».

Mot'o uk'ala vədine dadalen elepi. ⁶¹ T'e vədə Q'onçuğon fıırpi P'et'eri loxole bəği. P'et'eriyal Q'onçuğon içü "ğe dadalen elk'amin hun Zaxun xib kərəm danmişakalnu" pi əyit eyexe baft'i. ⁶² Şoval t'et'iin c'eri hönkür-hönkür önönepi.

---

§ 22:53 22:53 bayıq'luği - yəni, şeytani * 22:53 22:53 Luk'. 19:47-48; 21:37

⁶³ İsusı q'aroola zap'k'ala amdarxon isə Şot'o lağa haq'i t'ap't'unney. ⁶⁴ Şot'ay pulmoğo ğaç'p'i xavart'un haq'say: «Sa xavareçalluğba bəyn, va şina duği?» ⁶⁵ Şot'o q'erəzəl gele əyitmux pi lağat'un haq'say.

İsus Kala Şurin bəş

(*Mat'. 26:57-66; Mrk'. 14:53-64; İoan. 18:19-24*)

⁶⁶ Kəybakat'an azuk'i ağsaq'q'alxoy, samci bəyinşxoy saal k'anun zombalxoy Kala Şurane gireşi, İsusal içoğoy bəşt'un c'evk'i. ⁶⁷ Şot'oğon pit'un: «Yax düz upa, hun Xrist'osnu?» İsusen şot'oğo pine: «Vəx uk'ayiz, tenan vėbakal, ⁶⁸ vəxun xavar haq'ayiz isə Za coğab tenan tadal. ⁶⁹ Ama mone, mot'oxun oşa Amdari Ğar zorba Buxaçuğoy yön tərəf arsale». ⁷⁰ Şot'oğoy bitot'in xavare haq'i: «İsə Hun Buxaçuğoy Ğarnu?» İsusen şot'oğo coğabe tadi: «Vənnan nexə ki, Zu Şozu». ⁷¹ T'e vədə şot'oğon pit'un: «Ene q'erəz şahidluğa k'ə eht'iyəce bu ki? Me əyitə İz jomoxunyan ibaki!»

23

İsus Rimen təyinbi başçı P'ilat'i q'a Galileyin kalo İrodi bəş

(*Mat'. 27:1-2; 11-26; Mrk'. 15:1-15; İoan. 18:28-19:16*)

¹ T'e vədə Kala Şurin üzviyox bito hayzeri İsusə P'ilat'i t'öğölt'un taşeri. ² Şot'o taxsırkər c'evksun çureşi pit'un: «Yan q'ərarayan hari ki, me amdaren beş millətə yaq'nuxune c'evksa.

Amdarxo imp'erat'ora nalog tast'unu tene bare, içü isə Xrist'os pi padçağə hesabbsa».

³ P'ilat'en Şot'oxun xavare haq'i: «Hun iudeyxoy padçağnu? İsusen coğab tadi şot'o pine: «Hunen metər nex». ⁴ P'ilat'en samci bəyinşxo q'a camaata pine: «Zu me amdarast'a sal sa taxsır atezak'sa». ⁵ Ama şot'oğon içoğoy əyitin loxol çurpi pit'un: «Me amdaren Galileyi-naxun burqı me oçalxol şirik' dirist' İudeyina İz zombsunen camaata yaq'nuxune c'evksa».

⁶ P'ilat'en Galileyin s'iya ibaki xavare haq'i: «Me amdar galileyalune ki?» ⁷ İsusi İroden kalaluğbala oçalaxun baksuna avabakiyal Şot'o İrodi t'öğölə yaq'abi. Şot'aynak' ki, t'e vədə İrodal Yerusalamaney.

⁸ İroden İsusu ak'i gele müqəbaki. Şot'aynak' ki, Şot'ay barada t'ema ibakeney ki, Şot'o gele vaxt'axun aksune çuresay. Şot'in İsusi içeynak' sa möcüzə ak'est'unane çuresay. ⁹ İroden Şot'o gele sualxone tadi, ama İsusen şot'o sal sa coğab tene tadi.

¹⁰ Samci bəyinşxon q'a k'anun zombalxon hayzeri gele əyitmux pi Şot'o taxsırkərt'un c'evksay. ¹¹ İroden q'a iz əsk'ərxon isə İsusi loxol boşşamin axşumpi lağa haq'it'uxun oşa Şot'o padçağ k'inək' lapest'i qaydı P'ilat'i t'öğölt'un yaq'abi. ¹² Süft'ə sunaxun düşmən bakala P'ilat' q'a İrodal t'e ğinaxun oşa dost't'un baki.

¹³ T'e vədə P'ilat'en samci bəyinşxo, kalaluğbalxo saal camaata topbi ¹⁴ şot'oğə pine: «Vən me amdara bez t'öğöl şot'aynak'nan eçere

ki, kot'in amdarxo yaq'nuxune c'evksa. Mone, zu ef piin bēš me mäsəlinə bēği q'əraraz hari ki, me amdarast'a ef uk'ala əşurxost'a saal sa taxsır butene. ¹⁵ İrodental sa taxsır tene ak'i, şot'aynak'al beş loxole qaydi. İsə vəncə ananksa ki, me amdaren bisuna layiğ bakala sal sa əş tene biq'e. ¹⁶ Şot'aynak'al kot'o saycə t'apsuni caza tadi tərboz». ¹⁷ Hər usen P'ilat'en me axsibaya görə sa biq'əsit'u tərebsay. ¹⁸ Ama camaaten harayepi: «P'ureq'an, p'ureq'an! Yaynak' Barabbina tərba!» ¹⁹ Barabba isə şəhərə amdarxo hökmətə q'arşi əqevksuna görəne zindana boşəy.

²⁰ P'ilat'en İsusə tərbsuni tərəf baki p'urum amdarxoxun əyitepi. ²¹ Ama şot'oğon «kot'o xaçə loxol t'əq't'a, xaçə loxol t'əq't'a!» uk'a harayt'unney.

²² P'ilat'en xibimci kərəm xavare haq'i: «Axırı me amdaren k'ə pisluga be? Zu kot'o besp'est'una layiğ bakala sal sa taxsır tez aksa. Mot'o görəl Kot'o saycə t'apsuni caza tadi tərboz». ²³ Ama şot'oğon p'urum içoğoy əyiti loxol çurpi harayk'a şot'ay xaçə loxol t'əq'tesunat'un tələbbsay. Camaaten uk'aloval baneki.

²⁴ P'ilat'en şot'oğoy çureğalt'u bine: ²⁵ şot'in amdar bespsuna görə, amdarxo hökmətə q'arşi əqevksuna görə biq'əsi amdara tərebi. İsusə isə şot'oğoy kiyele tadi.

İsusi xaçə loxol t'əq't'esun

(*Mat'. 27:32-44; Mrk'. 15:21-32; İoan. 19:17-25*)

²⁶ Əsk'ərxon İsusə t'əq'st'a taşat'an, hame vədine ayizexun eğala Simon s'iye k'irenalı sa amdara biq'i xaça şot'ay baç'ane lat'unxi. Şot'in İsusı baç'anexun taşı xaça taşalaney.

²⁷ İsusı baç'anexun gele amdarxo, Şot'aynak' öñöpi neğ şik'ala çupuxe taysay. ²⁸ İsusen fıırıpı şot'oğö pine: «Ay Yerusalmı xuyərmux, Bez dərden ma öñöpanan. Vəynak' q'a ef əyloğöynak' öñöpanan. ²⁹ Şot'aynak' ki, t'etər ğimxone eysa ki, "he bəxt'əvərə songsuzxo, me dünyəne əyel nu eçeri q'a döş nu tadi çupuxxo!" uk'alt'un. ³⁰ Me vədə "buruxmoğö <beş loxol bitanan!>, təpöğö <yax but'k'an!> uk'alt'un". *

³¹ Şot'aynak' ki, əğər göyün xode bel me əşurxo et'unşt'asa, t'e vədə q'arı xoda k'ət'un bon?» †

³² İsusaxun sagala p'ə cinəyətkərəl bespsat'un taşt'ay. ³³ Şorox "Kəllə" uk'ala gala hari p'at'unp'i. T'iya Şot'oval t'e p'ə cinəyətkərəl - sunt'u İz yön, t'e sunt'u isə İz tərs tərəf xaçe loxol t'əq't'undi. ³⁴ İsusen pine: «Ay Bava! Me amdarxo bağışlayınşa, şot'aynak' ki, içoğöy k'ə bsuna içanal tet'un ava!» Əsk'ərxon isə çöp bosı İsusı paltara içoğöy arane cöyt'unbi. ‡

³⁵ Camaaten çurpi tamaşanebsay. T'iya samci bəyinxon q'a k'anun zombalxonal İsusə lağa haq'i next'unıy: «Mot'in q'erəzt'oğone çark'est'ay. Əğər Buxaçuğon c'ək'p'i Xrist'osesa,

* **23:30** 23:30 Hos. 10:8; Qay. əyit 6:16 † **23:31** 23:31 - Memiya İsusen İçu "göyün xod" upsunen İzi düzgünluğa, günaxkərxo "q'arı xod" upsunen isə şot'oğöy günaxı boş batk'sunane ak'est'a.

‡ **23:34** 23:34 İvel məğ. 22:18

t'e vədə İçuval çark'est'eq'an!» ³⁶ Əsk'ərxonal İşalayınşaki Şot'o lağat'un haq'say. Şot'o fine oq'oy tadi ³⁷ next'uniy: «Əgər hun iudeyxoy padçağnusa, va çark'est'a!» ³⁸ Şot'ay best'a xaçe İoxol "me amdar iudeyxoy padçağ" same buy. § ³⁹ Xaçe loxol t'əq't'esi cinəyətkərxoy sunt'inal Şot'o təhk'irbi pine: «P'oy Xrist'osnuy, t'e vədə vaal, yaxal çark'est'a!»

⁴⁰ T'iyəmi cinayətkəren isə şot'o q'adağanbi pine: «Hun sal Buxaçuğoxun q'itenbsa? Axırı hunal xaçe loxolnu! ⁴¹ Yan beş əməlxo görəyan cazina zap'e, me Amdari isə sal sa taxsır butene». ⁴² Oşa İsusane pi: «Ay İsus, Vi padçağluğa padçağ k'inək' eğat'an za eyex bada!» ⁴³ İsusen şot'o pine: «Va düzinəz nex, ğe hun Zaxun sagala cənnəte bakalnu».

İsusi bisun

(*Mat'. 27:45-56; Mrk'. 15:33-41; İoan. 19:25-30*)

⁴⁴ Üqümci saadey, * ama dirist' oçali çoyel vuyumci saadal şirik' † bayinq'luge baki. ⁴⁵ Bəğen iz işığa satenek'say, xrame pərdəəl bİYexun cöyebaki. ‡ ⁴⁶ İsusen ost'aar «ay Bava! Bez Urufa Vaz tapşurbsa» § pi elmuxe tadi. Şo pure.

---

§ **23:38** 23:38 sameşey - bəzi kiinşamurxost'a grek'i, lat'ini saal əbrani t'arurxone sameşey. * **23:44** 23:44 üqümci saad - həysət'in vaxt'en berezəre saad p'as's'e. † **23:44** 23:44 vuyumci saad - həysət'in vaxt'en berezərexun oşa saad xib. ‡ **23:45** 23:44-45 C'eys. 26:31-33 § **23:46** 23:46 İvel məğ. 31:5

⁴⁷ Me əşurxo ak'i q'oşuni baçtani kalat'in «həgigiyal, me Amdar düzgün amdarey» pi Buxaçuğo alxışebi. ⁴⁸ Tamaşabseynak' t'iya gireşi amdarxonal bütüm me əşurxo ak'i içoğoy bel t'ap'sun qoşt'un qaybaki.

⁴⁹ İsusə çalxalt'oğon isə Galileyinaxun İz baç'anexun həri çupuxxoxun sagala bütüm me baki əşurxo t'öğxun çurpi bət'unğsay. *

İsusə oçalaxsun

(*Mat'. 27:57-61; Mrk'. 15:42-47; İoan. 19:38-42*)

⁵⁰⁻⁵¹ T'iya İosif s'iyen sa amdare buy. Şo Kala Şurin üzviney, ama şot'ay c'evk'i q'əraraxun irəzi teney, şot'aynak' ki, düzgün, xeyirxax hamal Buxaçuğoy padçağluği eysuna yaq'bəğala sa amdarey. Şo İudeyin Arimat'eya şəhərexuney. ⁵² Şot'in P'ilat'i t'öğöl taşi İsusə meydəne çureşi. ⁵³ Meydə xaçe loxolxun şivk'i parçına bəc'ürepə. Oşa q'ayane kaşesi, hələ memaçağ şuk'k'al nu oçalaxeşi sa mağarina lanexi. ⁵⁴ T'e gi Həzirluğ bəğala giney, †Şamat' giyal işalayinşebaksay.

⁵⁵ İsusəxun sagala Galileyinaxun hari çupuxal İosifi baç'anexun taşi mağarina q'a Şot'ay meydə t'iya hetər laxsuna at'unk'i. ⁵⁶ Şot'oğon k'oya taşi saat' adeğala oyurxoxun toyexlu c'əyinxot'un həzirbi. Şamat' gine isə Buxaçuğon bürüşə k'inək' hik'k'al əştet'unbi. ‡

* **23:49** 23:49 Luk'. 8:2-3 † **23:54** 23:54 Həzirluğ bəğala gi - yəni iudeyxoşt'a İvel hesabakala Şamat' gineynak' həzirluğ bəğəğala qomci gi. ‡ **23:56** 23:56 C'eys. 20:10; K'an. 5:14

24

İsusi bəyinbaksun

(*Mat'. 28:1-10; Mrk'. 16:1-11; İoan. 20:1-18*)

¹ Şamat'i samci ğine* savaxt'an üşenen, çupuğon içoğoy həzirbi adeğala oyurxo ext'i mağarin t'öğölt'un taşı. Şot'oğoxun sagala q'erəzəl sa hema amdar buney. ² Şot'oğon hari mağarin çomost'a bakala jəna t'öğx t'ik'iresit'un ak'i. ³ Bona başı isə Q'onçux İsusi meydə tet'un bəğəbi.

⁴ Şorox çəşmişəki mandet'uniy. Bürdən içoğoy bəş s'əq'e işig k'inək' s'aldala paltarla p'ə işq'are c'eri. ⁵ Çupuxxo q'iyene haq'i. Şorox çooq'a past'unşi. İşq'arxon isə xavart'un haq'i: «Vən het'aynak'nan dirist' Bakalt'u p'urit'oğoy arane qəvesa? ⁶ Şo memiya butene, Şo bəyinbakene! Hələ Galileyina bakat'an şot'in vəx pit'u ef eyex badanan: ⁷ "Amdari Ğar günaxkərxoy kiye tadeğalane, şot'oğonal Şot'o xaçe loxol t'əq't'alt'un. Xibimci ğine isə Şo bəyinbakalane"». † ⁸ Çupuğonal İsusi əyitmoğoy eyext'un badi.

⁹ Şot'oğon t'et'iin qaybaki bütüm me baki əşurxo İsusi sas's'e şagirdə q'a t'iyəmin amdarxo exlətt'unbi. ¹⁰ Me xavara ap'ost'olxo p'ap'esp'alorox Magdallu Mariya, Yoxanna, İak'ovi nana Mariya saal sa hema q'erəz çupuxey. ¹¹ Ama ap'ost'olxo şot'oğoy əyitmoğoy

* **24:1** 24:1 şamat'i samci ği - yəni bazarin ği † **24:7** 24:6-7 Mat'. 16:21; 17:22-23; 20:17-19; Mrk'. 8:31; 9:31; 10:32-34; Luk'. 9:22; 18:31-33

tet'un vëbaki, bütüm me əşurxo içoğoynak' vëbakala tene ak'esay. ¹² Ama P'et'er t'it'eri mağarina bëğsane taşi. Şot'in hari bona bëği t'iya saycə meydə bəc'ürpi parçoğone ak'i. Me əşlə gele məət't'əl mandiyal iz k'oyane qaybaki.

*İsusi p'ə şagirdə ak'esun
(Mrk'. 16:12-13)*

¹³ Hat'e ği şagirdxoxun p'öğö Yerusolimaxun altmış st'adi † əxil bakala Emmaus uk'ala ayizet'un taysay. ¹⁴ Şot'oğon bito me əşurxoy barada içoğoy arane exlətt'unbsay. ¹⁵ Şot'oğon exlətp'ala, sun-suna içoğoy fikirxo uk'ala vədineyal İsus İç İşalayınşaki şot'oğoxun sagala yaq' taysane burqi. ¹⁶ Ama şot'oğon İsusa tet'un çalxi, içoğoy pulmux ğaçesəney.

¹⁷ İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «Mo het'ay baradanan metər yaq' taysun exlətpsa?» Şorox beyköf çurt'unpi. ¹⁸ Şot'oğoy boş't'an K'leop'a s'iyen bakalt'in pine: «Yerusalima baksun-baksun me baki əşurxoxun xavar nu bakalo saycə hunnu unko p'oy?» ¹⁹ İsusen «mani əşurxoxun?» pine. Şot'o coğabt'un tadi: «Nazaret'lu İsusi bel hari əşurxoxun. Şo Buxaçuğoy q'a amdarxoy piyes İz uk'ala əyitmoğon q'a əməlxon c'ək'əğala sa xavareçaley. ²⁰ Beşi samci bəyinşxon q'a kalaluğbalxon Şot'o bespsuni caza tadi xaçe loxol t'əq't'est'undi. ²¹ Yanal umudyanbaksay ki, me amdar gələcəye İsraila çark'est'alone.

† **24:13** 24:13 altmış st'adi - təxminən 11 k'ilometr

Hamal, me əşur xib ği bəşe bake, ²² ama beş çupuxxoxun bəzit'oğon yax mat mandala əşurt'un exlətpsa. Şorox savaxt'an üşenen meyid laxeşi mağarina taşi ²³ bəğet'un ki, t'iya meyid butene. Next'un ki, içoğo t'et'iya angelxone ak'eşe, şot'oğon İsusı dirist' baksunat'un pe. ²⁴ Oşa beşt'oğoxun bəziyoroxal mağarina taşi hər şeyə çupuğon içoğo exlətpi k'inəkt'un ak'e. Ama İsusə İçu ak'itet'un».

²⁵ T'e vədə İsusen şot'oğo pine: «Ay haq'ılsuzxo! Xavareçalxoy pit'oğo vəbaksun vəx heq'ədər çətine tadesa! ²⁶ P'oy tenan k'alpe ki, Xrist'osen İz kala s'iya bütüm me koruğxoxun c'ovaki q'azayınşalaney?» ²⁷ Oşa Şot'in İvel Şame boş Moiseyi girkurxoxun burqı xavareçalxoy girkurxol şirik' İz barada şameşi bito ganxo q'andırışebi.

²⁸ Şorox içoğoy tağala ayıza hari p'ap'at'an, İsusen İçu t'etərə taşeri ki, güvə hələ t'et'iinal t'ağay tağale. ²⁹ Ama şot'oğon İsusə "eki, yaxun manda! Ene biyəne, bəğal batksaxe" pit'un. Şoval içoğoxun sagala k'oyane başi.

³⁰ Hari şum ukala vədine, İsusen şuma ext'i şükürbala afırinal pit'uxun oşa cöybi şot'oğone tadi. ³¹ Hame vədə şot'oğoy pulmux qayeşi, şot'oğonal İsusə çalt'unxi. Ama İsus şot'oğoy piyexun aneçi. ³² Şot'oğon pit'un: «Şot'o görəne Şot'in yaxun yaq'a exlətp'i İvel Şama q'andırışat'an beş ük' metər bəc'ük'eşi boksay!»

³³ Şorox hat'e saad hayzeri Yerusalmat'un qaybaki. Hariyal sas's'e şagirdə q'a şot'oğoxun

sagala bakalt'oğo gireşit'un ak'i. ³⁴ Şot'oğonal içoğo Q'onçuğoy həgigiyal bəyinbaksuna saal Simona ak'esunat'un exlətpi. ³⁵ T'e vədə harit'oğonal yaq'a içoğoy bel hari əşurxo q'a İsusə şum cöybat'an hetər çalxsunat'un exlətp'i.

İsusi sas's'e şagirdə ak'esun

(*Mat'. 28:16-20; Mrk'. 16:14-18; İoan. 20:19-23; Ap'ost'. 1:6-8*)

³⁶ Mot'oğon me barada exlətp'ala vədine bürdən İsus İç şot'oğoy arane çurpi pine: «Vəynak' xeyirq'an baki!» ³⁷ Şorox çəşmişt'unbaki, içoğo q'iyen haneq'i, fikirt'unbi ki, içoğoy piyese ak'esa. ³⁸ Ama İsusen şot'oğon pine: «Het'aynak'nan q'İbsa? Het'u görənən ef ük'e metər fikirxo eşt'a? ³⁹ Bez kulmoğon q'a turmoğon bəğanan. Mo Zuzu! Za kuldanan bəğanan! Axırı urufi nə bədən tene baksə, nə üq'ən, ama Zast'a bune». ⁴⁰ İsusen mot'o pi şot'oğon İz kulmoğon q'a turmoğone ak'est'i. ⁴¹ Şorox içoğoy müqəxun hələl vətət'unbaksay, mat mandet'uniy. T'e vədə İsusen pine: «Ukala şey buvəx?» ⁴² Şot'o sa tikə ap'esp'i çəli q'a sa k'ot'or uç'e şamt'un tadi. ⁴³ İsusenal ukuna ext'i şot'oğoy piin bəş kəye.

⁴⁴ Oşa İsusen şot'oğon pine: «Vəxun sagala bakat'an Bez pi əyitmoğoy məənə money: Moiseyi k'anunast'a, xavareçalxoy girkurxost'a q'a İvel məğurxost'a Bez barada şameşiyorox bex p'ap'alane».

⁴⁵ Oşa İsusen İvel Šama hetər düzgün q'amişaksunane şot'oğö zombi. ⁴⁶ Şot'in pine: «Metəre šameše: Xrist'os koruğ zapi biyalane, xib ği oşa isə bəyinbakalane. ⁴⁷ Yerusalimaxun burqi bütüm millətxoynak' içoğoy günaxxo toobinen bağışlayınşaksun Şot'ay s'iyen karooz bakalane. ⁴⁸ Vən bütüm me əşurxoy şahidxonan. ⁴⁹ Mone, Zu Bez Bavan vəx əyit tadi Bakalt'u yaq'aboz. Vən isə, göynuxun eğala zora haq'amin, Yerusalimaxun c'emakinan». Š

İsusi göynul əqesun

(Mrk'. 16:19-20; Ap'ost'. 1:9-11)

⁵⁰ Oşa İsusen şot'oğö şəhərexun c'evk'i Bet'anyanal širik' eneçeri, İz kula alabi şot'oğö xeyir-bərəkəte tadi. ⁵¹ Xeyir-bərəkət tast'unal şot'oğoxun əxilbaki göynule əqesi. ⁵² İz şagirdxon Şot'o bult'un k'os'bi, müq-müqal Yerusalimat'un qaybaki. ⁵³ Metərluğen, şorox həmişə Buxaçuğö alxışpsun xramat'un baksay.

CXX

Udi Bible
Udi Scripture translation

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Udi)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

174556f0-71b4-5f1c-b512-2117b07ebbf0